

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

Bakalářská práce

Sirotčinec Křesťanské služby

ve Chvalech

The Orphanage of Christian service

in Chvaly

Vedoucí práce:

ThDr. Jaroslav Hrdlička

Autor:

Lucie Štěpánová

Praha 2012

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce ThDr. Jaroslavu Hrdličkovi za odborné vedení, připomínky i podnětné rady. S hlubokou úctou bych také ráda poděkovala svému dědečkovi RNDr. Janu Štěpánovi za předání cenných zkušeností, které jsem mohla v práci využít a za poskytnutí všestranné pomoci. A dále děkuji své rodině za trpělivost a podporu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a s použitím citované literatury, pramenů a dalších odborných zdrojů. Zároveň dávám souhlas k tomu, aby byla tato bakalářská práce umístěna v Ústřední knihovně UK a využívána ke studijním účelům.

V Praze, dne 30. března 2012

Podpis:

Anotace

Bakalářská práce „Sirotčinec Křesťanské služby ve Chvalech“ pojednává o nezištné práci a pomoci potřebným dětem a o založení sirotčince ve Chvalech právě pro takové děti.

Práce obsahuje stručnou historii Církve bratrské (pod kterou práce vznikla), poté připomíná osobnost Boženy Jehličkové. Dále vyzdvihuje duchovní základy práce s dětmi, zaměřuje se na denní běh v sirotčinci ve Chvalech a také nastiňuje spřízněnou práci v sirotčinci na Podkarpatské Rusi. V závěru práce se autorka pokusila zpracovat bibliografii již zmíněné B. Jehličkové. Cílem práce je připomenout a osvětlit zajímavou a poučnou kapitolu z dějin diakonie Církve bratrské.

Abstract

The thesis, entitled "The Orphanage of Christian service in Chvaly ", deals with the selfless work to help needy children and the establishment of an orphanage in Chvaly for these children.

The work includes a brief history of the Brethren Church (which started this ministry) and then remembers the personality of Božena Jehlickova . It also highlights the spiritual foundation of work with children, focusing on the daily running of an orphanage in Chvaly and outlines related work in an orphanage in Subcarpathian Rus. In the conclusion, the author attempted to elaborate a bibliography of the above mentioned B. Jehlickove. The aim is to remind of and explain an interesting and instructive chapter in the history of the BrethrenChurch.

Klíčová slova

Sirotčinec, Chvaly, Podkarpatská Rus, Božena Jehličková, Církev bratrská, Spolek Evangelická Jednota (později Křesťanská služba), Svaljava, Duchovní základy, Spoléhání se na Pána Boha, Rodina. T. G. Masaryka.

Keywords

The Orphanage, Chvaly, Subcarpathian Rus, Bozena Jehlickova, BrethrenChurch, Evangelical alliance unity (after association Christian service), Svaljava, Spiritual foundations, Reliance on God, T. G. Masaryk's family.

OBSAH

1 Soubor použitých zkratk	7
2 Úvod	9
2.1 Působení CB v oblasti diakonicko- sociální.....	9
2.2 Kontakty s rodinou T. G. Masaryka	10
3 Osobnost Boženy Jehličkové	12
3.1 Životní cesta	12
3.2 Vzděláním vychovatelka.....	13
3.3 Spisovatelka, redaktorka.....	14
3.4 Vztah k paní Charlottě G. Masarykové	14
3.5 „Kazatelka“	16
4 Duchovní základy, východiska práce ve Chvalech	18
4.1 Ještě žije	19
4.2 Příčina nezdaru	19
4.3 O pevné věži.....	20
4.4 Očekávejž na Hospodina.....	20
4.5 Já živiti je budu.....	21
5 Stručné dějiny křesťanské diakonie	22
6 Jak šla léta v sirotčinci	27
7 Rozvoj práce a činnosti spolku Evangelická jednota po vzniku samostatného Československa	55
7.1 Na obzoru nové možnosti práce a služby na Podkarpatské Rusi	55
7.2 Obrat v péči o sirotky ve Svaljavě.....	57
7.3 Vybrané Výroční zprávy ze Svaljavy 1929 – 1942	58
8 Chvaly dnes	61
9 Závěr	62
10 Bibliografie k práci	63
11 Úvodní poznámky k bibliografii B. Jehličkové	66
11.1 Bibliografie tištěných prací Boženy Jehličkové	67
12 Seznam příloh	81
13 Přílohy	82

1 SOUBOR POUŽITÝCH ZKRATEK

B	Betanie
BR	Bratrská rodina (od roku 1969 dosud, nyní pod názvem Brána)
CB	Církev bratrská
ČR	Českobratrská rodina (1925 - 1951)
ET – KJ	Evangelická týdeník – Kostnické jiskry (od roku 1995)
KJ	Kostnické jiskry (1913 – 1995)
KR	Křesťanská revue (1928 dosud)
M	Kalendář Mír (1894 - 1949)
PCh	Pozdrav ze Chval (Dvě edice: 1916 – 1924, 1931 – 1942)
Vč	Večernica (1925 – 1948)
V	Výzva (1935 – 1941, 1947 – 1949)

Užité zkratky biblických knih (Podle Českého ekumenického překladu).

Starý zákon

Gn	První Mojžíšova
Ex	Druhá Mojžíšova
Dt	Pátá Mojžíšova
Sd	Soudců
2 S	Druhá Samuelova
1Kr	První Královská
2 Kr	Druhá Královská
1Pa	První Paralipomenon
Neh	Nehemjáš
Jb	Job
Ž	Žalmy
Př	Přísluví

Kaz	Kazatel
Pís	Píseň Písní
Iz	Izajáš
Jr	Jeremjáš
Pl	Pláč
Ez	Ezechiel
Mi	Micheáš
Sf	Sofonjáš
Za	Zacharjáš

Nový zákon

Mt	Matouš
Mk	Marek
L	Lukáš
J	Jan
Sk	Skutky apoštolské
Ř	Římanům
2 K	Druhý list Korinským
Fp	Filipským
2 Tm	Druhý list Timoteovi
Žd	Židům
2Pt	Druhý list Petřův
1 J	První list Janův
Ju	List Judův
Zj	Zjevení Janovo

V použitých starých materiálech se při citaci biblických knih používá Kralický překlad, autorka práce používá Ekumenický překlad.

2 ÚVOD¹

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala, protože si myslím, že je důležité obracet se do historie, čerpat z ní, poučit se a případně navazovat na světlé okamžiky z nedávné minulosti.

Tato bakalářská práce má zprostředkovat stručný pohled do jedné z kapitol historie Církve bratrské, jedné ze současně působících malých evangelických církví v České republice.²

2.1 Působení CB³ v oblasti diakonicko- sociální

Již od svého začátku v 19. století byla církev výrazně zaměřena i do oblasti diakonicko-sociální služby.⁴

¹ V této kapitole čerpáno z: ANONYMUS. *Zásady Církve Bratrské*. Praha: Oliva, 1997, 2. vydání. ISBN 80-85942-24-0

² Stručně z historie Církve bratrské. K jejím počátkům se musíme vrátit do druhé poloviny 19. století po vydání protestantského patentu v roce 1861. Tento zákon měl, alespoň formálně, podle zákona, zrovnoprávnit existující nekatolické církve s největší v tehdejším Rakousko-Uhersku působící křesťanskou církví, římsko-katolickou. Zároveň vytvořil tento zákon právní rámec pro příchod a působení zahraničních církví a misijních společností a pro možnost vzniku nových církevních subjektů.

V tomto období vzniklo několik ohnisek duchovního probuzení. Dvě z nich, územně sice od sebe dosti vzdálená, byla však z hlediska duchovní orientace velmi blízká. První na Náchodsku působením Jana Balcara mezi katolickým obyvatelstvem. Toto probuzení vedlo k založení Svobodné evangelické církve české v roce 1868 v Bystrém u Dobrušky. V 70. letech 19. stol. vznikalo druhé probuzení v Praze a jejím nejbližším okolí působením misionářů American Boardu (E. A. Adamse, A. W. Clarka a H. A. Schaufflera) ve spolupráci s reformovaným farářem Václavem Šubrtem. Když se i zde setkaly příznivé výsledky probuzení s nepochopením vedení reformované církve, vynutila si situace v roce 1880 založení Svobodné reformované církve v Praze. Začátkem 90. let 19. stol. se k ní připojil i původně samostatný sbor Svobodné evang. církve české v severovýchodních Čechách. V jejím dalším vývoji se zvyrazňovalo těsnější navázání na české domácí reformační tradice (M. J. Hus, Jednota bratrská). To zesílilo zejména po vzniku samostatné Československé republiky přijetím nového jména církve: Jednota českobratrská. Tato církev ani v nových podmínkách samostatného státu neustoupila od zásad odluky církve od státu a všechny své finanční výdaje (stavby modliteben, platy kazatelů atd.) hradila výhradně ze svých prostředků. Po roce 1918 vznikaly její sbory také na Slovensku. Po vydání komunistických církevních zákonů v roce 1949 se k Jednotě českobratrské připojily další sbory na Slovensku, např. velký sbor slovenských repatriovaných přesídlenců z Maďarska a několik sborů evangelických křesťanů polské národnosti na Těšínsku. Vzhledem k tomu, že členové Jednoty českobratrské patřili ke třem národnostem a původní duchovní tradice české reformace dvěma z nich byly nábožensky i kulturně dosti vzdálené, bylo jméno církve v roce 1967 změněno na Církev bratrská. V současnosti působí Církev bratrská v obou státech vzniklých v roce 1993 rozpadem Československa. V každé z nich zcela samostatně s vlastními vrcholnými církevními orgány. Jednou za dva roky, střídavě v obou republikách, se scházejí společné výroční konference.

Církev bratrská měla v České republice k 31.12. 2011 celkem 10 227 členů, z toho řádných 6907, přípravných 479 a dětí 2841 v 75 sborech. Církev bratrská má na Slovensku 14 sborů.

³ Církev Bratrská

⁴ Nedlouho po jejím založení, v roce 1886, vznikla, jako první tohoto typu sociální služby v celé Rakousko-uherské monarchii, péče o dívky a mladé ženy, které propadly prostituci.

Protože tehdejší Svobodná reformovaná církev, jako instituce státem neuznaná, neměla právní subjektivitu a nemohla tedy sama vykonávat žádnou takovou aktivitu, musela mít pro každou z nich vytvořen spolek.⁵

Jedním ze spolků diakonicko-sociálního zaměření byl od počátku 20. století spolek "Evangelická jednota" (počátkem 30. let přejmenovaný na "Křesťanská služba"). Ten se až do roku 1951, kdy byl komunistickými úřady zrušen, věnoval péči o sirotky. Jeho činnosti je věnována předložená bakalářská práce.

2.2 Kontakty s rodinou T. G. Masaryka

Protože v této práci se bude ještě několikrát psát o kontaktech mezi CB a jejími představiteli se členy rodiny T. G. Masaryka, doplníme ještě několik informací o dalších kontaktech s rodinou nejprve univerzitního profesora a později prvního československého prezidenta T. G. Masaryka.⁶

Podstatně delší období a hlubší formou existovalo přátelství kazatele F. Urbánka s T. G. Masarykem a dalšími členy jeho rodiny.⁷

Styky s Masarykem a jeho rodinou přerůstaly do skutečného přátelství a směřovaly hlavně do dvou oblastí: předně k příležitostným návštěvám, spojených s rozhovory, většinou duchovního obsahu, ale nejenom těchto, jako např. během těžkého onemocnění paní Charlotty v letech 1. světové války, kdy návštěvy představovaly pravidelnou pomoc, včetně materiální. V této době se paní Charlotta, po seznámení se s Boženou Jehličkovou, švagrovou

⁵ Tuto službu zajišťoval spolek "Domovina". Členkou její dozorčí rady byla již koncem 80.let 19. stol. paní Charlotta G. Masaryková.

⁶ Na výše připomenuté první kontakty paní Ch. G. Masarykové v dozorčí radě spolku "Domovina" navázali a je prohlubovali dva z kazatelů první generace Alois Adlof (1861-1927) a zejména František Urbánek (1866-1948).

První z nich, A. Adlof, od roku 1893 až do poloviny 20. let 20. stol. je "zajišťoval", až na malé výjimky, korespondenčně. V archivu Masarykova ústavu AV ČR i v rodinném archivu Adlofů jsou uloženy originály nebo kopie dopisů z jejich vzájemné výměny.

⁷ Jejich začátek můžeme sledovat od poloviny 80. let 19. stol. Tehdy jako student bohosloví na vídeňské evangelické fakultě (jediné v celém Rakousku-Uhersku) měl Urbánek zapsány i některé z Masarykových filosofických přednášek na pražské univerzitě. Jako vikář v reformovaném sboru v Praze u Klimenta vyučoval Masarykovi nejstarší děti náboženství. Jak bývalo tehdy zvykem, přicházel vikář do kontaktu s celými rodinami svých žáků. F. Urbánek se stal v samém závěru 19. stol. kazatelem Svobodné reformované církve.

F. Urbánka, intenzivně zajímala o práci v sirotčinci ve Chvalech, který několikrát navštívila. Když se Dr. Alice Masaryková po válce stala předsedkyní Čs. Červeného kříže, otázky praktického řešení péče o osiřelé děti se přenesly na Podkarpatskou Rus, tehdy nejzaostalejší část republiky. Zájem a zkušenosti manželů Masarykových i aktivita Dr. A. Masarykové v této problematice vyústily nakonec v impuls tlumočený F. Urbánkovi, aby se péče o sirotky na Podkarpatské Rusi aktivně zúčastnila i Jednota česko-bratrská (viz dále).⁸

⁸ Do této oblasti patří i poslední služba kazatele F. Urbánka při pohřbech členů Masarykovy rodiny: syna Herberta v březnu 1915 na Olšanech; choti Charlotty v květnu 1923, poprvé na lánském hřbitově; prezidenta TGM v září 1937 a po tragické smrti i jeho syna Jana v březnu 1948. Druhou oblastí byly rozhovory s TGM, k nim pan prezident, zejména v posledním desetiletí života zval 4-5 krát do roka kazatele F. Urbánka. na Hrad, do Lán nebo do Topolčianek.

3 OSOBNOST BOŽENY JEHLIČKOVÉ

„Božena Jehličková (1872 - 1952) byla požehnanou a horlivou pomocnicí A. Adlofa a poté i Fr. Urbánka při práci mezi ženami a dětmi a to jako pastýřka, kazatelka i spisovatelka. Velkou, dlouholetou péči věnovala sirotkům v církevním domě ve Chvalech, o níž podávala církevní veřejnosti zprávy v Pozdravu ze Chval“⁹

3.1 Životní cesta

Sestra Božena Jehličková se narodila 9. listopadu roku 1872 v Káníně u Poděbrad. Její rodiče zde vlastnili hospodářství. Božena pocházela ze šesti dětí, tři, ale v mladém věku zemřely. V osmi letech jí rodiče poslali do Prahy, aby se zde více přiučila. *„Později prodali rodiče hospodářství a odstěhovali se do Prahy.“¹⁰*

Po dokončení školy musela sestra okamžitě nastoupit do zaměstnání. Postupně dělala chůvu pro děti ve třech rodinách. Svůj život odevzdala Pánu Ježíši v roce 1893. *„Nástrojem v ruce Boží, byl věrný služebník p. vikář J. Šimša v evangelické modlitebně na Vinohradech.“¹¹*

Poté se celá rodina přestěhovala do Tisu u Havlíčkova Brodu. Tam dostala sestra nabídku, aby pracovala v evangelickém sirotčinci v Krabčicích u Roudnice nad Labem. Zde sloužila v roce 1894. Jedno léto pracovala v opatrovně pro děti v Ledčicích. Poté odcestovala za odborným vzděláním do Německa. Po návratu se na krátkou dobu vrátila do Krabčic. Následně přijala místo jako chůva u dětí. Později ale musela kvůli nemoci místo opustit a pracovala v papírnickém obchodě. *„V této době jsem byla velice činná při sboru Svobodné reformované církve v Praze, v Petrské ul. i na Žižkově - mezi dětmi, mládeží a ženami.“¹²*

V roce 1898 těžce onemocněla, ale nakonec se uzdravila. Roku 1905 jí zemřela maminka a jí připadla péče o tatínka. V této době byla velmi vytížena, pomáhala sestře s dětmi, pracovala ve sboru na Žižkově a pečovala o tatínka. *„To trvalo do roku 1908 kdy tatínek odešel za maminkou do věčné slávy. Věřím!“¹³*

⁹ ANONYMUS. *Sto let ve službě evangelia*. Rada Církve bratrské v Praze, Praha: 1981. s. 156.

¹⁰ JEHLIČKOVÁ B. *Běh mého pozemského života*, Strašnice, 1950. s. 1.

¹¹ Tamtéž, s. 2.

¹² Tamtéž

¹³ Tamtéž

Po smrti tatínka žila v rodině své sestry. V této době byla zakládána Česká diakonie a Božena Jehličková tam chtěla jako první diakonka také vstoupit. Nedostala ale od lékaře, kvůli svému zdravotnímu stavu, potřebná osvědčení.

„V té době zakládal spolek “Evangelická jednota“ na Žižkově domov pro osiřelé děti ve Chvalech, i vstoupila jsem do té práce a sloužila tam po dobu 15 let.“¹⁴ Zprávy o chodu sirotčince byly publikovány v časopise „Pozdrav ze Chval“. Tento měsíčník založila

B. Jehličková ve třetím roce 1. světové války (1916) a byla jeho redaktorkou až do roku 1923.

O rok později odjela B.J. na pozvání K. Royové, diakonické pracovnice křesťanského společenství Modrého kříže a spisovatelky ve Staré Turé, na Slovensko. Zde společně založily a vydávaly časopis „Večernica“. V roce 1927 se vrátila zpátky do Čech a krátký čas pracovala opět ve Chvalech. Poté byla zaměstnána na kazatelské stanici Jednoty českobratrské v Horních Počernicích. *„ Dojžděla jsem i na Žižkov k pomoci br. kaz. Urbánkovi při cvičení dětí, při schůzích pro ženy a při Domově pro mladé hochy.“¹⁵*

„ V této době byl znovu vzkříšen časopis “Pozdrav ze Chval“ a sloužil opět zájmům sirotčince ve Chvalech. Kromě časopiseckých článků psala a vydávala B. Jehličková i knihy (viz dále). Roku 1939 se ze zdravotních důvodů vrátila opět k práci v Diakonii ve Strašnicích. V této době mohla sloužit starým, nemocným lidem, přednášet ve Sdruženích mládeže i vykládat Boží slovo.

3.2 Vzděláním vychovatelka

Božena Jehličková nejprve navštěvovala evangelickou školu. Poté, po odchodu do Prahy, navštěvovala obecnou školu na Vinohradech a potom školu u sv. Jakuba. Měšťanskou školu vychodila na Žižkově. V roce 1892-3 absolvovala v učitelském ústavu jednorocní kurz pro mateřské školy. Získala povolení být vychovatelkou v mateřské škole. *„ V zájmu většího vzdělávání se poté dostala péčí paní farářové Látové do diakonských ústavů v Kaiserswertu v Německu, kde byla půl roku většinou v nemocnicích a dětské opatrovně.“¹⁶*

¹⁴ JEHLIČKOVÁ B. *Běh mého pozemského života*. Strašnice, 1950, s. 2.

¹⁵ Tamtéž, s. 3.

¹⁶ ANONYMUS. *Sto let ve službě evangelia*. Praha: 1981, s. 156.

3.3 Spisovatelka, redaktorka

„Její spisovatelská činnost vyrostla organicky z její misijní a pastýřské činnosti mezi ženami a zvláště mezi dětmi, a to již před první světovou válkou.“¹⁷ První její práce byly publikovány v kalendáři Míru. „Pozdější byly vydány v knižnici Světélek, jiné se objevily na stránkách Večernice, kterou B. Jehličková řídila se s. K. Royovou při svém pobytu na Staré Turé.“¹⁸

Knižně jí byla vydána tato díla: Dům u lesa, Šla světem láska, Čtyřlístek, Lenka Šteinová, Bloudící oslové a Vzpomínky na práci pro sirotky ve Chvalech.

„Všechny její práce jsou psány srdcem milujícího člověka a zvláště dětí. Děj je v nich většinou aplikací některého verše z Písma, který dějem povídky nově zazáří.“¹⁹ Dílo „Lenka Šteinová“ je pokusem o psychologickou studii duše dítěte. Povídka „Bloudící oslové“ je aplikací veršů z 5. Mojžíšovy 22, 1-3 do života.²⁰ Díla Boženy Jehličkové mají skrytou krásu, mají svojí duši.²¹

3.4 Vztah k paní Charlottě G. Masarykové

„V průběhu 1. světové války byl utvořen českými vlastenci např. Přemyslem Šámalem, Václavem Boučkem, Jaroslavem Preisem aj. tajný finanční fond pro pomoc politicky perzekuovaným Čechům. A ten se stal po určitou dobu hmotnou a finanční záchranou pro churavějící Charlottu Masarykovou, jak v době následující po manželově suspendaci, tak i v období dceřina věznění ve Vídni. Zřejmě, jak se zdá, stěží pokrýval veškeré Charlottiny potřeby.

V nelehké existenční situaci proto pomáhali Masarykové choti též nejbližší rodinní přátelé, např. manželé Herbenovi, František Urbánek či jeho švagrová Božena Jehličková. Ta svou pomoc rodině vlastizrádce přečkala bez větších obtíží, zato F. Urbánek brzy skončil jako terč

¹⁷ ANONYMUS. *Sto let ve službě evangelia*. Praha: 1981, s. 156.

¹⁸ Tamtéž..

¹⁹ ANONYMUS. *Sto let ve službě evangelia*. Praha: 1981. s. 157.

²⁰ Tamtéž

²¹ Tamtéž

perzekuce ze strany rakouských úřadů. Navzdory vyššímu věku i nedobrému zdravotnímu stavu byl odvelen k armádě a odeslán do Uher.“²²

Po suspendaci T. G. Masaryka, se objektem zájmu rakouské policie stala, v té době již vystudovaná, Alice Masaryková, která učila na dívčím lyceu v Praze. Alice byla policií podezřívána a obviněna z protirakouské činnosti. Nejprve byla ve vazební věznici v Praze. Alice se domnívala, že se všechna obvinění vysvětlí a bude brzy propuštěna, ale to se nestalo. Naopak byla převezena na další šetření do Vídně. Tam věznění nesnášela moc dobře. „*V těchto nesmírně těžkých a vypjatých chvílích Alici doslova držely nad vodou matčiny dopisy, které jí Charlotta do Vídně pravidelně posílala.*“²³ Dopisy byly hlavně z Aliciny strany velice otevřené. V dopisech se paní Charlotta zmiňuje o návštěvách Boženy Jehličkové. „*Nedávno jsme měla návštěvu slečny Jehličkové. Nevím, zdali ji znáš, já jsem ji viděla poprvé. Něco tak reálného, dobrého, sotva jsem kdy viděla, a zároveň tolik pravého štěstí a důvěry. Kdybych byla dosti silná, způsobilo by mi velikou radost, kdybych ji navštívila v její rodině sirotků. Má teď tři.*“²⁴ Paní Charlotta o Boženě J. píše, že má zvláštní vnitřní krásu, která se měří jinak, než ta pozemská. „*Slečna Jehličková byla dnes zase zde. Jen malou chvíli. Je mi velice sympatická. Jedna z absolutně dobrých bytostí. Člověku dělá dobře, když ji vidí.*“²⁵ Dále Alici píše, že ta sestru Boženu J. dlouho neviděla, ale že ona si na ni zcela pamatuje. V dalším dopise píše: „*Včera byla u mne slečna Jehličková. To je nesmírně dobrá osoba. Otevřeli již třetí sirotčinec. U Plzně. Jsem vždycky ráda, když (slečna Jehličková) přijde, poněvadž žije oduševnělým životem.*“²⁶

Z dopisů je jasné, že paní Charlotta chovala k Boženě J. velmi vřelý vztah, že u sestry nacházela klid a „*velikou lásku*“²⁷, která z ní vyzařovala. Byla jednou z osobností, která jí v nelehkých chvílích pomáhala a přinášela pokoj a světlo do jejího života.

Paní Charlotta se zajímala o práci Boženy Jehličkové v sirotčinci ve Chvalech a osobně ho po válce, již jako manželka prezidenta republiky přijela navštívit (viz dále), prohlédla si zázemí domu, popovídala si s dětmi. Ty jí zazpívaly píseň

²² LOVČÍ R. *Alice G. Masaryková- Život ve stínu slavného otce*. Praha: UK, Filozofická fakulta Togga. 2007. s 186 – 187.

²³ LOVČÍ R. *Alice G. Masaryková*, Praha: UK, Filozofická fakulta Togga, 2007, s. 163.

²⁴ Ch. G. MASARYKOVÁ: *Listy do vězení* . Praha: Žikeš 1947. Dopis z 9.3. 1916, s. 48.

²⁵ Tamtéž s. 64, dopis z 3. 4. 1916.

²⁶ Ch. G. MASARYKOVÁ: *Listy do vězení* . Praha: Žikeš 1947 s. 94-5, dopis z 23. 5. 1916.

²⁷ Tamtéž s. 48, dopis z 9. 3. 1916.

„Tys naděj má, jen Ty sám, Bože můj, na Tebe spoléhám“. Paní Charlotta litovala, že dětem nic nepřivezla, ale slíbila, že jim příště něco přiveze. A opravdu jim na další návštěvě předala několik vánoček. Ty vánočky byly velmi hodnotné, protože byly dány z lásky.²⁸

3.5 „Kazatelka“

Tento rok uplynulo již 60 roků od smrti Boženy Jehličkové. Zároveň je to 40 let od doby, kdy Samuel Verner, dlouholetý starší sboru, laický kazatel, básník a spisovatel toto výročí připomněl článkem "Naše první kazatelka". V článku píše o osobní zkušenosti se sestrou a o svých návštěvách v sirotčinci ve Chvalech: „Býval jsem zde při večerních pobožnostech a někdy i v neděli a nevycházel jsem z údivu, jak tichým způsobem matka chvalské rodiny děti řídí, v laskavé přisnlosti i důsledné kázni.“²⁹ I ve svých vzpomínkách Božena J. píše, že děti byly poslušné a vděčila tomu díky každodennímu rozjímání nad slovem Božím, díky modlitbám za ně a za chod sirotčince. Tato kniha je důkazem absolutního spoléhání se sestry na Pána Boha ve všem, co se dělo.³⁰

K této věci je nutné připomenout několik poznámek. Zatím se téměř nic nezměnilo

na skutečnosti, že Církev bratrská nevyužívá ordinovaných žen ve své duchovní službě.³¹

V žádném ze základních dokumentů Církve bratrské (Vyznání víry, Ústava, Řád a Zásady CB) se o ordinovaných ženách v církevní službě nepíše. Pouze je zde uvedeno, že ženy mohou být na návrh staršovstva sboru zařazeny jako neordinované pracovnice v oblasti pastorační a misijní služby. V odstavcích o staršovstvech je možné se dočíst, že za starší sboru mají být voleni osvědčení a plnoprávní členové, kteří splňují biblická kritéria pro službu staršího. Tedy za starší sboru mohou být voleny i sestry.

Sestra Božena Jehličková předběhla naši současnost svou pozhnanou činností nejen v sociální a výchovné oblasti, ale i v zajímavém způsobu duchovní služby nejméně o sto roků.

²⁸ JEHLIČKOVÁ B. : *Vzpomínky na začátky sirotčince spolku „Křesťanská služba“ ve Chvalech*. Praha: 1939. s. 245-6

²⁹ VERNER, S. *Naše první kazatelka*. BR, roč. 4, č. 6 - 7, 1972, s. 92 – 93.

³⁰ Jana Matulíková: absolventská práce. *Žena v církvi*. ETS, 2010. pdf

³¹ Pro stručnost vynechávám pohledy do zahraničních křesťanských církví a připomenu, že v Československu byla první ordinovanou ženou farářka tehdejší Československé církve (husitské) Naděžda Brázdilová. (Český zápas 87/37, 2007, s. 1). Kromě dnešní ČSCH má v současnosti značný počet ordinovaných žen i Českobratrská církev evangelická a některé menší církve.

To lze konkrétně doložit i její bibliografií tištěných prací. V nich jsou desítky proslovů, přednášek a dokonce i kázání, která jsou vytištěná v časopisech. A ve kterých aplikuje Boží slovo přímo na události spojené s chodem sirotčince.

4 DUCHOVNÍ ZÁKLADY, VÝCHODISKA PRÁCE VE CHVALECH

Jako podklady nám slouží výroční zprávy na valných hromadách³² spolku Evangelická jednota (později od roku 1931 Křesťanská služba).

Tato kapitola má podat informaci o duchovním zaměření správy, vychovávání i personálu sirotčince v průběhu více než 40 letého působení zakladatelského spolku (Evangelická jednota od r. 1908 do r. 1930 a jeho pokračovatele Křesťanské služby 1930- 1951). Vychází ze článků a zpráv Boženy Jehličkové, které jako redaktorka otiskovala v ní založeném a vydávaném měsíčníku „ Pozdrav ze Chval“ v letech 1916- 1924.

Pro tuto kapitolu byly vybrány proslovy a biblické úvahy, které napsala B. Jehličková, ředitelka sirotčince ve třech nejtěžších letech 1. světové války. Bylo to velmi nelehké období, byla bída, hlad, nedostatek potravin a dalších denních potřeb. První světová válka byla, co se týče přidělu na jídlo, ještě horší než ta druhá. V obou byly přidělové lístky na jídlo. Rozdíl byl ten, že ve druhé světové válce dostali obyvatelé v českých zemích alespoň to, co bylo na lístcích natištěno. V první světové válce tomu tak nebylo, často chyběla většina zboží. Mnohé rodiny ztrácely v těchto letech otce a syny na bojištích celé Evropy. Rodiny se potýkaly s velmi těžkými podmínkami. V sirotčinci, s až 60ti člennou rodinou to neměli snadnější - a přece: v člancích jsou vyličeny příběhy a události, které svědčí o velké víře a Boží milosti působící v sirotčinci. Na těchto pěti člancích chci poukázat na (někomu by mohlo připadat až „dětinské“) spoléhání se setry B. Jehličkové na Pána Boha.

Jako podklad k této kapitole jsem vybrala pět článků: „ Ještě žije“³³, „ Příčina nezdaru“³⁴, " O pevné věži“³⁵, „ Očekávej na Hospodina“³⁶ a „ Já živiti je budu“³⁷.

(Sestra Božena Jehličková používala Kralickou bibli, v této práci je používán Ekumenický překlad).

³² Dříve se při spolkových činnostech používalo toto označení, dnes bychom to nazvali výročním zasedáním

³³ *Pozdrav ze Chval* 1/1: 1-4 (nepaginováno), 1916.

³⁴ PCh 1/9: 1-4 (nepag), 1916.

³⁵ PCh 1/11: 1-3, 1916.

³⁶ PCh 2/1: 1-3, (nepag), 1917.

³⁷ PCh 3/2: 1-3, 1918.

4.1 Ještě žije

V tomto článku sestra píše, že Pán Bůh je stejný jako dříve a stále se až neuvěřitelně stará o ty, kdo ho prosí a následují.³⁸

4.2 Příčina nezdaru

Tento článek je zaměřen na to, že je nutné splnit určité podmínky, když očekáváme Boží pomoc.³⁹

³⁸ „Starý Pán Bůh ještě žije“ byl název knížky, který Božena Jehličková kdysi dávno četla. – Název nemoderní, ale to co spisovatel tímto názvem vyjádřil si potřebujeme dnes uvědomit i my. Pán Bůh ještě i dnes žije a dokazuje svou lásku a všemohoucnost. Všem, kteří v něho doufají.

Jeremiáš 17, 5-8. „*Toto praví Hospodin: Proklet buď muž, který doufá v člověka, opírá se o pouhé tělo a srdcem se odvrací od Hospodina. Bude jako jalovec v pustině, který neokusí přicházející dobro. Bude přebývat ve vyprahlém kraji, v poušti, v zemi solných plání, kde nelze bydlet. Požehnan buď muž, který doufá v Hospodina, který důvěřuje Hospodinu. Bude jako strom zasazený u vody, své kořeny zapustil u vodního toku, nezakusí přicházející žár. Jeho listí je zelené, v roce sucha se ničeho neobává, nepřestává nést plody.*“

A sestra Božena J. dodává : „*Zlořečený ten podnik, ta práce, která se opírá jen o člověka a s Bohem nepočítá. Jak dopadne až se dostaví těžké okolnosti? Vyprahne - nebude tu života. Naproti tomu: Požehnaný ten podnik, ta práce, jejíž naděje je Hospodin.*“ Tento podnik bude živý i v nejnepríznivějších podmínkách. Sestra dále píše: hospodaření v obou sirotčincích ve Chvalech a Černošicích nebylo během druhého roku války vůbec jednoduché. Ale nestrádali jsme, neměli jsme hlad, neboť starý Pán Bůh ještě žije. V celém okolí byl nedostatek chleba, ale dostávali jsme ho od dobrodinců z různých míst, jeden dokonce přišel až z Uher. Byl pomačkaný, ale to dětem nevadilo, stejně jim velice chutnal, neboť byl poslán z lásky. Jednoho dne neměli ani bochník, ale než byl večer měli jich už 18. Podobné to bylo s moukou i jinými potravinami. Přišla nám mouka i ze Slovenska z útulku sestry Royové, chudé slovenské děti poslali mouku chudým dětem českým. Na jaře potřebovala rodina v Černošicích brambory, měli jsme je objednány ze dvou míst, ale tyto obce nechtěly vývoz dovolit. Bylo nám divné proč to Pán Bůh nechce. Ale brzy nám byla tato otázka zodpovězena. Protože přišel pozdrav ze Žižkova, který zněl: 10 pytlů brambor darem pro Černošice. Brambory byly v Černošicích přivítány velkým jásotem dětí. A sestra popisuje způsob nakupování, když zde působí milostivý Pán Bůh. Potřebovali 13 rour na odvádění vody ze dvora. Tedy objednali je, ale když je přivezli, nechtěli je zaplatit a ještě k tomu přidali stolec, lavičky a ¼ pytle krup a hrachu. V sirotčinci nesloužily sestry pouze umístěným dětem, ale i dětem z vesnice - v opatrovně a také haličským uprchlíkům, kterým pomáhaly najít práci. Sloužily také žebračkům, těch v tomto roce zaklepalo na dveře 213, v tomto vysokém čísle viděla sestra požehnání. A někteří dokonce přicházeli a nechtěli jídlo, věděli že je ho nedostatek, ale přišli kvůli Božimu slovu .

³⁹ Sestra píše: Žijeme v mimořádné době, tato doba přináší i spoustu mimořádných věcí. Jedna z nich je, že na úřady dochází mnohem více žádostí. Ať už o zvýšení dávek, prominutí služby atd. Vždy je tato žádost podána s nadějí, o to je pak větší zklamání, není- li vyřízena kladně.

Jak to, že se potká s nezdarem, když je v Bibli psáno: „*Proste a bude vám dáno, hleďte a naleznete, tlučte a bude vám otevřeno*“. (Mt 7, 7) Proč i přes to se žádost setká s nezdarem? „*Prý je vina na Bohu. Opravdu?*“ Kdybychom měli čas vyhledat všechny důkazy v písmu i v našem životě, co by se ukázalo?

Pravda ta by zněla: „*Milá duše, já jsem vždy hotov ku pomoci, praví Hospodin, ale, že ji neokoušíš, je vina tvá.*“ Sestře Boženě J. byl přidělen nelehký úkol, vyjednávat o dětech s příslušnými úřady. Byla to pro ni škola Ducha svatého, kde jí díky pozemskému dával lekci do duchovního života. Na úřadech panují jisté systémy, řídí se jimi úředníci a jsou vyžadovány i od ostatních. Např. když se žádá o příspěvky na dítě. Je vám dána listina, kam je potřeba napsat úplné a pravdivé údaje o dítěti. Je potřeba je stvrdit podpisy a razítkem. Kdyby to sestra Božena J. dělala podle sebe a vyplnila to neúplně a nesprávně, jenom by se řízení prodlužovalo a bylo to záporně vyřízeno. Proto to sestra důkladně a svědomitě vyplňovala a dostalo se jí toho, o co žádala. Z toho plyne poučení: Pán Bůh je ten nejvyšší. Jeho spíše jsou nevyčerpatelné, jeho ruce vždy připravené dát. Je to ale Bůh pořádku, i on si klade určité podmínky, každé zaslíbení má svou podmínku. Sk 16, 21: „*Věř v Pána Ježíše*

4.3 O pevné věži

Sestra se tímto článkem zabývá otázkou, že je důležité se i v nelehké válečné době spolehnout na Boží pomoc. On je tím Otcem, který je ochrání.⁴⁰

4.4 Očekávejž na Hospodina

V tomto článku autorka poukazuje na tehdejší dobu, kterou by nazvala „dobou čekání.“ Díky válce se muselo ve společnosti velmi často na mnoho věcí čekat.⁴¹

a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.“ Je tam podmínka, věřit v Pána Ježíše. A to není jen slovo, ale skutek, být cele oddán Pánu Ježíši. Proto když po Bohu něco chceme, o něco Ho prosíme, musíme splnit určité podmínky a bude nám vyhověno.

Naše prosby se setkají s nezdarem, jestliže jsme odešli od jeho ustanovení a nezachováváme je.

⁴⁰ Sestra píše: V dávných dobách si šlechtici stavěli své hrady a zámky vysoko na kopcích a ve skalách. Bylo to velice namáhavé dostat stavební materiál tak vysoko. Dělali to snad pro ten výhled? Ne, chtěli mít pocit bezpečí. Pisatelka zde také mluví o věži, ale o jiné, o níž čteme v Bibli, v knize Přísloví 18, 10. Je to věž pevná: „*Pevná věž je Hospodinovo jméno, k němu se uteče spravedlivý jak do hradu.*“ Tou věží je jméno Hospodinovo. Píše: v jedné válce dostalo malé děvčátko těžký úkol. Měla převést ve voze s obilím vojína s důležitým psaním pro velitele. Všude byla spousta nepřátel. Nakonec to dokázala, protože v ní jeden z nepřátelských důstojníků viděl svojí dceru, kterou měl doma. Proto když vojáci bodali do obilí a důstojník viděl úzkost dítěte, zastavil je. Poté se dítěte zeptal, jestli nemá nějaké přání. Ona odpověděla, že už nechce, aby ji na cestě někdo zdržoval. Napsal jí tedy důstojník lístek. Ten poté holčička ukázala, když jí chtěli vojáci prohledávat vůz. Jméno toho důstojníka jí na cestě ochránilo. A tak dívka mohla pod ochranou toho jména vykonat svůj těžký úkol.

Sestra Božena to vztahuje na válečnou dobu, psala to v roce 1916. Vztahuje to na každého člověka. Píše: každý zde máme nějaký úkol a v této nelehké době se nám může zdát, že nemáme šanci ho splnit. Můžeme si připadat malí a slabí. A co nám může pomoci? Na co se máme spolehnout? Na majetek, na druhého člověka? To všechno může zklamat a klame. Pisatelka píše, že byla nedávno pokoušená, aby se topila v úzkosti a strachu. Mohla se strachovat ze zimy, jak to bude, když je nedostatek potravin, paliva, obuvi a když je tak nelehká doba? Válka... Když se tenkrát strachovaly i tříčlenné rodiny, co teprve ta padesátičlenná? Ale na mysl jí přišel verš: „*Věž pevná je jméno Hospodinovo, k němu se uteče spravedlivý a bude vyvýšen.*“ (Přísloví 18, 10) Řekla si, které jméno Hospodina právě v této době strachu a zoufalství potřebujeme? Otec. 2. Korintským 6, 18. „*a budu vám Otcem a vy budete mými syny a dcerami, praví Hospodin zástupů.*“ Otec znamená lásku, péči, obětavost, porozumění, ale i nasazení života pro dítě. Jestli je Bůh naším otcem, čeho se můžeme bát?

⁴¹ (Prosloveno na valné hromadě spolku „Evangelická jednota“ konané na Žižkově dne 1. ledna 1917)

Jak by se měl jmenovat obraz tehdejší doby v domácnostech, na úřadech, v rodinách? Podle pisatelky by bylo správným označením „*doba čekání.*“

V té době se muselo na všechno čekat, byl třetí válečný rok. Při tom čekání, ale mnoho lidí reptalo a bylo netrpělivých. I v sirotčinci museli často čekat, ale nekončili s netrpělivostí, nýbrž s chválami a díkůčiněním. Protože je napsáno v Žalmu 71, 14: „*Já však budu vytrvale čekat a vždy víc a nade vše tě budu chválit.*“

Je důležité na koho ve svých potřebách a prosbách čekáte, jestli na člověka, u kterého se nemusíte setkat s úspěchem, nebo na Pána Boha, u kterého máte úspěch zaručen, u něhož se dočkáte. Pisatelka píše: „*Vždy víc a víc tě chváliti budu*“ *to je naše píseň na konci třetího válečného roku.* V tomto roce překročili 50 dětí o něž se starali v práci, která byla financována z darů a odehrávala se v době, kdy se zdálo, že už ani ti nejsoucinnější nemají co dát. A v tomto roce byl otevřen ještě třetí sirotčinec v Bolevci u Plzně. A tak v třetím roce války byly tři rodiny, ale také trojnásobný příjem.

Sestra přidala několik konkrétních případů, jak čekali na Boha: Jednu dobu byli bez chleba, trvalo to týden a ani dost mouky neměli, aby ho upekli. Ale právě v této době přišel balík až z Haliče a v něm dost sušeného domácího chleba. Jeho poslání zařídila slečna, která byla z polských uprchlíků, kterým v sirotčinci sloužili dříve Božím slovem. A tento balík přišel právě v pravý čas. Dále neměli jeden čas uhlí, marně ho sháněli několik měsíců. Když se nakonec vzdali snažení a spoléhání se na lidskou pomoc a začali opravdu úpěnlivě prosit Pána Boha, rázem ho měli dostatek a dokonce bylo posláno ze dvou míst. Další příklad se týkal brambor. Přislíbila jim

4.5 Já žítí je budu

Tento článek poukazuje na Boží zaslíbení „ Já žítí je budu“. Tím se v sirotčinci řídili a ani ve válečném čase netrpěli nedostatkem, ba naopak zakoušeli hojnost.⁴²

je karlínská zásobovací komise, když to bylo pro sirotky. Museli si, ale pro ně poslat povoz a pracovní sílu. V té době, na podzim, kdy byla práce na poli v plném proudu a ve válce, kdy byla velká nouze o pracovní sílu, bylo téměř nemožné někoho sehnat na tu pomoc s bramborami. V sirotčinci o tom přemýšleli takto: že nám ty brambory přenechali je Boží milost a když Pán začal, také své dílo dokoná. A tak se opět obraceli k Bohu a čekali. A opět se dočkali, tři mladí lidé z Prahy vykonali tu práci z křesťanské lásky a zadarmo.

Často to, co všude chybělo a ani za mnoho peněz to nebylo k sehnání, to často v sirotčinci darem dostali. K tomu jeden příklad: Byla doba, kdy nebyla v Praze k sehnání vejce a tu slepice, které měl sirotčínek umístěné v různých vesničkách, protože by je doma neuživili, snášely mnoho a doslova je vejci zahrnuly.

Ale byly v tomto roce i těžké chvíle při nemocech dětí, ale i zde se Pán Bůh ukázal jako nebeský lékař. Sestra píše, že v tomto roce se děti, až na malé výjimky, chovaly spořádaně a dělaly jim radost. Na vysvědčení měly ve všech třech rodinách z chování samé jedničky.

A byla to milost, protože mnoho těch dětí pocházelo z velice špatných poměrů.

Kralická verze, kterou použila sestra: Žalm 25, 3 „ *A takť i všichni, kteříž na tě očekávají, zahanbeni nebudou.*“

Ekumenický překlad: Žalm 25, 3 „ *Ano, nebude zahanben, kdo skládá naději v tebe.*“

Na valné hromadě „ Evangelické Jednoty“, která se konala 1. ledna 1917, bylo konstatováno, že spolek má nyní 427 členů. V posledním roce bylo do sirotčinců přijato 19 dětí, takže nyní pečujeme o 44 děti.

⁴² (Promluveno o valné hromadě spolku „ Evangelická jednota“ konané na Žižkově dne 1.1. 1918)

Na valné hromadě zaznělo několik zpráv, od bratra předsedy, pokladníka a jednatele, na všech byla jedna zvláštnost a to ta, že zprávy obsahovaly chvalozpěv. A proč to bylo zvláštní? Protože byl čtvrtý válečný rok a místo chvalozpěvu by se měl spíše ozývat nárek a stěžování si. Sestra Božena J. napsala: poté jsem přednášela já, ani já si nebudu naříkat, ale má zpráva vyzní jako chvalozpěv. Je nás skoro šedesát osob, jsme opravdu velká rodina a zakoušeli jsme různé těžkosti, ale opravdu nemáme důvody k naříkání si. I tento rok přijali do sirotčinců celou řadu dětí, jiné ústavy musely své počty omezovat, oni se však naopak rozrostli. Měli slib a spolehli se na Pán Boha. Protože to nebyl slib nějakého vlivného člověka, ale bylo to slovo Všemohoucího, které znělo:

„ Zanech své sirotky, já je zachovám při životě. “

Mnoho lidí se jich v té době ptalo, jak to zvládají, jak to dělají, když je tak velký nedostatek.

Pisatelka píše: „ *Jak to děláme? Docela jednoduše. Zde je slib: „ Já žítí je budu“ I opíráme se s plnou důvěrou o toto "Já" a jsme živi.*“

I přes velmi ztížené dodávky poštou, našly si k nim dary svojí cestu. Ať přišlo větší množství nebo jenom hrstky, ze všeho byla cítit ochotná láska přátel a péče Pána Boha.

Jeden dar sestra vyzdvihuje, půlku vykrmeného prasete. To bylo zboží, které nebylo k sehnání ani za velké peníze a oni ho dostali darem. Ale na med a cukroví na Vánoce se myslet neodvažovali, ale nakonec byly opět Vánoce sladké a hojné a mohli znovu zakoušet slib „ Já žítí je budu.“ Tento rok se neurodilo mnoho ovoce a bylo hodně krádeží a tak si řekli neurodilo se u nás, tak se snad urodilo někde jinde. A skutečně obdrželi krásná a chutná jablka z několika míst. Pisatelka dále píše: „ *A tak bych mohla vám vyprávěti o omastku, o mýdle, o nitích a bavlně, o všem, co spadá pod ten název „ chléb vezdejší“ i o penězích. Jak v tu jednu chvíli jsem měla pokladnu prázdnou a zatoužila jsem k uhrazení potřeb všech tří sirotčinců míti 1000 korun na ruce a jak během tří dnů jsem je opravdu v ruce měla.*“ V tomto roce bylo mnoho těžkostí a zkoušek víry, ale setrvali, a Pán byl obzvláště milostivý. Na valné hromadě spolku „ Evangelická Jednota“ konané 1. ledna 1918 mohli přítomní slyšet, že spolek má nyní 479 členů, tento rok bylo přijato 16 dětí, tak že spolek pečuje o 49 dětí.

Byl učiněn návrh, aby spolek vzhledem ke rozrůstající se nemravnosti mezi lidmi, učinil něco na jejich záchranu. Tento návrh vyvolal velký zájem a tak byla na 2. února svolána schůze, kde byla uvedena v život odbočka spolku s názvem: „ Odbor národní očisty.“ (PCh 3/2: 3, 1918 nepag.)

5 STRUČNÉ DĚJINY KŘESŤANSKÉ DIAKONIE⁴³

Diakonie patří k nejslavnějším kapitolám dějin křesťanské církve.

„ Mnohé z toho, co dnešní světová civilizace pokládá za samozřejmé v péči o lidi (nemocné, staré, postižené, o osiřelé děti atd.) má svůj původ a své počátky v křesťanské diakonii.“⁴⁴

Ta si postupem času začala všimnout všech oblastí lidského utrpení, strádání a potřeb. Probojovávala nové cesty pomoci a vytvářela nové možnosti vztahů mezi zdravými a nemocnými. Přinesla obrat v myšlení lidí.

Konkrétní historické osobnosti.: Mezi prvními bych uvedla církevního otce Cypriána (3. století n. l.), biskupa z Kartága. Ten pořádal sbírky na pomoc při vykupování křesťanů z otroctví. Také si uvědomoval, že diakonie má přesahovat společenství křesťanů. Po válce udeřil na Kartágo mor, nevyhnul se žádnému stavení. Ve městě panoval strach ze smrti, proto byli nakažení vyháněni z domů a volně umírali na ulicích. V té době se Cyprián rozhodl sboru ukázat, že je potřeba se postarat i o nekřesťany. „ Kdo zná hrůzu z morových ran, bičujících celá města a kraje, dobře pochopí velikost tohoto nebyvalého a přímo revolučního činu.“⁴⁵

Kde vznikla první nemocnice? Tato otázka nás dovede do čtvrtého století do Kaisarei (dnešního Turecka), kde biskup Basilius postavil rozlehlý ústav milosrdenství. Dokázal, že ve větším počtu soustředěné péče se dá lépe bojovat s nemocemi, než pouze jednotlivě. Dále se můžeme dočíst o křesťanech ve třetím a čtvrtém století, kteří se sami vydávali do otroctví, aby za peníze mohli vykoupit někoho jiného. K nejvýznamnějším patřil poustevník Antonius, který opustil svoji poustevnu a vydal se na pomoc zajatým křesťanům. Tady pečuje o zraněné, zajaté a souzené.

Na Basilia a jeho nemocnici navazovali další. Např.: Efrém Syrský, ten za hladomoru v Edesse vybudoval objekt s 300 lůžky pro potřebné. Z dalších to byl patriarcha Jan Zlatoústý, který v Konstantinopoli stavěl útulky a nemocnice. Pammachius Říman, který se po smrti manželky zřekl senátorství a místo toho oblékl mnišské roucho. Postavil nemocnici a útulek. Zbytky tohoto objektu byly nalezeny archeology. Pammachius zde s pomocníky pečoval o fyzickou i duchovní stránku lidí. Na studni z tohoto místa byl nalezen nápis: „ Pro každého žíznivého teče zde hojnost vody.“

⁴³ V této kapitole autorka čerpala z: HAVRÁNEK A. *Cesta křesťanské diakonie staletími*. KJ 69/35, 1984, s. 1; 69/36, 1984, s. 2; 69/37, 1984, s. 2.

⁴⁴ ŠTĚPÁN J. *Diakonsko- sociální práce v historii Církve bratrské*. Dále viz bibliografie k práci.

⁴⁵ HAVRÁNEK A. *Cesta křesťanské diakonie staletími*, 1984. KJ 69/35: 1.

„Byli i další podobné akce a objekty. Lze povědět, že mužové a ženy, známí i bezejmenní, kteří za nimi stáli, svým sociálním viděním a cítěním a odtud vzešlou léčebnou péčí a charitativní službou dalece předešli svou dobu a přerostli etickou postavu a mravní míru svého věku. Předběhli svou současnost, pro niž tato služba v této podobě a tomto rozsahu byla něčím neznámým.“⁴⁶

Za zmínku stojí Martin voják, později biskup. Ten se stal jedním z nejznámějších světců křesťanů. Ještě když byl vojákem dal půlku svého pláště trpícímu, mrznoucímu žebrákovi. Tento čin se stal vzorovým příkladem charity.

V desátém století se objevuje snaha, čelit úpadku života západní církve. Vycházela z benediktinského opatství v Cluny v Burgundsku. Clunyjské hnutí se snažilo vrátit k původním cílům mnišství, k pomoci lidem v bídě. Nacházel se zde dům pro odpočinek cestujících cizinců, útulek pro chudinu a nemocnice. Ročně ošetřili a pečovali až o 70 000 potřebných. Rovněž benediktíni se zapsali do dějin, mírovými smlouvami. Postupně uzavřeli s lapky, kteří trýznili zemi, mírovou smlouvu. Ta se jmenovala „treuga Dei“, což znamená (Boží mír). Ukládala rytířům každý týden od středečního večera až do pondělního rána zachovat mír a vyhnout se sporům. Tato smlouva se později rozšířila do celé Francie. Jiným příkladem péče církve o potřebné byly takzvané „kolébky z mramoru“. Jednalo se o problém nechtěně narozených dětí ve středověku. V 5. a 6. století v tomto důsledku vznikly u chrámů mramorové kolébky, kam mohly matky nechtěné děti odložit a péči o ně přenechat na církvi. Další z významných postav je zakladatel františkánského řádu František z Assisi, který se ujal malomocných a snažil se o smíření nepřátel.

Metlou středověku byly nejen nemoci, které si vyžádaly mnoho obětí, ale také boje. Mrtvých byly tolik, že je neměl kdo pohřbívat. Zde se objevila bratrstva mužů a žen, která měla velmi dobrou pověst. Říkalo se jim „ochotní bratři“, „černé sestry“, „Alexiáni“. Lze je nazvat Červeným křížem středověku.

V českých zemích bych ráda zmínila Anežku Přemyslovnu a Zdislavu z Liberka. S nimi jsou spojeny počátky organizované diakonie resp. charity. Otázky soucítění s chudými a zakládání nových sociálních řádů se ozývají také z doby předhusitské a z husitského hnutí. Vyniká zde Jan Milíč z Kroměříže a jeho pražský Jeruzalém. Dům pro ženy, které se vymanily z hříchu prostituce.

⁴⁶ HAVRÁNEK A. *Cesta křesťanské diakonie staletími*, 1984. KJ 69/35: 2.

Jednota bratrská, byla společenstvím, kde měla diakonie přední místo. Důležitým místem zde byl špitál pro potřebné a staré lidi. „*Nebyl to odosobněný starobinec či chudobinec, nýbrž hřejivý domov pro ty, kteří rozhodně neměli pociťovat, že jsou považováni za přítěž.*“⁴⁷

V reformovaných církvích kalvínského i luterského typu vzniká tradice fary, jako místa útočiště pro zmírnění bolestí těla i duše.

Ke kalvínským typům sborů patří neodmyslitelně péče o chudé. V těchto sborech vznikají počátky sborové „křesťanské služby“. Dokladem péče řádu Milosrdných bratří o potřebné u nás, jsou některé staré a tradované názvy nemocnic. Např.: v Praze na Františku atd.

Dalším velice významným hnutím v rámci protestantských církví je pietismus, který vznikl v druhé polovině 17. století. Klade důraz na praktickou zbožnost křesťana.

Jeho průkopník byl August Hermann Francke, který vybudoval spolu s dalšími v Halle nad Sálou rozsáhlé křesťanské ústavy, misijní školu, ale i tiskárnu, kde se tiskly bible a další náboženská literatura.

Jinou oblastí života, kde lidé velmi strádali, bylo vězeňství. V této oblasti vyniká jméno Johna Howarda, který byl průkopníkem vězeňské diakonie. Věnoval se také nemocným a aktivně se angažoval při morových ranách. Sám této nemoci podlehl, když proti ní bojoval na Krymu.

Významným způsobem do dějin křesťanské resp. reformační praktické teologie a skutečného sociálního působení církve promluvila původní Jednota bratrská.

Jak doslova připomíná M. Kaňák (1951) "*účelně řízené podporování chudých na místě bezplánovaného středověkého almužnictví předpokládalo již určitou, vyšší organizaci sociální práce v Jednotě*"⁴⁸. Na jejím vybudování pracovali Bratři, což dokazuje "Svolení na horách rychnovských" od roku 1464. Podle "zakládací listiny bratrského společenství", jak bývá toto Svolení někdy označováno, se v jednom z návazných Dekretů z roku 1499 objevuje myšlenka zcentralizování sociální služby v celé Jednotě." Přestal tak prvopočáteční stav sociální práce, v němž každý sbor pečoval o své chudé a potřebné na vlastní pěst a bylo umožněno, aby v potřebné péči příliš chudému sboru vypomohly bohatší sbory v sousední.

R. Říčan (1963) dodává, že "*dobročinnost byla mezi prvními bratry nesporně veliká a nejednou ji prokazovali dary tak velkými, že vůdcové Jednoty mívali dosti bohatě opatřenu chudinskou pokladnu.*"⁴⁹

⁴⁷ HAVRÁNEK A. *Cesta křesťanské diakonie staletími*, 1984. KJ, 69/36: 2.

⁴⁸ KAŇÁK M. *Sociální práce ženy v Jednotě bratrské*. Jednota bratrská 28/2, 1951, s. 34 – 39.

⁴⁹ ŘÍČAN R. *První bratři ve vztazích sociálních*. Jednota bratrská 40, 1963, s. 128 – 141.

Ve své obsáhlé studii (spíše vědecké recenzi) o sociální teologii Jednoty bratrské se A. Molnár (1957) zabývá dílem Petra Brocka z Londýna, věnovanému průzkumu politického a sociálního učení Jednoty bratrské v patnáctém a na počátku šestnáctého století⁵⁰.

Molnár píše, že v historiografii Jednoty je tato kniha vůbec první monografií soustředěnou k tématu, o jehož důležitosti nikdo sice dosud nepochyboval, ale k jehož zpracování chyběla odvaha. Proto ji řadí k nejzralejším plodům jubilejních vzpomínek v roce 500. výročí vzniku Českých bratří v roce 1957 a vítá, že Brock chce podat touto prací důkaz, že význam bratrského učení daleko přesahuje hranice našich českých zemí.⁵¹

Nedávno zesnulý praktický teolog J. Smolík ve svých studiích (1948, 1956), které navazují na jeho dizertační práci na Husově evangelické bohoslovecké fakultě z roku 1947 připomíná, že "sice prostředkem boje proti lakomství bylo i v Jednotě almužnictví, péče o chudé. Někdy se z bratrských zpráv však zdá, jakoby almužna měla napomáhat k přemáhání lakoty v srdci dárcově, než být účinnou pomocí nuzným. Je to však jen mlhavý dojem, který je rozptýlen, přihlédneme-li k tomu, jak Jednota bratrská o chudé a nemocné - a lze doplnit, že podle velmi časté praxe na mnoha místech i o sirotky, pečovala. Při bratrských domech býval jako součást bratrské fary špitál - chorobinec, starobinec a také sirotčinec zároveň. Můžeme proto říct, že názory na majetek, práci, různé druhy zaměstnání i široká sociální práce jsou originálním dílem Jednoty, vzešlým z věrného naslouchání slovu Božímu, ze zkušeností bratrů soudců a z modliteb. Almužnictví bylo tedy značnou mravní silou, která stavěla hráze lakomství."⁵²

Obsáhlý historický přehled péče o sirotky ve staré Jednotě podala ve svých pracích

A. Císařová-Kolářová (1951). Která píše: „*V době, kdy většina národa vyznávala kalich a kdy se i české veřejné právo mohlo samostatně rozvíjet bez vlivů okolí, směřovalo právo zřejmě ve prospěch osiřelých. Obdobný vývoj můžeme pozorovati i v právním postavení dítěte – sirotka.*“⁵³ O chudé lidi a sirotky se v Jednotě bratrské starali „almužníci“, tedy šafáři almužen, kteří byli laičtí sociální pracovníci- obdoba dnešního staršovstva. Dále autorka píše, že v Čechách v době předbělohorské převládal v sirotčí péči rodinný směr. Sirotci z chudých poměrů byli svěřováni bohatším statkářům a urozené děti nacházely náhradu v rodinné péči

⁵⁰ BROCK P. *The political and social doctrines of the Unity of Czech Brethren in the fifteenth and early sixteenth centuries*. Haag: Mouton and Co., 1957, s. 302 [in MOLNÁR A. *Sociální teologie Jednoty bratrské*. Křesťanská revue 24, 1957, s. 213- 218.]

⁵¹ MOLNÁR A. *Sociální teologie Jednoty bratrské*. Křesťanská revue 24, 1957, s. 213- 218.

⁵² SMOLÍK J. *Práce a majetek v Jednotě bratrské*. Evangelický kalendář 36. Praha: Kalich, 1956, s. 50 – 54.
SMOLÍK J. *Sociální působení Jednoty bratrské*. Theologica Evangelica 1, 1948, s. 87 – 98.

⁵³ CÍSAŘOVÁ – KOLÁŘOVÁ, Anna. *Péče o sirotky v Jednotě bratrské*. JB, 1951. s. 207.

u dvora.⁵⁴ Díky častým pronásledováním v Jednotě bratrské docházelo k přibývání sirotků a Jednota o ně pečovala už od doby svého založení.⁵⁵

V dnešní době, v bohatší části světa, je situace jiná. Už nás většinou netrápí nemoci a války. Působí na nás ale jiná úskalí života moderní společnosti. „*Víme však, že velká část světa více či méně hladoví. Víme o problémech v rozvojových zemích. I o tom, že pušky a děla na řadě míst naší planety nemlčí. Víme o stresech, samotě a psychické až psychiatrické ohroženosti člověka, žijícího ve srovnání s jinými dobami či oblastmi v blahobytu a přece ohroženého a nenasyceného.*“⁵⁶

Další z oblastí byla diakonie výchovatelská a pedagogická. O tu se nejvýznamněji zasloužil J. A. Komenský. Důležitou kapitolou byl boj proti otroctví a otrokářství v Americe. A také vztah k původním obyvatelům Ameriky, k Indiánům. Významnou osobností v této oblasti byl Georgie Fox. Velmi významnou byla a stále je práce Armády spásy.

Z našich zemí je potřeba zmínit Václava Šuberta a sbor v Krabčicích. Dále Aloise Adlofa a Františka Urbánka, kteří měli blízko právě ke společensky odsunutým lidem a dětem.

„*Diakonie patří k nezastupitelným službám i znakům církve.*“⁵⁷

Je důležité nezapomenout na diakonii, jako na významný ukazatel opravdové církve.

(Z referátu na kazatelské konferenci církve bratrské v září 1984 ve Velké Lhotě na Valašsku).

⁵⁴ CÍSAŘOVÁ – KOLÁŘOVÁ, Anna. *Péče o sirotky v Jednotě bratrské*. JB, 1951. s. 208.

⁵⁵ Sirotčince patřící od dob konce 19. století evangelickým církvím v Čechách a na Moravě. Evangelický dívčí sirotčinec v Krabčicích od r. 1893. Dále pak Evang. sirotčinec pro chlapce v Telecím u Poličky, založen 1880. Sirotčince Evang. církve Augsburgského vyznání: sirotčinec v Humpolci, založen 1906-farářem Jos. Cohornym a Evang. seniorátní sirotčinec v Pozdřechově, založen 1897. Dále sirotčince Českomoravské bratrské církve: sirotčinec pro chlapce v Čermné (český), založen 1868, pro dívky v Potštýně (český) a také pro dívky v Dubé (německý), založen 1898. (*Kapesní kalendář Kostnické jednoty* roč. 1, 1908).

⁵⁶ HAVRÁNEK A. *Cesta křesťanské diakonie staletími*, 1984. KJ, 69/37: 2

⁵⁷ Tamtéž

6 JAK ŠLA LÉTA V SIROTČINCI

(V období působení Evangelické jednoty a od roku 1930 Křesťanské služby.)

Kapitola je psána převážně z období působení Boženy Jehličkové a její knížky vzpomínek, pokud není uvedeno jinak; později z výročních zpráv aj; z časopisu Českobratrská rodina a z knihy zápisů výboru Křesťanské služby ze 30. let. Po roce 1924 jsou vybrány pouze některé.

1908

První začátky byly velmi skromné. Služba mezi dětmi začala v roce 1905, kdy přijali jednoho sirotka - chlapce a umístili ho do náhradní rodiny. Tento postup se dále neosvědčil, proto začali přemýšlet o domě na venkově, kde by mohlo být několik dětí vychováváno dohromady a tvořit jednu rodinu. Zanedlouho zakoupili starý mlýn ve Chvalech (východně od Prahy) a zde začala práce se sirotky 2. října 1908.⁵⁸

Říjen

Na začátku zde byly čtyři děti. Dům se skládal ze tří místností a ta největší byla ještě přepažena stěnami ze záclon. Problémem byly netěsnící dveře a okna, takže dovnitř foukalo. Začali se čtyřmi děvčaty, ale měli s nimi těžkosti, než si zvykly na pořádek v sirotčinci a na to, že musí na slovo poslechnout.

Listopad

Byl nedostatek dříví, ale jednoho dne se otevřela vrata a do dvora vjela fůra plná dříví, poslána jedním bratrem. Byly to, ale tvrdé klády a tak se nabídl jeden muž z obce a za malou odměnu to dříví rozřezal. Měli na dlouhou dobu zásobu topiva. Velice jim pomohli mladí bratři a sestry z žižkovského sboru. Vyspravili zeď kolem sirotčince v její největší trhlíně, kudy lezli vesničtí chlapi na dozrávající víno. Jedním z těžkých dnů bylo, když jim přestala topit kamna v kuchyni. Kamnář přislíbil, že v určitý den dorazí. Proto ráno nezatopili, ale on nepřišel. Byla jim všem zima, přicházely jim na mysl otázky: Je i v tomto dopuštění Boží láska?

Ale tichý Boží hlas je utišil a zněl, musíte mít za všech okolností důvěru v Pána Ježíše. Poté budete moci být šťastní za všech okolností.

⁵⁸ ŠTĚPÁN J. [red.] *Kazatel F. Urbánek, K 50. výročí úmrtí*. Praha: Oliva, 1999, s. 24.

Prosinec

„Dozvěděli jsme se, proč naše obec se jmenuje Chvala. Je to zajímavé, co stará pověst vypráví. Prý za dávných časů utíkal z Prahy člověk pronásledovaný nepřáteli. Na místě, kde jsou nyní Hrdlořezy, byl v nebezpečí, že mu uříznou hrdlo. Pronásledovaný však utekl dále. V oblasti, kde jsou Kyje, chtěli ho zbiti kyji. Utekl i tomu nebezpečí a utíkal k místu, kde jsou nyní Chvaly. Vyběhl na kopec, ohlédl se a hle! Nepřátelé zůstali tak daleko zpět. A tak si pronásledovaný oddechl a zvolal: Chvála Bohu jsem zachráněn. A proto prý se tato obec jmenuje: Chvala.“⁵⁹

Nejmenší z dětí bylo postihnuté padoucnicí (epilepsií), mělo často záchvaty. Museli ho na noc přestěhovat do pokojíku za kuchyní, aby nerušilo ostatní děti. Mohli pouze prosit Pána Boha, aby se zde oslavil.

1909

Leden

Dostali darem psa, Alíka. Protože byl z města, nemohl si dlouho zvyknout na venkovskou stravu, proto byl často o hladu. Ještě jedno trápení s ním měli, všechno trhal. Jinak byl dobrý hlídač, štěkal na cizí a občas se u vrat objevil nějaký jeho noční lup. Na svátky, když si říkali, že nebudou mít maso, se o něj Alík postaral. Zakousl sousedovu slepici. Tak měli maso, ale museli ho zaplatit. Alík byl místo díků, přivázán a byla mu omezena i noční svoboda.

Černé uhlí bylo velmi drahé, proto si řekli, že budou muset topit pouze hnědým. Ale právě v té době jim přítel poslal fůrku koksů, který velmi dobře hořel a dlouho vydával teplo. „Tato péče Boží o nás v srdci hřeje.“⁶⁰ Měli konečně dostatek mouky, protože bratr H. z Peček poslal velký pytel, setkala se to s velkým jásosem, protože děti rády jedly pečivo.

Zajíci jim okousali v zahradě mladé stromky, jelikož nevěděli, že je mají slámou ovázat. Může zato hlavně nedostatečný plot kolem pozemku. Další z nepříjemných věcí bylo bláto, dvůr byl ve svahu a nebyl vydlážděn a tak voda ze silnice stékala na jejich dvůr. A tak bylo bláto všude, děti ho roznášely na botách. Byla zde potřeba milost od Pána a zachovat si veselou mysl i s tím blátem všude okolo.

⁵⁹ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 15

⁶⁰ Tamtéž, s. 18

Březen

Všude na jejich pozemku bylo mnoho kamení. Před okny byly velké hromady. Uvažovali, že ho nechají odklidit a spravit jim rozbořenou zítku u terasy. Svěřili práci hochovi z vesnice, pracoval na tom několik dní a řekl si o 11 K. Ale jim se to zdálo moc, protože šetřili s každým haléřem. Tak měli dvůr uklizený. Dalším z problémových témat byla zahrada. Často si říkali, že na ní nestačí, že jí ani dostatečně nerozumí. Ale právě, když začali tuto těžkost předkládat Pánu Bohu, objevil se bratr, který si ji vzal na starost.

Duben

Cestář jim před vraty vykopal příkop a dal můstek, právě včas. Takže jim poslední přívaly deště již nijak neuškodily. Jako velkou Boží milost viděli to, že sice bydleli v obci, ale zároveň byli zcela odděleni. Z jedné strany měli rybník, z druhé cestu, z další pole a z poslední silnici. Nehrozilo proto, že budou mít někdy bezprostředního souseda, mohly zde proto být děti "ve své živlu": mohly si vykřiknout a poskočit podle libosti bez obav, že bude někomu ze sousedství dětský křik vadit.

Stůl, který dostali na začátku, byl sice dubový, ale velmi starý s rozviklanou nohou. Museli tu nohu při jídle držet. Ale brzy jim byla zaslána náhrada.

Květen

Často se jich přátelé a hosté ptali, jestli se tam nebojí, když viděli nedostatečné oplocení dvora a zahrady. Oni odpovídali nikoli, spoléháme se na Boží ochranu a cítíme se v bezpečí. Ještě zde návštěva "za účelem" krádeže nebyla. Pisatelka píše: „*Vždyť nic na nás a kolem nás neukazuje, že by tu byl přebytek zlata a stříbra. Tážeme se často večer: Děti zastrčily jste dvířka? A ony na to: Ano, ano! Tedy jest všechno v pořádku. A několik kroků od dvířek zeje ve zdi veliká díra kus dále opět a opět. Ale jen když jsou dvířka zastrčená. Často se tomu zasmějeme. Myslíme si: To je tak s naší lidskou opatrností. A jak by to dopadlo, kdyby nebděl nad námi ten milý Strážce na nebi.*“⁶¹

Misijní strom: vybrali s dětmi v zahradě ten nejhezčí a jeho užitky chtěli věnovat na šíření království Božího mezi nevěřícími. Tento měsíc také přijali několik dětí z vesnice, matky jim byly vděčné, že mohou na poli pracovat a o jejich děti je postaráno. Jedna událost však byla nepříjemná. Poskytli v sirotčinci místo jedné starší dívce, mrzáčkovi. Ta si ale nevážila dobrodiní. Pohoršovala svým chováním ostatní děti a tak musela pryč. V této souvislosti si

⁶¹ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 21

v sirotčinci připomínali slovo: Izajáš 1, 19 (Kralická verze) „ Budete-li povolní a poslušní, dobré věci země jísti budete.“ A Žalm 68,7 „ Zpurní pak bydletí musí v zemi vyprahlé.“

Červen

Nedělní besídka, mají tuto vzácnou chvíli s dětmi každou neděli. Tuto se množství opět rozrostlo o několik dětí z Horních Počernic. A to znamenalo více Božího světla do převládající tmy.

Navštívila je sestra K. Royová ze Staré Turé. A dala sestře Boženě J. vzácné upozornění: postřehla, že sestra má málo času na odpočinek a už dlouho tento nápor nevydrží. Ptala se jí proto v lásce, zda všechno co dělá, jí ukládá Pán Bůh, nebo zda si to nakládá sama.

Velká úroda ovoce byla, zejména třešňi a zelenina se jim také začala dařit. Spoléhalo proto na Pána Boha, že vesnickým hochům dá do srdcí bázeň a nebudou se snažit jim všechno ukrást.

Červenec

Sestra Vrbová odjela na čas domů, odpočinout si. Museli zastat to místo i za ni. Byla úroda malin, vařili z nich šťávu, kterou chtěli prodat. Dělali to jako chudí lidé, kterým je každá koruna vzácná. Děti měli dostatek z ostatního ovoce. Sestra píše: „ *Dojemné jest, že šetří zákazu a nic bez dovolení netrhají*“⁶²

Nejoblíbenější byla mezi dětmi povídka: „ Lenka Šteinová“ a proto, když přijali někoho nového, vždy se opakovaně dožadovali jejího opětovného předčítání.

Srpen

U dětí bylo možné pozorovat úspěch, byly poslušné, bylo to vlivem slova Božího, které každodenně probíraly a také vlivem modliteb.

Na měsíc na zotavení přijali devítiletou dívku ze Žižkova. Přišla jí navštívit matka s dvěma dalšími dětmi, všichni byli ve velice špatném stavu. Otec prý byl v ústavu duševně nemocných. Mohli jim tedy v sirotčinci posloužit slovem Božím a měli příležitost nakrmit hladové.

⁶² JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 24

Září

V tomto měsíci přijali v sirotčinci dva chlapce: oba byli již starší, tak se obávali o jejich zvládnutí kázně. Nejdříve si říkali, že na ně nejsou zařízení, ale když už byli na místě, tak si v sirotčinci řekli, že to s nimi zkusí.

Zkušenost se srdcem plným citu, okusili, když malá kachna uvázla v rouře vedoucí z rybníka do zahrady u sirotčince. Všechny děti se srdečně snažili ji zachránit a to se jim také nakonec povedlo.

Také v tomto měsíci zažili velikou radost, protože jedna z nejstarších dívek odevzdala svůj život Pánu Ježíši.

Jednu neděli podnikli výlet do Prahy. Nejprve šli s dětmi pěšky až do Libně a odtud pak tramvají na Žižkov do shromáždění. Oběd měli u pana kazatele a jeho rodiny, po nedělní besídce se vlakem vrátili domů. Dětem se tento výlet velice líbil a nejraději by ho podnikaly každou neděli.

Říjen

V chlívě, který jim sloužil za dřevník, vybudovali pro hochy dílnu. Chlapci již vymysleli, co vše vyrobí. V neděli k večeru přinesla matka velice chatrně zabalené nemluvně - Olgu. S prosbou, aby si ji na pár dní v sirotčinci nechali. Nemohli jí odmítnout, ale bez souhlasu výboru to neměli dělat. Proto setra píše: *„Dnes však víme, že jsme bez souhlasu výboru toto činiti neměli a tak nás to rmoutí. Pán Bůh sám rač pomoci chybu napravit.“*⁶³

Listopad

Nastal jim čas krátkého odpočinku, skončili hlídání dětí z obce. Odevzdali je matkám, ty je prosily, jestli by je mohly znovu na jaře přijmout.

Sestra píše, že dochází v sirotčinci ke sporům. Dívky si utvořily partu a chlapci také. Často se mezi sebou přou. Matka Olgy, kterou před časem přijali, nedodržela slovo. Ze slíbených pár dní, se staly týdny. Dítě není dost zdravé, v noci se budí a nenechá sestry pořádně se vyspat.

Prosinec

Napadlo mnoho sněhu, byla s ním velká práce. Zamést cesty kolem stavení, ale děti z něj měly velkou radost. Hned postavily na dvorku sněhuláka. Nastaly Vánoce. Na Štědrý večer měli návštěvu, rodinu bratra kazatele Portera. Na stole bylo mnoho dobrého jídla a dáreků.

⁶³ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 28

Děti byly velmi šťastné. V posledním dni roku, byla slavnostní večere, poté zamyšlení nad Božím slovem. Vše bylo zakončeno modlitbami.

1910

Leden

Každou neděli bývalo plno na odpolední besídce, přicházeli i děti z vesnice. Dokonce si pořídily několik zpěvníčků, kam jim sestry zpívané písně zapisovaly.

Přišli dva pánové ze stavitelství, obhlédli stodolu, ze které se měl postavit příbytek.

Malá Olga musela být dána pryč. I podle stanov měli přijímat děti až od 3 let. Matka, ale odjela mezitím do Uher. Proto nevěděli, jak jí dítě předat.

Březen

Sestra píše: „ *V jednom dni devatenáct hostů nás navštívilo. Obsloužili jsme je, jak nejlépe jsme mohli na základě slova Pána Ježíše: „ Hostem jsem byl a přijali jste mne.“*⁶⁴

Sestra Vrbová dojela do Uher a malou Olgu předala matce.

Květen

Opět začali přijímat děti z vesnice, když matky potřebovaly pracovat na poli. Sestra Vrbová na čas odjela a místo ní nastoupila sestra Anna. Božena J. píše, že jí vítala velmi ráda, nemusela tam být na děti sama jako minulý rok.

Červenec

Poslali do učení nejstaršího chlapce, snažili se ho upozornit na všechny nástrahy a nebezpečí světa. Sestra píše: „ *Kdybychom ho propouštěli s vědomím, že svou ruku vložil již do ruky Pána Ježíše, že bude mít v něm dobrého Vůdce, bylo by nám lehčeji. Ježto však to neučinil, máme oprávněnou obavu o něho.*“⁶⁵ Z místní fary s ozvaly nespokojené hlasy, které je označily za bludaře. Proto děti z vesnice měly zakázáno mezi ně chodit, pouze dva chlapci vytrvali.

Říjen

Výroční slavnost dopadla dobře. Děti měly největší radost z překvapení, které na ně čekalo na zahradě. Na stromě byly pověšeny kornouty s cukrovím. Pro každé jeden. Opět skončila práce opatrovatelská mezi dětmi z vesnice, matky byly opět velmi vděčné.

⁶⁴ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 34.

⁶⁵ Tamtéž, s. 37.

Prosinec

Přišly dva pytle mouky, ale nevěděli, kdo jim je poslal. V sirotčinci se objevil 19 letý Rom, který měl jednu nohu dřevěnou. Zatím si s ním nevěděli moc rady, jak by se tam mohl uplatnit. Vánoce byly opět požehnané, do Nového roku vstoupili s důvěrou v Pána Boha.

1911

Leden

Vypravit někoho do služby nebylo v těchto chudých poměrech vůbec jednoduché. Dát dohromady všechno potřebné pro 14 leté děvče, bylo velmi složité. Další přítěží bylo, že odcházely ty, co už mohly nějakou práci zastat a pomoci. Místo nich přišlo většinou malé dítě, pomoc spíše potřebující. Mladý Rom v sirotčinci již zdomácněl, sirotci se ho nebály, ale ti vesničtí uličníci ano, přestali podnikat vpády do zahrady.

Únor

Děti se zúčastnily Dětské vánoční slavnosti na Žižkově. Moc se jim tam líbilo, říkaly, že Praha je krásná, ale Chvaly prý ještě více. Na slavnosti se objevil pes, který jim v sirotčinci hlídal pokladničku. Bylo vybráno 20 K, na přestavbu stodoly, která byla začata. Přicházely mnohé příspěvky na přestavbu, jeden až z Ameriky- 5 dolarů.

Březen

Sestra píše: „*Pan stavitel obdivuje pomoc, kterou máme v našem cikánovi. Usmívá se, když ho vidí při domácích pracích, jak se snaží jednat podle hesla, které často opakuje, totiž: Vše s americkou rychlostí, ale s klidem Angličana.*“⁶⁶

Duben

Díky panu staviteli se místo pod jabloní stalo nejkrásnějším místem zahrady. Byly tam dány lavičky, stůl z mlýnského kamene a na zdi byly napsány tři verše. Nový příbytek, který byl dokončován, jim připadal jako „královská rezidence“. Díky němu měli větší kuchyň, jídelnu, dvě ložnice, spíž a pokojík.

Červen

Dlouho nepršelo, píše sestra. Děti sice snaživě zalévají, to ale nemůže opravdový déšť nahradit. Nastalo stěhování do nového domu. Všichni z toho měli ohromnou radost. Budovy byly natřeny na olivovou barvu, sestře to připomnělo holubici, která přinesla olivovou ratolest na znamení nového života. Se sirotčincem to spojovala takto: „*Naše domácnost zde, nábytek,*

⁶⁶ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 47.

*nádobí apod. sestává z 5 rozešlých se domácností. Bud' úmrtí, nebo jiné okolnosti byly příčinou, že během našeho trvání zde přestalo existovat pět domácností a my jsme při tom vždy něco darem obdrželi. A tak u nás na troskách pěti domácností vzrůstá nová rodina, nový život. Proto se nám olivová barva velmi zamlouvá.*⁶⁷

Červenec

V sirotčinci měli nový prostředek k utišení hádek. Byla to hračka, dva kohouti, kterou dostali darem. Když se u kohoutů pohybovalo drátkem, pustili se do sebe, až peří létalo. Tito kohouti byli pověšeni do kuchyně na zeď a pod nimi byla tabulka, kam se vždy zapsala jména hádajících se dětí. Pro děti to bylo velmi káravé, protože hosté, kteří přišli se o tabulku a jména na ní zajímali a chtěli většinou živé kohouty vidět. Do rodiny přibyl nový chlapec na zotavení. Musí dýchat stříbrnou tubičkou, protože prodělal záškrt. Zatím se mu daří celkem dobře a s dětmi se dobře sžil. Nad dveřmi měli napsán verš: „ Bůh jest Bůh pořádku“. Od dětí bylo vyžadováno, aby v době mimo hry měli své věci uklizeny ve své přihrádce, pokud tomu tak nebylo, byla věc zabavena a pokud jí chtělo dítě zpátky, muselo zaplatit „pokutu“.

Září

Návštěvy, které v sirotčinci viděli obzvlášť rádi, byly ty děti, které tam byly a teď přijdou jako na návštěvu domů. Sestra píše: „ *Ríkáme jim, Když pošleš dopis, máme půl svátku, a když přijдете samy, tu máme celý svátek.*“⁶⁸ Mnoho darů tento měsíc dostali. Pytel mouky až z Hradce králové, dříví od přítele ze Satalic, dorazil také králík, uzený jazyk, párky. Bylo za ně mnoho děkováno.

Prosinec

Na Štědrý den se do sirotčince sjely i děti, které byly už ve službě a v učení. Všem pohromadě bylo moc dobře. Sestra píše, že chvíle, kdy děti rozbalovaly dárky, se nedala popsat slovy. Takovou měly radost.

1912

Leden

Byly velké přetrvávající mrazy, o to byli radši, že mohou být v novém příbytku. Ne v tom starém, kde se i při mírné zimě stěžovali zahřáli. Jedno dítě jim v tento měsíc přivezla Česká zemská komise, bylo to dvanáctileté děvče. Měla za sebou hodně špatných zážitků z dětství.

Až se sestry bály, aby nebyla pro ostatní špatným vzorem.

⁶⁷ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 51, 52.

⁶⁸ Tamtéž, s. 57.

Duben

Vesnici zastihla epidemie spalniček, dvě z vesnických dětí, které v sirotčinci přes léto hlídávali, dokonce zemřely. Sirotčinec musel vynaložit nemalé náklady na desinfikování a bílení místností, ale zdraví dětí bylo na předním místě. Ze sirotčince poslali objednávku na látku do obchodu až na Moravě, s žádostí aby jim přiložili účet. Látka přišla obratem s lístečkem, o účet se nestarejte, ten nám byl již od Pána splacen. V rohu zahrady se nacházel hrob od opravdového hrobníka. Děti tam mohly pohřbívat všechny zbytečné starosti a svá trápení.

Květen

Sestra Božena J. se vrátila z návštěvy Slovenska, tam si odpočinula. Odtud přivezla příspěvky a nové podněty, protože se ve Staré Turé potkala s Evou von Thiele-Winkler a s její rozsáhlou prací mezi dětmi.

Září

Ty děti, co byly v sirotčinci na zotavenou, postupně odjížděly a slibovaly, že se příští rok vrátí. Děti šly do školy, mezi nimi i dívka, kterou na začátku pobytu často stíhaly záchvaty padoucnice.⁶⁹ V sirotčinci tak dlouho prosili, aby záchvaty přestaly, až skončily.

Listopad

Přijali již 16 letou dívku z lepší rodiny, která doma nechtěla poslouchat. V sirotčinci se podvolila, ale jakmile přišla domů, opět neposlouchala. V 16 letech je těžké někoho převychovávat.

Prosinec

Na Žižkově se konala výroční schůze. Sestra Božena J. zde oznámila bratřím, že od Nového roku se chtějí v sirotčinci spoléhat pouze na víru. Do této doby vždy na konci měsíce dali účetní knihu spolu se sáčkem na peníze bratrovi pokladníkovi a on v první den měsíce vrátil knihu i s naplněným sáčkem. Teď, ale chtěli změnu. Už nechtěli žádné peníze od bratra pokladníka. Chtěli se cele spolehnout na Pána Boha. Věřili, že co budou potřebovat, to jim Pán do Chval pošle. Dále, ale budou bratrovi pokladníkovi vykazovat příjmy a výdaje. Na poslední večer v roce do sirotčince přišly i děti z vesnice. Sestra píše: „*Kěž všechna předsevzetí dětských srdcí vzrostou v skutky.*“⁷⁰

⁶⁹ epilepsie

⁷⁰ JEHLÍČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 82.

1913

Leden

„*Hospodin je můj pastýř, nebudu míti nedostatku (Žalm 23). Bratr pokladník poslal účtovní knihu jako obyčejně. Sáček byl také přiložen, ale prázdný. A já ihned poklekla v jídelně u okna a prázdný sáček předložila Bohu se slovy: Pane Bože, kde si nás chtěl míti, tam nás máš. Pohled, nemáme nic, jsme odkázáni na tebe. Tedy prázdný sáček, Jak dlouho zůstal prázdný? Jen hodinu, než přišel listonoš. Dobrořeč duše má Hospodinu.*“⁷¹ Měsíc skončili s malým přebytkem, který poslali bratrovi pokladníkovi na postupné splácení dluhu za přestavbu sirotčince.

Duben

Ve vesnici se stalo neštěstí, byl autem zachycen a zabit malý chlapec. I v sirotčinci to způsobilo velký rozruch. Na zkoušku přijali dítě, které mělo už co dočinění se soudem, ale nebyli na tyto případy zařízeni.

Září

Pepř na jazyk, tento prostředek v malém množství používali v ošetřovně na odnaučení dětí nadávání, a nepěkného mluvení.

Proto často děti z vesnice říkali dospělým, když je slyšeli klít: „*Kdyby vás slyšela tetička ze mlýna, to byste dostali pepř na jazyk.*“⁷² Tento měsíc jim dárci poslali pět set korun, protože začali zařizovat druhou rodinu v Černošicích.

1914

Leden

V tomto měsíci se konala na Žižkově valná hromada. Bratr pokladník byl s výsledky hospodaření za uplynulý rok spokojený. Měli veliké potřeby, začali novou službu, a přesto dva tisíce korun byl přebytek, který se mohl dát na splácení přestavby.

Únor

Úřady jim tento rok chtěly zakázat mít opatrovnu pro děti z vesnice, když jejich rodiče přes den pracovali. Nakonec byla opatrovna i tento rok, protože sestra Jehličková na hejtmanství vyložila situaci a pan doktor to povolil.

⁷¹ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 83

⁷² Tamtéž, s. 97

Červenec

Začala válka, všichni se snažili si udělat alespoň nějaké zásoby, ale to v sirotčinci nemohli. Proto sestra píše, že se ještě více musejí spoléhat na Pána Boha. Povinné příspěvky na děti nedorazily včas, protože v té době vážla poštovní přeprava a proto byli v sirotčinci nuceni sáhnout po ušetřených penězích z dětských pokladniček. Děti peníze nabízely rády, měly radost, že také mohou pomoci.

Ve Chvalech dostali darem husu, i v této velmi těžké době - ve válce, mohly sestry upéct dětem vydatné jídlo.

Říjen

V sirotčinci oslavili šestileté působení ve Chvalech, za tu dobu poslo sirotčincem 44 dětí - sirotků, 48 dětí na zotavenou a 160 dětí z vesnice se vystříдалo v opatrovně..

1915

Leden

Pan učitel musel jít na vojnu, proto se dva vyučující starali o tři třídy.

Dobrodinci od Německého Brodu jim poslali několik pytlů brambor. Přišly ale velké mrazy a brambory na cestě zmrzly. Sousedé z vesnice jim poradili, ať je zakopají pod zem, že přijdou k sobě.

Květen

Chudé děti ze Slovenska poslaly chudým dětem z Čech 10 kg mouky prostřednictvím sestry Royové, dále obdrželi 5 kg mouky a 45 kg kukuřičné krupice. Sestra píše: „*Ach není ta Boží péče o nás opravdu dojemná?*“⁷³

Červenec

Odpoledne ještě neměli ani bochníček chleba, ale než nastal večer, bylo ve spíži 18 velkých bochníků. Jak sestra B. Jehličková psala ve svém článku „Ještě žije“, pokud se spoléhali na Pána Boha, ten se nemění a je stále stejný. Opatruje své následovníky.⁷⁴

Začaly prázdniny, pro děti ze Chval to ale nebyla velká změna. Pro nedostatek učitelů měly volnější i školní rok.

Srpen

Nová rodina sirotků se začala rýsovat, sestra Nováková chtěla pro tento účel zapůjčit čtyři pokoje ve svém domě. Nacházel se v Bolevci u Plzně.

⁷³ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 133.

⁷⁴ Viz článek „Ještě žije“, ano „starý Bůh“ ještě žije.

1916

(Zpráva z valné hromady 1. 1. 1916)

„ Do obou sirotčinců tj. ve Chvalech i v Černošicích mají býti na prvním místě přijímány děti po padlých vojácích nebo děti následkem války opuštěné. “⁷⁵

Leden

I tento rok bylo při valné hromadě na Žižkově radostně, protože opět končili rok s přebytkem i v tak těžké době jako byla tato. Také se začali připravovat na uvedení do provozu třetí rodiny v Bolevci u Plzně. Také v tomto roce začali vydávat časopis „Pozdrav ze Chval.“ Na frontu byl povolán také kazatel František Urbánek.

Únor

Do služby vypravili neposlušného chlapce, který v první lístku, co poslal, si stěžoval na přísného mistra a mistrovou. Psal, že si měl vážit toho, co měl v sirotčinci. Také v tomto měsíci zemřel pes Alík: dostal těžkou kožní nemoc a kvůli bezpečnosti dětí musel být utracen. Proto sestra s dětmi vzpomínala na veselé příhody, které s ním zažili.

Květen

Tento měsíc v Bolevci dostali darem 5 kg sádla, to bylo ve válečné době veliké bohatství. Jak sestra píše v článku „ Já živiti je budu“ pokud plně spoléhali na toto Boží zaslíbení, nevedlo se jim špatně. Protože Pán Bůh ho hojně plnil.⁷⁶

Červenec

Opět byla uplatněna cenzura ze strany úřadů v časopise „Pozdrav ze Chval“. Týkala se článku o marnotratném synovi, který se měl špatně, když byl daleko od domova. Úřady v tom viděly narážku na vojáky na frontách. U dětí se rozmohla řada nemocí- černý kašel, plané neštovice, průšnice a kopřivka. Vyžadují ještě více péče než jindy. Také tento měsíc dostali darem nového psa, který důstojně nahradil milovaného Alíka.

Srpen

V době krátké dovolené navštívil všechny tři sirotčince kazatel František Urbánek. Pozdě večer přivedl strážník dvanáctileté děvče, které, jak se později ukázalo, uteklo z domova, kde mělo matku. Sestra píše: „ Co činit? Je nám vytykáno, že se zdráháme přijímat děti zločinem

⁷⁵ PCh 1/1: 4 (nepag.)

⁷⁶ Viz článek od sestry B. J. „ Já živiti je budu“.

zatížené. Ó, chtěli bychom sloužit i takovým, ale pak bychom museli mít jiné zařízení, museli bychom mít polepšovnu a nikoliv sirotčinec.“⁷⁷

Ve Chvalech založili „hrob pohřbených starostí“. Sestra píše, že chtěli žít podle slov napsaných na pomníku: „*Hledejte nejprve království Božího a jeho spravedlnosti a toto vše bude vám přidáno*“. Ten hrob jim měl připomínat, že tak těžká práce a péče, jako byla v sirotčinci, nemůže být nesena na bedrech člověka, aniž by ho to nezlomilo. Proto se člověk má starat o hledání spravedlnosti a pravdy a starost o bytí a péči nechat na Pánu Bohu.

1917

Leden

Valná hromada byla opět radostná, ve třetím válečném roce mohli začít třetí službu a skončit rok s přebytkem. Také bylo zajímavé, že potřebovali koupit peří. Dali si inzerát do časopisu, ale žádná nabídka jim nevyhovovala, proto čekali a za tu dobu jim přišlo z různých míst peří jako dar. Jak píše sestra B. J. ve svém článku „Očekávejž na Hospodina“ je důležité vytrvat i v této složité době a Pán Bůh se oslaví a po nějaké době čekání odpoví.⁷⁸

V dětském kolektivu se rozmohl svrab, přišel s dětmi, které přijali ve zbídačeném stavu před Vánocemi. Dali je na vyléčení do nemocnice, ale vrátily se ne zcela zhojené. Jelikož neměli izolační místnost, působilo jim to v sirotčinci velké problémy.

Květen

Výbuch prachárny v Bolevci donutil rodinu sirotek utéct do Plzně. Naštěstí se nikomu nic nestalo a ani nebylo nic poškozeno. Přišel neobvyklý dar, přísada ke kávě bylo jí 40 kg, jak bylo napsáno na balíčku. Ale když ho otevřeli, našli v něm brambory, byli za tento dar velmi rádi. Sen se stal skutečností a bratr předseda František Urbánek se vrátil z vojny, v sirotčinci ho celou dobu nesli vroucně na modlitbách a velmi se těšili na společné setkání.

Prosinec

Vánoce byly ve všech třech rodinách požehnané a hojné, protože vše, co k tomu potřebovali, dostali darem.

⁷⁷ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 158.

⁷⁸ Viz článek B. Jehličkové „Očekávejž na Hospodina“.

1918

Leden

Při silných větrech popadalo mnoho tašek ze střechy, ale nebyl nikdo, kdo by to opravil. Lidé v té době pracovali jen za peněžní odměnu a tu jim v sirotčinci nabídnout nemohli. Proto doufali, že i v tomto případě zakusí Boží moc. Také v tomto měsíci pronajali ve Chvalech ve vesnici dvě místnosti, protože přihlášených dětí bylo mnoho a místa málo.

Na zasedání valné hromady byl přijat návrh na rozšíření působnosti spolku v oblasti spoutání lidí hříchem. Proto byl vytvořen „*Odbor národní očisty*“.⁷⁹

Červen

Dívky si mohli v sirotčinci ponechávat do 16 let, ale jakmile vyšly školu, museli je poslat do učení. Aby se uvolnila místa pro další.

Jedna dáma z Černošic ztratila v lese šperk a slíbila dětem ze sirotčince odměnu, pokud ho najdou. Ty hledaly a hledaly a skutečně ho našly, dostaly odměnu 100 K. Ty peníze přišly v pravý čas.

Říjen

Deset let působení mohli tento měsíc oslavit. Vzpomínali na milost, díky které začínali se čtyřmi lůžky a dnes by ve všech třech rodinách měli až sedmdesát lůžek. První účet byl na 11K a setře to přišlo, jako velká suma. Při 70 osobách jsou výdaje a potřeby mnohem vyšší, ale stále mohli zakoušet nezměrnou Boží milost. V sirotčinci nastala veliká radost, protože přišel dlouho očekávaný mír, skončila válka, uspořádali oslavu.

1919

Leden

Ještě se jim na valné hromadě nestalo, že by končili rok s dluhem. Proto byla tato zkouška velmi tvrdá. Blížil se rychle konec roku a v pokladně byl stále dluh 3000 K. Prosili Pána a dluh se po pár dnech zmenšil o 1000 K. Sestra píše: „*Já jsem si připravovala poznámky k tomu, o čem jsem chtěla hovořit při valné hromadě a s pohledem víry vzhůru jsem napsala větu: A tak i tento rok končíme bez dluhů. Byl to krok víry do tmy, neboť když jsem to psala chybělo nám ještě 2 tisíce korun. Ale nebyli jsme zahanbeni. Během posledního týdne došlo 1000 korun a zbývajících 1000 korun bylo i vloženo do ruky 2 minuty před započítáním valné*

⁷⁹ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 186.

*hromady, takže jsem pravdivě a ovšem velmi radostně mohla oznamovat, že i tento rok končíme bez dluhů.*⁸⁰

Únor

V sirotčinci se dohodli, že v této době by neradi někoho nového přijímali. V místnostech se docela tísní. Poté jim, ale přišla prosba, aby přijali tři děti. Dvě z bytu, kde velice strádaly, protože tam pobývaly s matkou, která umírala na souchotiny. A to třetí bylo dítě žebračky, která ho půjčovala k žebrání i svým známým. „*Jak možno odolat? Jak je možné nepodat ruku k pomoci, i když to znamená tísnit se ještě více?*“⁸¹

Březen

Děti si samy založily „Spolek pro vzdělání srdce“. Každý týden měly schůzku a snažily se chovat více ctnostně. Sestry opatrovatelky byly rády, že se zaměstnávaly přínosnými věcmi a neměly čas vymýšlet lumpárny. Od dárců z Libice tento měsíc obdrželi 100 kg mouky, to byl pro sirotčinec velice cenný dar. Přijali dvojčata dívku a chlapce, jejich otec zemřel a matka musela vydělávat na živobytí. I s těmito sourozenci se počet dětí blížil k sedmdesáti. Za nějakou dobu se bude muset přestěhovat rodina z Černošic, majitelé chtěli objekt použít k jiným účelům, proto toto nesnadné rozhodnutí předkládali Pánu Bohu.

Květen

U vrat se objevilo drahé auto, proto si v sirotčinci mysleli, že je přijel navštívit pan prezident. Ale byly to tři dámy z Francie s tlumočnicí, které si chtěly prohlédnout práci se sirotky ve Chvalech. Když odjížděly, slíbily dětem, že jim pošlou čokoládu. Sestra píše: „*Slib splněn. To bylo jásosu, když přišla zásilka čokolády od těch francouzských dam. Takto sladce se zapsaly do srdcí našich dětí a my jsme rádi, kdykoliv jim dospělí lidé dodrží slovo.*“⁸² Také v tomto měsíci přišli na návštěvu studentky ze školy pro sociální péči pod vedením sl. Dr. Borkovcové. Kladly mnoho otázek např.: Co hlavně je důležité, aby znala sociální pracovnice, pracující se sirotky? Sestra B. Jehličková řekla, že hlavně lásku, bez ní to nejde.

Červen

V sirotčinci přibývalo malomyslných dětí. I když se snažili přijímat děti pouze mentálně zdravé. Děti často přinesly potvrzení od doktora, že jsou zdravé, ale až soužití v sirotčinci ukázalo skutečnou pravdu. Od dárců z Ameriky přišel veliký dar 4000 korun. Také jim

⁸⁰ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 204.

⁸¹ Tamtéž, s. 205.

⁸² Tamtéž, s. 209.

případlo dědictví, které jim bylo dodáno po smrti jedné sestry. Ta jim odkázala celou svojí domácnost.

Srpen

Dohodli se, že se pokusí pořídit fotky všech tří rodin sirotků. Chtěli je zaslat například milým dárcům do Ameriky, kteří jim posílali pomoc a ani nevěděli, jestli ještě žijí. Také měli starosti s některými dětmi, které poslali do učení. Ty se nechávaly ovlivňovat světem, který opovrhoval poctivou prací a skromností a některé se v učení neosvědčily. Tak sestra píše, že je předkládali na modlitbách Bohu a snažili se věřit i tam, kde se to zdálo beznadějně.

Listopad

Několik z dětí postihl svrab, když na velké prosby konečně dvě přijali do nemocnice, vrátily se v ještě horším stavu. Proto se sestry v sirotčinci, přes absenci izolační místnosti, rozhodly s pomocí Pána Boha léčit děti samy. Na léčbu vynaložily mnoho času i peněz a nakonec nebeský lékař korunoval toto úsilí uzdravením dětí.

Prosinec

Hotové fotografie otiskli v časopise „Pozdrav ze Chval“ a rozeslali ho po celé republice i do Ameriky. Konec roku prožili opět v hojnosti a šťastně. Těm, kdo jim v uplynulém roce výrazněji pomohli, poděkovali veřejně v časopise PzCh: dárcům z Ameriky, ze Švýcarska, Československému červenému kříži, Českému srdci v Plzni, Československé péči o dítě, Ústřednímu spolku žen „Záchrana“ a České zemské komisi pro péči o děti.

1920

Leden

Jeden z chlapců poučoval sestry v sirotčinci slovy: „*My nejsme vaše děti, vy nás máte jenom vypůjčené*“.⁸³ Sestra si na ta slova vzpomněla při příležitosti, kdy jedna z chovanek, které je stála mnoho péče a trpělivosti, odešla ze služby. Vrátila se opět ke své matce do zkaženého prostředí. A to se zdálo jako maření všeho dobrého. V sirotčinci se za ní modlili. Také se v tomto měsíci zrodil nápad, aby Černošickou rodinu přestěhovali do Chval. Po vystavění druhého patra nad dřevníkem a opatrovnou zjistili, že ještě nikdy neobdrželi tolik příspěvků jako teď. Ty činily 17 tisíc korun. Bylo to spojeno s přestavbou.

⁸³ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 223.

Březen

Na dvůr se začal svážet materiál na přestavbu. Boural se starý příbytek i dřevník, kde dříve býval chlév. Mnoho přátel to nemohlo pochopit, do čeho se to pouštěli. Příjmy činily 24 tisíc korun. Setra píše, že nejvíce se jí mile dotýkaly dary nadepsané „z pokladničky od některého z dětí“, dvě malé děti jim poslaly svou odměnu za snahu ve škole, z Kutné Hory přišlo dokonce 19 pokladniček v podobě bílých punčoch, kam děti postupně mince střádaly.

Červen

Časopis PCh museli uskromnit, protože se velmi zdražil tisk i papír. Proto se skládal pouze ze dvou listů.

Červenec

Jedna ze štědrých dárek poslala sirotčinci 30 tisíc korun⁸⁴, tento dar přišel jako odpověď na modlitby za přístavek ke kuchyni, který velmi nutně potřebovali. Den, kdy do Chval stěhovali Černošickou rodinu, byl velmi namáhavý, ale díky Boží pomoci a Čs. Červenému kříži, který jim zapůjčil veliké nákladní auto, to zvládli s úspěchem. Konečně jim na dvůr sirotčince zavedli kanalizaci. Dvě ze sester, které zde pomáhaly, odjely do Ameriky, aby se tam misijně vzdělávaly.

Listopad

Tento měsíc dokončili přestavbu mlýna. Byli velmi rádi, protože stěhování z kouta do kouta při tolika dětech bylo velmi náročné. Opět se rozdělili do dvou rodin, to dělení provázelo mnoho nepříjemností a starostí.

Prosinec

Začali práci také v Novém městě nad Metují. Kde jim bylo zapůjčeno přízemí jedné vily. Práci tam začali se dvěma dětmi.

V časopise „Pozdrav ze Chval“ byli na konci uváděni přispěvatelé na fungování sirotčinců a opatroven. Tento rok se také v dárcích objevila jména rodiny Masarykových. Přispěvatelé byli v časopise seřazeni podle místa, odkud pocházeli. V časopise byly uvedeny z Prahy: sl. Olga Masaryková 1000 Kč, sl. Dr. A. Masaryková 3000 Kč. Také tam byl otisknut dar Ministerstva sociální péče 12 000 Kč.⁸⁵ V tomto roce se zde objevil ještě jednou dar jménem sl. A. Masarykové „pro dítě“ 30 000 Kč.⁸⁶

⁸⁴ Viz Prosinec, 1920.

⁸⁵ PCh 5/12: 6 – 8. (nepaginováno).

⁸⁶ PCh 5/9: 4. (nepag.)

1921

Leden

Na valnou hromadu na Žižkov přišlo mnoho účastníků, které zajímala práce ve Chvalech.

I když tento rok nezakončili bez dluhu, ten díky přestavbě činil okolo 100 tisíce korun, mohli se radovat a být vděční za všechno, co se v minulém roce podařilo udělat. Mlýn rozdělili do několika skoro uzavřených objektů: Zelený dům, bílý dům, růžový dům, vlaštovčí hnízdo, kuchyň a izolace. V růžovém domě byla jedna rodina sirotků, v bílém druhá. V zeleném byla správa. Ve vlaštovčím hnízdě bylo místo pro větší děti, které se budou chystat do služby. Kuchyň byla královstvím sama pro sebe a sloužila všem a izolace, kde vládla sestra ošetřovatelka, také. Dluh z přestavby se díky Pánu Bohu snížil o 20 tisíc korun.

Únor

Tento měsíc přijela na návštěvu do sirotčince paní presidentová Charlotta G. Masaryková.⁸⁷ Pořídili si do sirotčince zvon, který se při takovém počtu dětí zdál být nezbytný. Svolávali se s ním k jídlu i k práci. Velmi se jim osvědčilo, když byly dvě rodiny pohromadě. Protože je to nutilo k lepším výkonům a vznikaly zajímavé dostihy, kdo práci vykoná lépe.

Červenec

Musela skončit práce v novém Městě n. Metují. Viděli, že zde udělali chybné rozhodnutí, když na nátlak lidí tuto rodinu založili. Museli to skončit, protože způsob jakým v rodině pracovali, nevyhovoval majitelům prostor. Vážení hosté je navštívili, několik pánů z Ameriky. Mezi nimi i několik biskupů z Metodistické církve. Další ze zázraků, kterého mohli být v sirotčinci svědky, se týkal stromu - ořešáku. Před několika lety ho do zahrady zasadil jeden bratr. Sestry o něj nechtěly během přestavby přijít, proto ho přesadily doprostřed zahrady. Mnozí jim, ale říkali, že při tom udělaly několik chyb, a proto se strom nemůže ujmout. Ale děti se s tím nechtěly smířit, proto se za strom k Bohu modlily v každodenních modlitbách. A opravdu nejen, že se ujal, dokonce urodil několik ořechů.

Říjen

Ve slunečném podzimním dnu byl na chvalském hřbitově pochován 17letý syn bratra kazatele Fr. Urbánka. Jako zahradník mnohokrát pomohl s prací i v sirotčinci. Proto tato ztráta přinesla mnoho smutku a bolesti. Darem obdrželi od br. kazatele J. S. Portera harmonium. Umístili ho do bílého domu, do jídelny, kde mívali nedělní shromáždění.

⁸⁷ Podrobnosti v kapitole „ Vztah k paní Charlottě G. Masarykové“.

Prosinec

Do rodiny jim přibyli dva malí chlapci z Podkarpatské Rusi: Vasil a Simon. S jedním z nich se dalo dorozumět, ale druhý si řeč, díky nedostatečné výchově, ještě neosvojil. V sirotčinci jsou děti, jejichž někteří rodiče pochází z mnoha národností: Češi, Slováci, Němci, Rusové, Rusíni, Maďaři a dokonce i Francouzi.

1922

Leden

Na valné hromadě sloužil slovem bratr pokladník, také oznámil, že příjem za minulý rok byl skoro 200 000 korun. Jednoho z chlapců, které přijali z Podkarpatské Rusi, museli krátce po příchodu dát do nemocnice a teď se z ní vracel. Sestra vzpomíná, jakou zkušenost s ním zažili, když přišel. Na děti se zpočátku usmíval, ale hned jak mu dali něco k jídlu přešel do obraného postoje a jídlo si velmi razantně před ostatními chránil, to naznačovalo, že tam odkud chlapci přišli si i své jídlo před ostatními museli hájit.

Duben

Těm dětem, které se rozhodli odevzdat své životy Pánu Ježíši, věnovali pečovatelky hodinu týdně, při které se ztišily a modlily se.

Červenec

Sestra pro představu, kolik je potřeba surovin na život tak velké rodiny jako byla v tuto dobu ve Chvalech, uvádí: „*Má-li v neděli každý okusit pečivo ke kávě místo chleba, je třeba zadělat v sobotu 20 kg mouky. Máme-li knedlíky se zelím, rozkrájíme 18 hlávek zeli a 750 švestkových knedlíků když uděláme, jest dosti málo, neboť by si každý ještě jich několik rád přidal. Spotřeba cukru jest průměrně 3 kg denně a brambor k jednomu jídlu musíme oloupat 40 kg. Lze si takto alespoň poněkud představit, že udržování tohoto díla již dávno přestalo být maličkovostí.*“⁸⁸ Také tento měsíc přestěhovali sirotčinec z Bolevce a spojili ho s Chvalami. Dělali to z důvodu ušetření nákladů a také pokud byly děti pohromadě, dalo lépe působit na jejich výchovu.

⁸⁸ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 275.

Září

Denně vypravovali do školy 54 dětí. Proto shánění potřeb do školy bylo časově náročné a stálo nemalé finanční výdaje. Několik chlapců, po vzoru mužů z vesnice, si předělalo kšandy na pásky u kalhot. Ale museli se vrátit ke kšandám ze zdravotních důvodů.

Prosinec

Dětem v besídce udělali velkou radost, opatřili vánoční stromek. Na něj pověsili 12 hvězd, na které zapsali verše o zaslíbení příchodu Pána Ježíše. Děti se verše učily nazpaměť a kdo to řekl správně, mohl poté rozsvítit svíčku na stromku. Štědrý večer mohli strávit v plné hojnosti díky mnoha darům ze všech koutů státu.

1923

Leden

Jednoho ze zlobivých chlapců dali do učení a hned za něj přijali nového.

Březen

Všude bylo mnoho bláta a děti musely jít tou blátivou cestou do školy a zpět. Proto udržování podlah v sirotčinci vyžadovalo mnoho práce a trpělivosti pečovatelek. Několik hochů se začalo až posmívat Božímu slovu. Sestra píše, že není divu, protože od učitele ve škole slyší, že není žádný Bůh ani nebe nebo peklo, že není nic.

Červen

Školu začali přistavovat o jedno patro. To bylo už velmi potřebné vzhledem k počtu dětí ze sirotčince, kteří ji velkým dílem zaplňovali. I ze sirotčince mohli, díky daru na toto určenému, přispět velkou částkou.

Říjen

Výročí 15 let působení ve Chvalech oslavili tento měsíc. Na oslavě byli přítomni i první chovanec a chovanka. On nyní už statný muž a ona je pomocnicí v dnešním sirotčinci. Společně vzpomínali na skromné začátky a děkovali, že se za ta léta mohla práce tak rozrůst.

Prosinec

Na tento měsíc byla nahlášena návštěva pana doktora zubaře a ta vyvolala mezi dětmi velké obavy. Pan doktor opravdu přišel s kleštěmi a všechny špatné zuby musely ven. Bylo z toho mnoho strachu a slz a zubů bylo vytrženo přes 40. A pečovatelky musely panu doktorovi moc poděkovat, protože tu práci, vyžadující mnoho trpělivosti poskytl sirotkům z lásky, tedy zadarmo. Jedna z minulých chovank měla svatbu a přijeli oba novomanželé navštívit sirotčinec. Sestry jim darovali věci, které mohli postrádat a obohatily tak jejich skromnou

domácnost. Vánoce mohli opět prožít v plnosti, díky mnoha darům od dobrodinců. Sestra Božena J. píše: „*Jste jako byste nebyli. Tuto výtku jsme i během tohoto roku uslyšeli nejednou. Prý neužíváme ve prospěch naší práce žádné reklamy a nepodnikáme nic, čím bychom upozornili na naše potřeby. Proč? Vzpomínám na svou návštěvu v Brně, u slečny Stejskalové, ředitelky několika podniků pro dobro opuštěných dětí. Právě cvičila s dětmi zpěv a tanec, neboť pořádali často představení pro obecnost, aby se tak domohli příspěvků.*“⁸⁹ Řekla, kolik dostanou na děti od obcí a korporací, ale protože je to málo, zbytek si musí vyprosit.

To sestra Jehličková jí také řekla, že dostávají na děti od státu málo, ale ve zbytku se plně spoléhají na Pána Boha. I tento rok mohli ve Chvalech končit bez dluhu a měli proto nějakou potřebu reklamy? Vždy když se někdo z hostů divil, jak přečkali i nejtěžší roky války, setra je dovedla k hrobu pohřbených starostí a ukázala mu slova na pomníku: „*Hledejte nejprve království Boží a spravedlnost jeho a toto vše bude Vám přidáno*“.

1924

Celkem měli v tuto dobu v péči 58 dětí. „*Velkou položkou ve vydání je chléb, jehož spotřeba je 400 Kč týdně. Stravné a palivo činí ročně více než 70 000 Kč. Vzhledem k tomu, že veškerá vydání jsou téměř kryta jen dobrovolnými dary, překročeno bylo ke svépomoci založením svého vlastního hospodářství.*“⁹⁰

V tomto roce také došlo ke změně ve vedení sirotčince.⁹¹ Díky „letničnímu hnutí“, které zastávala i Božena Jehličková, roku 1923 odešla na Slovensko do Staré Turé za sestrami Royovými, kde se podílela na vydávání časopisu Večernica. Po zhruba třech letech se vrátila zpět do Čech a vydala prohlášení, že se letničního učení vzdává a opouští jej. Doslova píše: „*Ježto mnozí jsou v nejasnosti o tom, jak si nyní stojím k letničnímu hnutí, sděluji, že s tím směrem ani souhlasiti ani jíti nemohu a proto také nesouhlasím a nejdu.*“⁹²

Díky těmto událostem od roku 1924 již B. Jehličková tolik nepřispívala do časopisu „Pozdravu ze Chval“ a přestala působit jako ředitelka sirotčince ve Chvalech. Po jejím návratu ze Slovenska ze Staré Turé se již na své místo plně nevrátila a její pozici převzala

⁸⁹ JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky*, Křesťanská služba, 1939 s. 306.

⁹⁰ PCh, 1925/ 1 str. 3 nepag.

⁹¹ Od roku 1907 - 8 do Německa z USA pronikalo „letniční hnutí“. To se poté šířilo i k nám. Toto hnutí ovlivnilo řadu členů reformované církve, hlavně ze sboru v Soukenické, ale i od jinud. Ti poté vystoupili ze sboru a založili v Myslíkově ulici „Tábor“. Část těchto „odpadlíků“ požádala po 1. světové válce r. 1920, konferenci Jednoty Českobratrské o znovu přijetí. Ta to také odsouhlasila. Roku 1923, na pokyn kazatele Aloise Adlofa, se sbory Jednoty Českobratrské s „Táborem“ rozešly.

⁹² ČR 1/1: s. 14.

sestra E. Machová.⁹³ Také v tomto roce končí vydávání prvního bloku časopisu PCh a zprávy z práce v sirotčinci jsou od roku 1925 psány do časopisu ČR.⁹⁴

1925

Sestra v souvislosti s průvodem a jáсотem dětí v předvečer narozenin pana prezidenta vzpomíná na jednu událost, která se přihodila před čtyřmi lety. Týkala se také právě pana prezidenta T. G. Masaryka, ten měl přijet do Plzně. Všude bylo mnoho příprav a právě budova sirotčince v Bolevci u Plzně stála u cesty, kudy měl pan prezident přijet. Proto ho také děti ze sirotčince chtěly přivítat. A spolu s ošetřovatelkami vymyslely transparent:

„Sirotčinec v Bolevci děkuje za Vás Bohu.“⁹⁵ Vše pečlivě připravily a v ohlášený den už od rána nedočkavě vyhlížely. Ale protože byla zima, všichni, kromě dvou chlapců na stráži, se ohřívaly v kuchyni a tak jim auto s panem prezidentem projelo a oni ho nestihly. Mnoho smutku z toho bylo a tak se setra B. Jehličková vypravila z Bolevce do Plzně, tam našla řidiče⁹⁶ pana prezidenta a poprosila ho aby, až pojedou nazpět kolem sirotčince, jel pomaleji a děti mohly pana prezidenta pozdravit. A tak se také stalo, když automobil projížděl, pan prezident se na děti usmál a zamával jim. Všichni tedy byli šťastní, že se to zdařilo.

V sirotčinci ve Chvalech rozšířili své hospodářství o množství záhonů a také si koupili vepře, který mohl spotřebovat odpad z kuchyně i ze zahrady. Ale neměli ho kam umístit a tak mu chlapci postavili přístřeší. „*Vrcholem radosti byly Vánoce. Domnívali jsme se, že následkem*

⁹³ Prohlášení

Protože mnozí přátelé sirotčince ve Chvalech byli znepokojeni všelijakými zprávami, dovoluujeme si je uvést na pravou míru. Sestra Jehličková napsala 18. února 1924 bratřím starším žižkovského sboru tento dopis: "Ohledně práce v sirotčinci požádala jsem prostřednictvím br. kazatele Urbánka výbor o propuštění z té práce kvůli svému slabému zdraví. Pohnutkou k tomu kroku bylo přesvědčení, že s ubýváním sil a svěžesti bych byla na závadu té práce, ježto cítím, že nemohu při své chorobě zadržet povinnostem v této práci na mě vloženým. Odchod tento jest mi ovšem velice těžkým, protože mám k té práci mateřské vztahy. Toužila jsem vždy pracovat s někým, kdo by mohl tu práci převzít v případě mé smrti, ale nenašel se nikdo. Jestliže by nyní Pán vypudil dělníka na tuto vinici svou, velice ráda bych mu sloužila k zapracování se do vnitřního zařízení a prosím, milí bratři, abyste v zájmu sirotčince vzali v úvahu nutnost tohoto, aby žádné zmatky nepovstaly."

Tak zní část dopisu s. Jehličkové, týkající se práce v sirotčinci. My sami nejlépe víme, čím s. Jehličková byla pro sirotčinec ve Chvalech. Jistě že si nepřejde, abychom zde vynášeli její práci mezi dětmi a při "Pozdravu". Ústně nám řekla, že měla jít na dovolenou aspoň již před rokem nebo ještě dříve.

Prosíme všechny ty, kteří práci ve Chvalech míjí rádi, aby na nás nezapomínali. Nezapomeňte, že kdyby celá správa odešla, zůstávají zde s i r o t c i. Někteří sirotci jsou z Jednoty, druzí z jiných církví. Ale všichni jsou naši sirotci. Doufáme, že v této práci budeme moci pokračovat v Boží síle, zmocnění Jeho Duchem svatým.

S bratrským pozdravem

Výbor Evangelické Jednoty v Žižkově. V Žižkově, 27. února 1924.

⁹⁴ PCh 1925, s. 4. (nepag.)

⁹⁵ Vč 1925. 1/4 : 57 – 59.

⁹⁶ Pravděpodobně to byl její bratr, který pracoval, jako řidič prezidenta T. G. Masaryka.

*našich těžkostí budeme mít chudé Vánoce, ale byly tak bohaté jako doposud nikdy.*⁹⁷

Po Vánocích měli dva případy dětí, které museli dát ze sirotčince pryč, protože byly nezvladatelné a negativně ovlivňovaly i ostatní děti. Sestra píše, že v těchto případech to pro ně bylo velmi těžké. Také dostali tento rok velice užitečný dar - bytelný šicí stroj. Byla zavedena do sirotčince elektřina, mohli tedy svítit i v noci. Na jaře děti pilně pracovaly na zeleninové zahradě a měly radost, že také mohou pomoci k zásobení sirotčince. Velmi často se setkávali se starostmi spojenými s penězi, ale i teď když měli zaplatit za pořízení pozemku 20 000 Kč, věřili, že Pán Bůh pošle pomoc v pravý čas. „*Velice rád vzpomínám na to, že na cestě své po Moravě, Slovensku a Podkarpatské Rusi jsem poznal veliký zájem o naši práci ve Chvalech. Často jsem slyšel otázku. A jak se máte ve Chvalech? Mohl jsem odpovídat dobře, díky Bohu, smíme stále sloužit.*“⁹⁸ (píše Fr. Urbánek).

⁹⁷ ČR, Křesťanský spolek mladíků v Čechách, Praha 2. 1925 : 1/1 s. 14 – 15.

⁹⁸ ČR, Kř. spolek mladíků v Čechách, Praha 2. 1925 : 1/10 s. 169 – 160.

1929

Děti zachvátila nemoc, ale díky obětavé péči pracovníků, se nerozšířila do celého kolektivu. Také potřebovali peníze na zakoupení ještě jedné krávy, prosili tedy Pána a za nedlouho jim američtí přátelé, prostřednictvím br. kazatele Portera, tu peněžní částku poslali. Opět v sirotčinci zakoušeli Boží pomoc v pravý čas. „*Uzavírala jsem účty posledního měsíce a přede mnou leželo několik účtů nevyrovnaných. Byla jsem si vědoma, že musí to býti značná položka, která by tyto naše účty kryla. Počítala jsem i v této věci s tou Boží pomocí v pravý čas a zahanbena jsem nebyla.*“⁹⁹ O prázdninách 10. července podnikli výlet do Klánovic. Po konci léta s přicházejícím podzimem jim přibyly i nové starosti o teplé šaty, ponožky a boty.

1930

V tomto roce těžce prožívali nemoc br. kazatele Urbánka, denně ho nesli na modlitbách. Také děti onemocněly, dostaly záškrty a později spálu. To bylo spojeno s mnoha problémy a těžkostmi. Také se opět obnovilo vydávání zpráv ze Chval a Svaljavy. „*Z mnohých stran jsme byli vyzváni, abychom zase vydávali „ pozdrav ze Chval.“ Nebudeme vydávati časopis, ale čtvrtletní zprávy.*“¹⁰⁰

Výroční zprávy ze Chval 1932 - 1942

1932

Zpráva tajemníka za rok 1931. V uplynulém roce začali práci s novým názvem spolku: „*Křesťanská služba*“. Byla to velmi těžká doba, byla bída a nezaměstnanost. Často byla pokladna spolku prázdná, ale Pán Bůh ji vždy v pravý čas znovu a znovu naplnil. Nejinak tomu bylo u dluhu za stavbu nového domu pro sirotčinec ve Svaljavě z roku 1927, který stál 160 000 Kč. K 1. lednu 1931 nebylo dosud splaceno – 146 000 Kč. Bratr pokladník Brůžek¹⁰¹ píše: „*Vzpomínám na mnohé marné plány tuto horu zdolati. S. Jehličková často mi říkávala: Bratře, však uvidíte, jak na Boží pokyn i tato hora vrhne se do moře. Přisvědčoval jsem jí,*

⁹⁹ ČR, Křesťanský spolek mladíků v Čechách, Praha 2. 1929 : 5/5 s. 79.

¹⁰⁰ Tamtéž, 1930 : 6/12 s. 191.

¹⁰¹ Bratr byl úředníkem v bance.

ale v srdci si myslel, že sestra nemá ani zdání, jak je těžké sehnat takovou sumu peněz.¹⁰² Pak ale začátkem června k němu do bytu přišel jeden bratr a mezi dveřmi mu podal balík s bankovkami. Bratr Brůžek je přepočítal a bylo jich 165 620 Kč. Myslel si, že si je ten bratr přišel uložit nebo se zeptat jak je nejlépe zhodnotit, ale on odpověděl: „*To je náš příspěvek na úhradu všech dluhů.*“¹⁰³ Ještě ten večer byla svolána mimořádná schůze a na modlitbách děkovali Pánu Bohu za tak velikou milost.¹⁰⁴

1933

Zpráva za uplynulý 19. správní rok, tedy za rok 1932. Bylo zde 52 dětí - 30 chlapců a 22 dívek. Dne 8 prosince se konal „Večer pro sirotčince“ a byla vybrána značná suma. Ve Svaljavě byla předána správa br. Černému do Mukačeva.¹⁰⁵ Časopis „Pozdrav ze Chval“ vyšel v uplynulém roce čtyřikrát a sloužil ke spojení a informování o práci mezi přáteli sirotčince.

1934

Tragické důlní neštěstí v severních Čechách v roce 1934.

Jedním z největších důlních neštěstí v bývalém Československu byl výbuch důlních plynů s následným požárem na dole Nelson III. u Duchcova. V Kronice českých zemí z roku 2003 na str. 673 o tom čteme tuto zprávu: "Pozdě odpoledne dne 3. ledna 1934 vyletěl najednou nad těžní věž v areálu dolu Nelson III. na Duchcovsku dým a plamen a hned nato se ozval výbuch, jenž smetl i část povrchových staveb. Na různých místech se našlo 13 mrtvých, ostatních 129 zahynulých havířů muselo být zadrženo v dole. Počtem 142 obětí šlo o největší důlní neštěstí v Československu. Pohřbu obětí v Oseku u Duchcova se 8. ledna zúčastnilo několik desítek tisíc lidí."¹⁰⁶

Výbor spolku Křesťanská služba v Praze-Žižkově se za předsednictví kazatele Františka Urbánka zabýval mj. i touto tragickou událostí na své nejbližší pravidelné schůzi dne 15. ledna 1934 s tímto závěrem: Bylo usneseno přijmouti dvě děti horníků zahynulých na dole Nelson v Oseku zdarma na celé zaopatření. Během necelého měsíce se ozval (zřejmě dopisem) příslušný orgán Okresní péče o mládež v Duchcově. Oznámil, že "se nepřihlásilo

¹⁰² PCh 1932. 1/1 s. 5.

¹⁰³ PCh 1932. 1/1 s. 5.

¹⁰⁴ A děkovali Tomu, který takovéto zázraky dělal ve starodávných dobách. „Ano, starý Pán Bůh ještě žije!“

¹⁰⁵ PCh 1933. 3/1 s. 6. Bratr Černý podává o situaci ve Svaljavě podrobnou zprávu.

¹⁰⁶ ANONYMUS (kolektiv) *Kronika českých zemí*. Praha: Fortuna print s. r. o, 2003, s. 904.

žádné dítě po zahynulých hornících na dole Nelson." Požádal však o přijetí dvou opuštěných dětí též po hornících. Výbor Křesťanské služby na Žižkově se vzniklou situací zabýval a rozhodl na své poradě dne 12. února 1934 obě děti přijmout zcela zdarma do své péče v sirotčinci ve Chvalech. Stanovisko a závěr projednání tohoto bodu sděleno písemně Okresní péči v Duchcově. Tato instituce se do příští schůze KS na Žižkově ozvala a sdělila, že sama zajistí dovoz a předání obou dětí přímo do sirotčince ve Chvalech.

(ze zápisu schůze KS dne 13. 3. 1934).

1936

Zpráva tajemníka za rok 1935.

Během roku bylo průměrně v sirotčinci 54 dětí. V dubnu zemřelo jedno děvče na zánět mozku. A později také jeden chlapec na tuberkulózu. Také 6. prosince odešla na věčnost sestra E. Vrbová, která ve Chvalech dětem sloužila 15 let. V Novém Městě n. Metují mohla díky koupi domu, vzniknout ozdravovna pro děti. Práci zde vedla s. R. Bechná.

1937

V uplynulém roce (1936) byl zdravotní stav dětí uspokojivý. Neměli v sirotčinci žádný případ nakažlivé nemoci. Také stáli před definitivním podepsáním smlouvy se stavitelem a před stavbou nové budovy.

1938

Ze zprávy tajemníka: Tento rok spolek „ Křesťanská služba“, zřizovatel sirotčince ve Chvalech, zaměřil svou práci zejména na nejvíce strádající obyvatele země - na děti. Velmi těžký byl úděl dětí sirotků a snad ještě více dětí z rozvrácených rodin. O těch bratr píše, že byly doslova nakaženy mravní bídou, která podkopává základy státu. Protože jaké jsou děti, takový bude později národ. Proto spolek věnoval převážnou část své pomoci právě jim.¹⁰⁷

1939

Tento rok byl v několika věcech přelomový, museli ukončit práci se sirotky na Podkarpatské Rusi ve Svaljavě a také definitivně skončila ozdravovna v Novém Městě nad Metují. Budovu prodali a tím práci ještě více soustředili do Chval. Ve stavebních pracích - dokončili stavbu chlévů, sklepů a upravili dvorek a plot. Tento rok se chystali dětem vybudovat koupaliště.

¹⁰⁷ PCh 1938. roč. 8/1 s. 7.

1940

Tajemník J. Brůžek píše, že i tento rok se spolek snažil být věrný své zásadě a sloužit v lásce těm, kdo to nejvíce potřebovali. I tento rok mohli zakoušet Boží lásku a péči, podařilo se splatit dluh za přestavbu sirotčince a do nového roku mohli vykročit dokonce přebytkem. Během uplynulého roku přijali 5 nových dětí. Také tento rok, ale zakoušeli bolest, zejména díky nemocem dětí.¹⁰⁸

1941

Opět mohli zakoušet Boží milost, neměli v ničem nedostatek. V péči měli 38 dětí. Také si pořídili nového psa, protože ten co ho měli již dlouhá léta byl už starý, tak chtěli, aby se ten nový od starého něco naučil.¹⁰⁹ Také v tomto roce nastupuje do kazatelské služby br. Vasil Jan Andrš.¹¹⁰

1942

Sestra E. Machová využila svůj článek, kde informovala o dění v sirotčinci v časopise „Pozdravu ze Chval“ a děkovala v něm za vše, co jim Pán dal, za mnoho přátel, kteří na ně mysleli, za bohaté a požehnané Vánoce. Také děkuje všem, kdo jim v uplynulém roce pomáhali a vzpomněli si na ně.¹¹¹

1951

Valná hromada spolku Křesťanská služba svolala podle přípisu Státního úřadu pro věci církevní z poloviny prosince 1950 likvidační valnou hromadu na 24. ledna 1951 (přípis stanovil, že likvidace této formy bývalé správy chvalského sirotčince ve Chvalech musí být provedena do 31. 1. 1951!). Nové komunistické církevní zákony z roku 1949 umožnily totiž všem církvím, tedy i Jednotě českobratrské, konat sociální práci přímo, bez nutnosti vytváření zvláštních spolků, jak tomu bylo dříve.

Na této valné hromadě bylo jednomyslně převedeno vlastnické právo k veškerým nemovitostem na Jednotu českobratrskou a usneseno, že spolek Křesťanská služba se likviduje.

¹⁰⁸ PCh 1940. roč. 10/1 s. 7 – 10.

¹⁰⁹ PCh 1941. roč. 11/1 s. 12 – 15.

¹¹⁰ Kazatel, který se narodil 27. ledna 1916 a pocházel z Podkarpatské Rusi, ze sirotčince ve Svaljavě. Jako desetiletého sirotka se ho ujala rodina kazatele Jana Andrše z Náchoda. Ti ho také adoptovali a umožnili mu vzdělání v duchovní oblasti. Ten se poté stal kazatelem např. ve Veselí nad Lužnicí (1970 – 1976) a správcem a kazatelem sboru v Táboře. (1976 – 1978). Čerpáno z: ANONYMUS. Sto let ve službě evangelia (1880 – 1980). Praha: CB, 1980, s. 177 – 178.

¹¹¹ PCh 1942. roč. 12/1 s. 15 – 16.

V roce 1951 už platily další nové související předpisy, podle nichž církve a další soukromé subjekty nemohly ve svých zařízeních vychovávat děti a mládež. Proto musela být i v případě chvalského sirotčince tato činnost s okamžitou platností převedena na stát. Tak po 48 letech skončila činnost péče o sirotky i v zařízeních Jednoty českobratrské.¹¹²

¹¹² Výtah ze zápisu likvidační valné hromady, z knihy Výročních zpráv, 1951

7 ROZVOJ PRÁCE A ČINNOSTI SPOLKU EVANGELICKÁ JEDNOTA PO VZNIKU SAMOSTATNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Jak už bylo výše uvedeno, v roce 1908 byla ve skromných poměrech zahájena práce v sirotčinci spolku Evangelická jednota ve Chvalech (v současnosti patřící do městské části Praha 9 - Horní Počernice).

Je důležité připomenout, že veškerá činnost spolku a celý každodenní provoz chvalského sirotčince, včetně existence krátkodobých poboček, byly financovány z dobrovolných sbírek v církvi a z darů příznivců a přátel.

Již po pětiletém působení se ukázala naléhavá potřeba rozšířit péči o opuštěné děti a sirotky. Proto ihned v dalším desetiletí, ve kterém zuřila 1. světová válka, byly otevřeny další menší domovy ("rodiny") v Horních Černošicích (1913), v Bolevci u Plzně (1916) a v Novém Městě nad Metují (1920). Jejich činnost byla začátkem 20. let dvacátého století postupně ukončena (většinou díky neshodám s majiteli objektů) a přenesena zpět do sirotčince ve Chvalech. Název tohoto původního objektu se tehdy stal synonymem celé služby sirotkům a sociálně ohroženým dětem. Bylo tomu tak i v dalších letech za první republiky.

7.1 Na obzoru nové možnosti práce a služby na Podkarpatské Rusi

Po skončení 1. světové války a rozpadu Rakousko-uherské monarchie vznikaly na jejích troskách ve střední Evropě nové samostatné státy. Mezi nimi i samostatná Československá republika. Bylo do určité míry překvapující, když se na jaře roku 1919 k dosavadním zemím koruny české, Slovensku a některým okrajovým územím připojila do tohoto nového státu nejzaostalejší část rozpadlé monarchie - Podkarpatská Rus.

Tehdy ještě žádný z členů Jednoty českobratrské, kteří se starali o chvalský sirotčinec a všechny záležitosti kolem něho, netušil a ani nepředpokládal, že se pro ně otevře v poměrně krátké době právě na samém nejvýchodnějším konci republiky nové rozsáhlé pracovní pole působnosti s řadou naléhavých a složitých úkolů.

Kazatel František Urbánek ve své vzpomínce "Jak jsme se dostali na Podkarpatskou Rus, píše": *"Hned od převratu jsme byli ujištěni, že máme nyní povinnost na prvním místě sloužit svými dary všem opuštěným a dosud přehlíženým v naší nové republice. Mysleli jsme hlavně*

na ty, kteří do převratu byli utlačováni Maďary, takže už se zdálo, že musejí v té duchovní i tělesné bídě zahynout.

*Ale kam budeme nejdříve voláni, to jsme nevěděli."*¹¹³

Když poprvé přijel začátkem 20. let minulého století do Užhorodu prezident T. G. Masaryk a o několik měsíců později i kazatel F. Urbánek, na vlastní oči poznávali velikou všudypřítomnou materiální i duchovní bídu a celkovou zanedbanost Podkarpatské Rusi. Stejně svízelná byla i situace státem zřizované péče o děti a mladší mládež. Byli zaskočeni velkým množstvím ubohých, opuštěných dětí, žijících úplně bez pomoci. Během 1. světové války zasahovala na území této budoucí části nového československého státu válečná linie rakousko- ruská. Procházela tudy vojska různých států (a národností) a zanechala tu kruté poválečné dědictví v podobě mnoha nemanželských dětí. Jejich značné procento se nekontrolovaně potulovalo po obcích a městech bez dozoru, pomoci a zaopatření.

Po připojení Podkarpatské Rusi k Československu zde chybělo vše: především celková koncepce řešení této kritické situace, odborně vyškolení, odpovědní a poctiví pracovníci, vhodné objekty, finanční prostředky atd.

V zaměření a zejména v rozmístění jednotlivých zařízení pro péči o sirotky spolku Evangelická jednota (později Křesťanská služba) se až do počátku třicátých let projevovaly úzké kontakty kazatele Františka Urbánka s prezidentem T. G. Masarykem a jeho rodinou a zvláště jejich osobní zkušenosti s úrovní, obětavostí a poctivostí práce v sirotčinci ve Chvalech. To se týkalo právě Podkarpatské Rusi.

Navíc se v počátečních letech nové republiky i na Podkarpatské Rusi postupně vytvářela československá státní správa. Tvořili ji ve velké většině pracovníci z českých zemí. Tak se dostal do úřadu sociální péče v Mukačevě jako instruktor ministerstva sociální péče Pavel Černý, člen žižkovského sboru Jednoty českobratrské. V tomto okresním městě byl krátce před jeho příchodem zřízen Státní dětský domov, který měl v několika okolních místech menší pobočky - "ozdravovny" nebo "rodinné osady". Bylo jistě jen otázkou několika dnů, než se seznámil s ředitelem tohoto Státního dětského domova. Ten si v rozhovorech stěžoval P. Černému na neutěšenou situaci ve státních zařízeních tohoto typu, zejména pokud jde o kvalitu, pracovní a morální spolehlivost personálu, většinou místního původu.

¹¹³ F.U. : *Jak jsme se dostali na Podkarpatskou Rus*. - PCh 4/1: 19 - 22, 1934.

7.2 Obrat v péči o sirotky ve Svaljavě

Za krátkou dobu se ředitel dětského domova obrátil prostřednictvím Pavla Černého na spolek Evangelická jednota, zda by se jedna ze zkušených pracovník ze sirotčince ze Chval neujala vedení jejich "rodinné osady" ve Svaljavě. Ve spolku i v církvi našla tato myšlenka pochopení a k této práci se přihlásila sestra Terezie Karasová ze Chval.

Pamětník charakterizuje tuto změnu velmi zřetelně: *"Osada jí byla svěřena ve velmi zanedbaném stavu. Ujala se jí, ve dne i v noci neúnavně pracovala. Čistila, vařila, vedla děti k pořádku ... Pro chlapce začalo něco nového, neznámého. Tím prvním bylo, že se pořádně najedli a tím druhým, že pociťovali sice pevné, ale při tom laskavé vedení."*¹¹⁴ Evangelická jednota během několika měsíců převzala celý objekt do své správy a v roce 1927 postavila ve Svaljavě novou, moderní budovu za 160.000 Kč, podle návrhu pražského architekta B. Kozáka. V tomto sirotčinci bylo ubytováno 40 chlapců. Bylo to pro celou Podkarpatskou Rus vzorové sociální zařízení.

Také svoji roli sehrála i skutečnost, že se na Podkarpatské Rusi kromě státní péče o osiřelé a opuštěné děti na ni podílel i Československý červený kříž. V jeho celorepublikovém čele stála tehdy Dr. Alice G. Masaryková, nejstarší dcera prezidenta T.G. Masaryka. Ta se v roce 1924 obrátila s podobnou žádostí na kazatele F. Urbánka, aby žižkovský sbor vyslal zkušené pracovníce z práce mezi sirotky do některé "rodinné osady" Čs. Červeného kříže¹¹⁵.

V nejvýchodnější části Podkarpatské Rusi, nedaleko tehdejších československo-rumunských hranic, pracovalo několik sester ze Chval v rodinné osadě Čs. Červeného kříže ve Velkém Bočkově u Jasiny. Za sestrou Karasovou se tak postupně ocitly na Podkarpatské Rusi sestry A. Paková, R. Bernatziková, Enhuberová, Mrzenová a Švagerová.

Pavlovi Černému vyrůstali v polovině 30. let minulého století z mladých místních bratří Vasila Vološčuka a Michala Močárka zdatní pomocníci i v odborné sociální práci a v duchovní službě.

¹¹⁴ Ondráček J. S.: *Sociální práce*. - In: Sto let ve službě evangelia 1880 - 1980. - s. 167 - 169, vydala Rada Církve bratrské, Praha 1981.

¹¹⁵ Kubový J.: *Nezapomenutelný kazatel a pastýř František Urbánek*. - In: Kolektiv: *Kazatel František Urbánek*, s. 27-28, vyd. Oliva, Praha 1999.

V polovině 30. let minulého století vyslala Rada Jednoty česko-bratrské na Podkarpatskou Rus mladého kazatele Ludvíka Rejchrt (1910 - 1986)¹¹⁶, který nejdříve téměř jeden rok sám, po svatbě se svou manželkou, pracoval na tomto nejvýchodnějším území bývalé ČSR.¹¹⁷

Tak během prvních dvaceti let existence samostatné čs. republiky připsala Křesťanská služba do novodobé historie Podkarpatské Rusi několik skromných a světlých řádků.

V dožívající generaci místních pamětníků zůstává těchto dvacet let prožitých společně s Čechy a Slováky ve svobodném a demokratickém Československu nejkrásnějším a nikdy nezapomenutelným obdobím.

Škoda, že bylo příliš krátké k tomu, aby vedle skromných a poctivých českých pracovníků mohla vyrůst místní generace domácích, kteří by v započaté práci a službě pokračovali.

Poslední zářijové dny roku 1938 díky mnichovské dohodě ukončily vše potřebné, co i v péči o sirotky a zanedbané děti tato země potřebovala.

Zbytek 20. století přinesl Podkarpatské Rusi mnoho tragických událostí. Od maďarské okupace ve 2. světové válce až po protiprávní zabrání Sovětským Svazem krátce po ní.

Této nespravedlnosti nečinně a mlčky přihlíželo tehdejší Československo i celá Evropa.¹¹⁸

7.3 Vybrané Výroční zprávy ze Svaljavy 1929 – 1942

1929

Fr. Urbánek píše, že Svaljava potřebuje modlitby jako Chvaly, nabádá čtenáře ČR, aby si otevřeli doma některou z map a podívali se, kde až se Svaljava nachází. Bratr píše, že byl velmi vděčný za to, že mohl spolu s bratrem Černým tento rok Svaljavu navštívit.

Chlapci tam jevíli velký zájem o Boží slovo a skoro všichni uměli některý ze žalmů z paměti.

¹¹⁶ REJCHRT L. st. *Díky za tuto hodinu. Zápisky mladého kazatele z Podkarpatské Rusi 1935.* - Str. 88.

¹¹⁷ Jeho manželka Eliška působila v rozšiřující se síti zdejších škol. Kazatel L. Rejchrt se staral o duchovní službu na celé Podkarpatské Rusi. Ve svých dopisech a později i vzpomínkách (viz literatura) plasticky vylíčil jak cenné duchovní zkušenosti této země, tak i ohromnou fyzickou a další velkou zátěž, vyplývající z celkové zaostalosti a nevybavenosti této země. Jeho prostřední syn Pavel, když po letech připravoval k vydání tatínkovy vzpomínky na Podkarpatskou Rus, končí předmluvu větami "o opravdově tvrdé škole života, kterým bylo první tatínkovo kazatelské působiště na Podkarpatské Rusi. Naučilo jej kromě dalšího i přijímat břemena služebních povinností bez reptání". (Připomínám, že manželé Rejchrtovi byli rodiči tří evangelických farářů Lud'ka, Pavla a Miloše.)

¹¹⁸Podle studie Stanislava Heczka (1999): *Kontakty Církve bratrské s věřícími lidmi na Podkarpatské Rusi.* Rkp. Str. 15, 4 mapy.

V tuto doby, kdy tam bratři byli, byla sestra Karasová na návštěvě v Německu a místo ní zde práci zastávaly s. Rut Bernatziková z Chudeřína¹¹⁹ a sestra Paková a Švagerová.

(ČR 5/5: s. 79 – 80, 1929)

1932

Práce tam šla také kupředu. Koupili pozemek kolem domu a chystali se vybudovat zahradu s ovocnými stromy a na pěstování zeleniny.

1933

Tento rok byl obzvlášť těžký, vrcholila hospodářská krize a o to byla těžší doba pro chudé na Podkarpatské Rusi. Mnoho dospělých- rodičů ztratilo práci a na to nejvíce doplácují právě děti. „ *A uprostřed vši této bídy stojí náš sirotčinec ve Svaljavě. Stojí jako ostrov uprostřed rozbouřeného moře.*“¹²⁰ Mnohdy se museli uskrovnit a zapřít, ale bídu, jakou zažívalo okolí, tu nepoznali. Když se započítaly všechny výdaje, jedno dítě je stálo 4,50 Kč denně.

To svědčilo o jejich dobrém hospodaření. Tento rok se zde starali o 38 chlapců. I přes těžkou dobu, mohli končit rok bez dluhů. K 1. lednu 1932 měli v opatrování 35 chlapců.

Dle národností bylo 28 Rusínů, 7 Maďarů a 1 Žid. A podle náb. vyznání: 28 řeckokatolíků, 5 římskokatolíků, 2 evangelíky a 1 Žida.¹²¹ Velmi se na zásobování sirotčince podílela ovocná a zeleninová zahrada a chov domácích zvířat.

1936

Výroční zpráva o činnosti ve Svaljavě za rok 1935

Bratr P. Černý píše, že i ve Svaljavě se Pán Bůh vždy v pravý čas rozpomenul na své ovečky. V ústavu se nacházely hlavně ty děti, které nemohly být pro svůj špatný zdravotní stav umístěny do rodin. Během pobytu v sirotčinci se mnohé z těchto dětí úplně změnilo k lepšímu. Přichodící děti byly většinou v dobrém zdravotním stavu a nějaký ten kašel snadno sestra Karasová vyléčila. Opět mohli ukončit rok, v plnosti bez strádání. Do nového roku vstupovali s několika přáními: S možností přijmout ještě 10 dětí, s nutným oplocením areálu sirotčince a s koupí elektrického čerpadla.

1937

Ani v uplynulém roce na Podkarpatské Rusi nestrádali a mohli do nového roku přejít i s malým přebytkem. Pro tento rok chystali reorganizaci sirotčince se státním dětským

¹¹⁹ Příbuzná autorky této práce z matčiny strany.

¹²⁰ PCh 1933. 3/1 s. 9.

¹²¹ Tamtéž s. 11.

domovem v Mukačevě, který je prosil, aby se ujali i děvčat, těch co nemohly být umístěny do rodinné péče. Náš ústav v této zemi je na svém místě a plní věrně své poslání – zachraňuje to nejdražší, co tato chudá země má – její dítě.“¹²²

1938

Bratr P. Černý píše, že tento rok sloužil sirotčinec hlavně jako „roztříd'ovací stanice“. Z něho pak děti odcházely do rodin, k řemeslníkům nebo do speciálnějších zařízení. Stále však byl nedostatek finančních prostředků, aby mohli vzít do péče tolik dětí, kolik jí nutně potřebovalo. Tři děti prodělaly těžší formy chřipky, jinak byl zdravotní stav dětí uspokojivý. Na konci článku bratr děkuje všem, kteří na pozhnanou práci v daleké zemi myslí, modlí se za ni nebo na ní finančně přispěli.¹²³

1939

Tato zpráva je po 15 letém působení na Podkarpatské Rusi poslední, protože sirotčinec ve Svaljavě již neexistuje. Bratr Černý píše: „Byla to krásná práce, jedna z nejkrásnějších pečovat o opuštěné děti. Sta chlapců a děvčat prošla Svaljavským ústavem a jistě si rádi vzpomenu na chvíle v něm prožité.“¹²⁴ Na Podkarpatské Rusi nezůstal po hospodaření sirotčince žádný dluh, naopak hodnotu majetku Spolku KS v podobě domu, pozemku a inventáře, bratr odhaduje nejméně na 160 000 K. V listopadu byly rozvezeny poslední děti do rodin, nebo do ústavní péče na Podkarpatské Rusi a do sirotčince ve Chvalech. Ještě než odvezli poslední děti, dům obsadili vojáci. Ti tam byli do této doby. To znemožňovali s domem volně disponovat. V sirotčinci pobývala ještě v této době sestra Karasová, která tam statečně hájila zájmy spolku. Na konci článku bratr Černý děkuje všem a zejména sestře Karasové za obětavou a nezištnou práci na Podkarpatské Rusi.

1940

Br. Černý podává zprávu o budově bývalého sirotčince ve Svaljavě. Ta je nyní obsazena maďarským vojskem.

¹²² PCh 1937. 7/1 s. 11 – 12.

¹²³ PCh 1938. 8/1 s. 19 – 23.

¹²⁴ PCh Slovo bratra P. Černého. 9/1, 1939, s. 8 – 14.

8 CHVALY DNES

Po roce 1989 byl celý areál ve Chvalech navrácen Církvi bratrské. Jakékoliv úvahy o pokračování další činnosti dosavadního státního dětského domova ve správě CB byly nereálné. Stavební objekty byly v havarijním stavu. Vystřídání tehdejšího personálu odbornými pracovníky CB bylo nemožné, protože celých 40 roků komunistické vlády se nemohli výchovní a pedagogičtí odborníci v režii CB vzdělávat.

Protože však CB měla ve svých řadách vhodné profesionální složení vysokoškolsky i středoškolsky vzdělaných zdravotnických odborníků, byla zvolena nová, celospolečensky velice žádoucí varianta využití tohoto areálu. Byla provedena úplná přestavba dosavadních objektů na LRS (Léčebné a rehabilitační středisko Chvaly), ETS (Evangelický teologický seminář), Bethesda (dům pro seniory) a Tyranus Hall (kolej pro vysokoškolské studenty).¹²⁵

¹²⁵ ANONYMUS. (kolektiv). *Sto let ve službě evangelia 1880 – 1980. Jubilejní sborník Církve bratrské*. Praha: Rada CB, 1981.

9 ZÁVĚR

Mým cílem v bakalářské práci bylo připomenout a „vynést na světlo“ již dávno a možná i zapomenuté události v péči o sirotky. Práce byla zaměřena na působení v sirotčinci ve Chvalech. Snažila jsem se vykreslit každodenní potřeby, radosti i starosti s tím spojené. Také jsem v práci chtěla ukázat na bezvýhradné spoléhání se na Pána Boha, které provázelo celou práci v sirotčinci. Krátce jsem se pokusila popsat situaci na Podkarpatské Rusi a tamní působení Jednoty českobratrské. Na konci práce jsem, na doporučení vedoucího bakalářské práce, zpracovala bibliografii Boženy Jehličkové. Je jednou ze zakladatelek této práce a její osoba je se sirotčincem velmi úzce spojena. Takto zpracovanou bibliografií jsem chtěla ukázat na její rozsáhlou a přínosnou autorskou činnost.

10 BIBLIOGRAFIE K PRÁCI

- ANDRŠ. V. J. *Dnešní Podkarpatská Rus*. V 3/11, 1937, s. 83 – 84.
- ANONYMUS. *Zápisy výboru spolku Křesťanská služba v Žižkově* (leden 1933 – 1951). [část knihy silně poškozena při povodni v srpnu 2002, některé části- úplně smytý inkoust: nečitelné]. 268 s
- (1908) ANONYMUS. *Kalendář Kostnické jednoty*. Roč. 1, 154 s.
- (1908) ANONYMUS. *Ze Žižkova* [Zpráva, že spolek Evangelická jednota ze Žižkova zakoupil koncem srpna 1908 ve Chvalech u Prahy domek se zahradou.] - B 26/25, 2.a 3 str. obálky.
- (1908) ANONYMUS. *Ze Žižkova* [Zpráva, že v zakoupeném domku začala s plným spolehnutím na Boží pomoc práce a služba opuštěným dětem]. B 26/30, 2. str. obálky.
- (1916) ANONYMUS. (B. J.). *Ještě žije*. PCh 1/1, s. 1 – 4.
- (1916) ANONYMUS. (B. J.). *O pevné věži*. PCh 1/11, 1916, s. 1 – 3.
- (1916) ANONYMUS. (B. J.). *Příčina nezdaru*. PCh 1/9, s. 1 – 4. (nepag.)
- (1917) ANONYMUS. (B. J.). *Očekávej na Hospodina*. PCh 2/1, s. 1 – 3. (nepaginováno)
- (1918) ANONYMUS. (B. J.). *Já živiti je budu*. PCh 3/2, s. 1 – 3.
- (1925) ANONYMUS. (B. J.). *Pan prezident a děti*. Vč 1/4, s. 57 – 59.
- (1925) ANONYMUS. *Z naší práce roku 1924*. PCh 10/1, s. 3. (nepag.)
- (1927) ANONYMUS. *Malá poznámka o sirotčinci ve Svaljavě*. ČR 3/12, s. 192.
- (1930) ANONYMUS. *Ze sirotčinců*. Praha 2: ČR- Křesťanský spolek mladíků v Čechách, 6/12, s. 191
- (1939) ANONYMUS. *Velký Bočkov*. ČR 15/2, s. 32.
- (1981) ANONYMUS. (kolektiv). *Sto let ve službě evangelia 1880 – 1980. Jubilejní sborník Církve Bratrské*. Praha: Rada CB, 252 s.
- (1997) ANONYMUS. *Zásady Církve Bratrské*. Praha: Oliva, 2. vydání. ISBN 80-85942-24-0
- (2000) ANONYMUS. (kolektiv). *120 let v Božích službách*. Nové Město n. Met.: Print, 87 s.
- (2002) ANONYMUS. *Sto let Sboru Církve bratrské na Žižkově, 1902 – 2002*. Praha: Sola Gratia, 116 s. Obrazová příloha.
- (2003) ANONYMUS (kolektiv) *Kronika českých zemí*, str. 904, 2. vydání, Vydala Fortuna print Praha s. r. o.
- BROCK P. *The political and social doctrines of the Unity of Czech Brethren in the fifteenth and early sixteenth centuries*. Haag: Mouton and Co., 1957, s. 302 [in MOLNÁR A. *Sociální teologie Jednoty bratrské*. Křesťanská revue 24, 1957, s. 213 - 218.]
- BEDNÁŘ F. *Praktická teologie a stanovisko české reformace*. Praha: Kalich, 1940. 18/5 : s. 137 – 143.
- BIBLE. Ekumenický překlad. Praha: Biblická společnost, 1995. ISBN: 80-85810-07-7
- BRŮŽEK J. *Zpráva tajemníkova*. PCh 1/1, 1932, s. 5.
- BRŮŽEK J. *Zpráva tajemníkova*. PCh 3/1, 1933, s. 6.
- BRŮŽEK J. *Zpráva tajemníkova*. PCh 8/1, 1938, s. 7.
- BRŮŽEK J. *Zpráva tajemníkova*. PCh 10/1, 1940, s. 7 – 10.
- CÍSAŘOVÁ – KOLÁŘOVÁ A. *Péče o sirotky v Jednotě bratrské*. Jednota bratrská 28/12, 1951, s. 206 – 210.
- ČERNÝ P. Výroční zpráva za r. 1932 o činnosti rodinné osady spolku Křesťanská služba ve Svaljavě. PCh 3/1, 1933, s. 8 – 13.

- ČERNÝ P. *Výroční zpráva za r. 1934*. PCh 5/1, 1935 s.17 – 22.
- ČERNÝ P. *Výroční zpráva o činnosti sirotčince ve Svaljavě za r. 1935*. PCh 6/1, 1936 s. 23 – 28.
- ČERNÝ P. *Zpráva o činnosti sirotčince ve Svaljavě za rok 1937*. PCh 8/1, 1938 s. 19 – 23.
- GARAJOVÁ Z. *Ohradil jej cesty tesaným kameňom*. BR 26/6 – 7, 1994, s. 164 – 165. [o sestře B. J.]
- HAVRÁNEK A. *Cesta křesťanské diakonie staletími*. KJ 69/35, 1984, s. 1; 69/36, 1984, s. 2; 69/37, 1984, s. 2.
- HECZKO S. *Kontakty CB s věřícími lidmi na Podkarpatské Rusi*. Rkp 1 – 15. 1999, příloha nepag.
- JEHLIČKOVÁ B. *Běh mého pozemského života*. Strašnice, 1950 4 s.
- JEHLIČKOVÁ B. *Vzpomínky na začátky sirotčince „ křesťanská služba“ ve Chvalech*. Praha: KS, 1939.
- JERIE V. *Česko-bratrští evangelíci na Podkarpatské Rusi*. Český Bratr 15/7, 1938, s. 186 – 188.
- KAŇÁK M. *Sociální péče ve staré Jednotě bratrské*. Náboženská revue 27: příl. Jednota, 1956, s. 23 – 27.
- KAŇÁK M. *Sociální práce ženy v Jednotě bratrské*. Jednota bratrská 28/2, 1951, s. 34 – 39.
- KARASOVÁ T. [Z dopisu ze Svaljavy]. PCh 2/1, 1932, s. 21 – 23.
- KUBOVÝ J. *K devadesátému výročí*. ET - KJ 83/39, 1998, s. 3.
- KUČERA P. *Cesty pomoci na Podkarpatskou Rus*. Brána 3: příloha Inforum, 2012, s. 2 – 4. (nepag.)
- LOVČÍ R. *Alice G. Masaryková- život ve stínu slavného otce*. Praha: UK, Filozofická fakulta, Togga- , 2007. ISBN 978-80-7308-189-8
- LEŠKO V. *Práce rozsévače na Podkarpatské Rusi*. ČR 6/9, 1930, s. 130 – 132.
- MACHOVÁ E. *Pošta*. PCh 12/1, 1942, s. 15 – 16.
- MACHOVÁ E. *Slovo sestry Machové*. PCh 11/1, 1941, s. 12 – 15.
- MASARYKOVÁ CH. G. *Listy do vězení*. Praha: V. Žikeš, 1948. s. 114.
- MOČÁRKO M. *Z nejmladšího Jednoty česko-bratrské- Podkarpatoruských bratří*. ČR 14/7 – 8, 1938, s. 119 – 120.
- MOLNÁR A. *Sociální theologie Jednoty bratrské*. KR 24, 1957, s. 213- 218.
- N. *Hlas z Podkarpatské Rusi*. M 33, 1932, s. 62 – 65.
- REJCHRT L. [Z dopisů z Velkého Bočkova]. PCh 6/1, 1936, s. 30 – 34; 6/2, s. 18 – 20; 6/3, s. 17 – 20.
- REJCHRT LUD. *Kazatelem na východě*. ET- KJ 88/35: 3; 36: 3, 2003, s.
- REJCHRT L: st. *Díky za tuto hodinu. Zápisky mladého kazatele z Podkarpatské Rusi 1935*. - Ed. P. Rejchrt, vlastním nákladem, Praha 2011. s. 88.
- ŘÍČAN R. *První bratří ve vztazích sociálních*. Jednota bratrská 40, 1963, s. 128 – 141.
- SMOLÍK J. *Práce a majetek v Jednotě bratrské*. Evangelický kalendář 36. Praha: Kalich, 1956, s. 50 – 54.
- SMOLÍK J. *Sociální působení Jednoty bratrské*. Theologica Evangelica 1, 1948, s. 87 – 98.
- ŠTĚPÁN J. *Diakonsko – sociální práce v historii Církve bratrské*, - Bratrský pozdrav 4/99; 5/99; 6/99; 10/99, CB 1999. Bratrský pozdrav 1/2000; 5/2000; 6/2000; 7/2000; 5/2001, CB 2000 et 2001.
- ŠTĚPÁN J. *Přátelství kazatele Fr. Urbánka s Charlottou a Tomášem Masarykovými*. In Sborník příspěvků z konference ke 150. výročí jejího narození, konané 10. listopadu 2000, Praha, 2001, s. 27 – 39.

- ŠTĚPÁN J. [red.] *Kazatel František Urbánek. K 50. výročí úmrtí*. Praha: Oliva, 1999, 136 s.
- URBÁNEK F. *Jak jsme se dostali na Podkarpatskou Rus*. Pozdrav ze Chval 4/1, 1934, s. 19 – 22.
- URBÁNEK F. *O naší druhé práci na Podkarpatské Rusi*. PCh 4/2, 1934, s. 6 – 8.
- URBÁNEK F. *Prosba*. PCh 6/7 – 8, 1921, s. 7.
- URBÁNEK F. *Ze sirotčince ve Chvalech*. ČR 1/10, 1925, S. 159 – 160.
- URBÁNEK F. *Ze sirotčince. Svaljava*. ČR 5/12. 1929, s. 192.
- URBÁNEK F. *Ze sirotčinců*. ČR 5/5, 1929, s. 79 – 80.
- VERNER S. *Naše první kazatelka*. BR 4/6 – 7, 1972, s. 92 – 93.

11 ÚVODNÍ POZNÁMKY K BIBLIOGRAFII B. JEHLIČKOVÉ

Poměrně obsáhlá bibliografie publikovaných prací B. Jehličkové je soustředěna převážně do tří bloků. Ty jsou tvořeny periodiky, na jejichž založení, redakci a vydávání se sama podílela. Byly to v letech 1916 - 1924 měsíčník Pozdrav ze Chval (formát A 5), v letech 1925 - 1948 časopis Večernica vydávaný K. Royovou na Slovensku (B.J. byla její nejbližší spolupracovnicí) a druhá řada Pozdravu ze Chval (čtvrtletník malého formátu A 6), vydávaný v letech 1931 - 1942.

Podle toho, jak je u článků autorství B. Jehličkové vyjádřeno, jsou v bibliografii jednotlivé položky značeny :

"A" - celé příjmení, nejčastěji se zkratkou křestního jména,

"B" - začáteční písmena křestního jména i příjmení (B.J.),

"C" - s velkou pravděpodobností s autorstvím B. Jehličkové, ale bez označení.

V posledním případě by mohly u některých položek nastat určité pochybnosti o opravdovém autorství B. Jehličkové.

Potom se tedy nabízí řešení v tom, že lze označit v bibliografii takové práce poměrně objektivně pomocí různých identifikačních znaků, okolností apod. Např. v 1. bloku Pozdravu ze Chval byla autorkou téměř všech prací (až na označené výjimky) B. Jehličková. V prvních 5 - 7 letech Večernice byly články psané v češtině od B. Jehličkové, ve slovenštině od K. Royové. Až teprve v pozdějších letech po rozšíření autorského kolektivu byly články označovány jmény nebo zkratkami a značkami autorů.

Mnoho článků od B. Jehličkové má v záhlaví poznámku, kde byly předneseny nebo jinak použity, u jiných lze ze souvislosti textu (např. z prostředí sirotčince aj.) jednoznačně určit, že autorkou je B.J. V popsáných případech i v některých dalších může uživatel bibliografie sám rozhodnout, zda citaci označenou "C" využije jako práci autorky B. J.

11.1 Bibliografie tištěných prací Boženy Jehličkové

1901

B: Víc tichosti. - M 3 : 2.

1902

A: Rodiče a děti. - M : 53 - 56.

1904

B: Něco o ráji. - M : 46 - 53. (Pro malé i velké. Vyprávěno v nedělní škole).

1916

C: A buďte vděční! (Ko 3, 15). - PCh 1/2 : 1 - 3 nepag.

C: Dej! - PCh 1/3 : 1 - 3 nepag.

C: Děvečko, tobě pravím vstaň! (Promluveno při otevření sirotčince v Bolevci u Plzně). - PCh 1/5 : 1 - 3 nepag.

C: Jen když Tebe mám. - PCh 1/12 : 1 - 2 nepag.

C: Ještě žije. - PCh 1/1 : 1 - 4 nepag.

C: K straně půlnoční... - PCh 1/6 : 1 - 3 nepag.

C: Kristus v každém člověku. - PCh 1/10 : 1 - 3 nepag.

C: O místě draků. - PCh 1/8 : 1 - 4 nepag.

C: O pevné věži. - PCh 1/11 : 1 - 3 nepag.

C: O víře a milosrdenství. - PCh 1/7 : 1 - 4 nepag.

C: O zemi železné a nebi měděném. - PCh 1/4 : 1 - 4 nepag.

C: Pamatuj! - PCh 1/5 : 3 nepag.

C: Pole světla. - PCh 1/11 : 3 - 4 nepag.

C: Proč? - PCh 1/6 : 3 - 4.

C: Příčina nezdaru. - PCh 1/9 : 1 - 4 nepag.

C: Trní, tma a láska. - PCh 1/3 : 3 - 4 nepag.

C: Z deníku naší práce. - PCh 1/4 : 4 ; 1/5 : 3 - 4; 1/7 : 4; 1/8 : 4; 1/9 : 4; 1/10 : 4; 1/12 : 3 - 4 všechno nepag.

C: Z nedělních hovorů. - PCh 1/12 : 3.

1917

C: Boží štípení. - PCh 2/10 : 1 - 3 nepag.

C: Mocen jest Bůh. - PCh 2/3 : 1 - 3 nepag.

C: Nebeský princ. - PCh 2/12 : 1 - 4 nepag.

C: O vzácné moudrosti. - PCh 2/2 : 1 - 3 nepag.

C: Očekávej na Hospodina. (Ž 27, 14). - PCh 2/1 : 1 - 3 nepag.

C: Proč je život tvůj bez užitku? - PCh 2/5 : 1 - 4 nepag.

C: Skvost v pouzdru. - PCh 2/9 : 1 - 3 nepag.

C: Vzhledni v nebe! - PCh 2/11 : 1 - 3 nepag.

C: Vždy věrní. - PCh 2/4 : 1 - 4 nepag.

C: Z deníku naší práce. - PCh 2/1 : 3; 2/4 : 4; 2/6 : 4; 2/9 : 4 nepag.

C: Z nedělních hovorů. - PCh 2/2 : 3 - 4; 2/3 : 3 - 4; 2/8 : 3 - 4; 2/10 : 3 - 4 všechno nepag.

C: Ztraceno, opět však nalezeno. - PCh 2/6 : 1 - 4; 2/7 : 1 - 5 nepag.

1918

C: Bezpečnost za ohradou krve. - PCh 3/7 : 3 - 4 nepag.

C: Egypte, dobrou noc. - PCh 3/8 : 1 - 3 nepag.

C: Hospodin zástupů sbírá vojsko k válce. (Iz 13,4). [Několik proslavů z měsíčních schůzí

- Odboru národní očisty.] - PCh 3/7 : 1 - 2.
- C: Já žítí je budu. (Jr 49,11). - PCh 3/2 : 1 - 3 nepag.
- C: Lilium při dolínách. - PCh 3/10 : 1 - 3 nepag.
- C: Máte připravené lampy? - PCh 3/5 : 1 - 3 nepag.
- C: Moc nepřítel je zlomena. - PCh 3/7 : 2 - 3 nepag.
- C: [Návrh na ustavení "Odboru národní očisty"] na valné hromadě spolku Evangelická jednota, 1.1. 1918. - PCh 3/2 : 3 nepag.
- C: Nejlepší přání. - PCh 3/4 : 1 - 3 nepag.
- C: Nenahýbejte se z oken. - PCh 3/2 : 14 - 15 nepag.
- C: O choulostivém srdci. - PCh 3/9 : 1 - 3 nepag.
- C: O ženě krále Asvera. [Předneseno v Ústředním spolku českých žen 6.12.] – PCh 3/1 : 1 - nepag.
- C: Položte prst na ústa. (Jb 21, 5).- PCh 3/12 : 1 - 3 nepag.
- C: Radost. - PCh 3/11 : 1 nepag.
- C: Štěstí bláznů.[Předneseno na schůzi studentského hnutí] - PCh 3/6 : 1 - 4. nepag.
- C: Trpělivost - chuva víry. - PCh 3/3 : 1 - 3 nepag.
- C: V Boží škole. - PCh 3/11 : 1 - 4 nepag.
- C: Z deníku naší práce. - PCh 3/4 : 4; 3/8 : 3 - 4 nepag.
- C: Z nedělních hovorů. - PCh 3/3 : 3 - 4; 3/4 : 3 - 4; 3/5 : 3 - 4; 3/9 : 3 - 4 nepag.
- 1919**
- C: Drahé střevice. - PCh 4/3 : 17 - 19.
- C: Král slávy. - PCh 4/2 : 9 - 11
- C: Národní očista. - PCh 4/1 : 5 - 6; 4/2 : 13 - 14; 4/3 : 21 - 22; 4/4 : 30 - 31; 4/5 : 36 - 37; 4/6 : 45 - 46; 4/7 : 54 - 55; 4/8 : 61 - 62; 4/9 : 68 - 69; 4/10 : 77 - 79; 4/11 : 85 - 86; 4/12 : 93 - 95.
- C: Několik pokynů učitelům nedělních škol. - PCh 4/4 : 28; 4/5 : 35.
- C: Nutnost zjevení synů Božích. - PCh 4/7 : 49 - 52.
- C: Ó svobodo, jak drahás nám! - PCh 4/11 : 81 - 84.
- C: O trní a růžích. - PCh 4/12 : 89 - 91.
- C: Ó země, země, země, slyš slovo Hospodinovo. (Jr 22, 29). - PCh 4/5 : 33 - 35.
- C: Ohlašujte hlas chvály Jeho. (Ž 66, 8). [Ohlas začátků práce ve Chvalech].- PCh 4/1 : 1 - 3.
- C: Otevřené hroby. - PCh 4/4 : 25 - 27.
- C: Pojďte, nebo již připraveno jest všecko. (Lk 14, 17). - PCh 4/6 : 41 - 43.
- C: Přes mrtvolu nepřítel - k cíli. - PCh 4/10 : 73 - 75.
- C: Rytíř na koni. - PCh 4/8 : 57 - 59.
- C: Vůně života k životu. (2 k 2, 16). - PCh 4/9 : 65 - 66.
- C: Z našich sirotčinců. - PCh 4/1 : 4; 4/2 : 12 - 13; 4/3 : 19 - 20; 4/4 : 29; 4/5 : 36; 4/6 : 44 - 45; 4/7 : 53 - 54; 4/8 : 60; 4/9 : 67; 4/10 : 76 - 77; 4/11 : 85; 4/12 : 93.
- C: Zpráva o vzniku sirotčinců spolku Evangelická Jednota v Žižkově. - Příloha ke 4. roč. z roku 1919, str. 1 - 4. Zařazeno za celý ročník.
- 1920**
- C: Bůh dlouhočekající. (Ř 2, 4). - PCh 5/1 : 1 - 2.
- C: Cizí oheň. - PCh 5/1 : 4 - 5.
- C: Hvězda od hvězdy dělí se ve slávě. (1 K 15, 41). - PCh 5/10 : 2 - 3 nepag.
- C: Jeden, jedna, jedno. - PCh 5/6 : 1 - 2.
- C: Jist v loktech Ježíšových. - PCh 5/2 : 9 - 10.
- C: Kde jest, ó smrti, osten tvůj? (1 K 15, 55). - PCh 5/4 : 25 - 27.

- C: Kdo boří plot - uštkne jej had. (Kaz 10, 8). - PCh 5/8 : 1 - 2. nepag.
 C: Naše stavba. - PCh 5/3 : 22; 5/4 : 31; 5/5 : 35; 5/6 : 4; 5/7 : 3 - 4; 5/8 : 3 - 4; 5/9 : 3; 5/10 : 3 - 4; 5/11 : 3. [Od čís. 5 nepag)].
 C: Nemožnost - skutečností. [K valné hromadě spolku EJ 1. 1. 1921]. - PCh 5/12 : 1 - 3; 6.
 C: Neopouštěj místa svého. - PCh 5/10 : 1 - 2.
 C: Práce ve tmě. - PCh 5/9 . 1 - 2.
 C: Prostředek k zničení každého jha. - PCh 5/7 : 1 - 2.
 C: Skryté poklady v písku. - PCh 5/11 : 2.
 C: Stav na slově Božím. - PCh 5/11 : 1.
 C: Tak svět' světlo vaše před lidmi... - PCh 5/5 : 1 - 2.
 C: Úryvek z proslovu. - PCh 5/8 : 2 - 3.
 C: V soumraku. - M 22 : 4 (nepag.).
 C: Vlastník půdy. - PCh 5/3: 17 - 18.
 C: Výstražný signál pro příští vlak. - M 22 : 4 (nepag.).
 C: Z deníku naší práce. - PCh 5/6 : 3 - 4; 5/7 : 3; 5/8 : 3; 5/9 : 3; 5/10 . 3; 5/11 : 2 - 3.
 C: Z našich sirotčinců. - PCh 5/1 : 14.

1921

- C: A on vzdech duchem svým. (Mk 8, 12). - PCh 6/7 - 8 : 2 - 3.
 C: Až za moře rudé. - PCh 6/1 - 2 : 1 - 3.
 C: Budeš-li věřiti uzříš slávu Boží. - PCh 6/1 - 2 : 4; 6/3 - 4 : 4 - 5; 6/5 - 6 : 3 - 4; 6/7 - 8 : 3 - 4; 6/9 - 10 : 4 - 5; 6/11 - 12 : 2 - 4.
 C: Chceš-li? - PCh 6/3 - 4 : 2 - 3.
 C: Kdo nám odvalí kámen. (Mk 16,8). - PCh 6/3 - 4 : 1 - 2.
 C: Kterým lidem se Pán Ježíš nesvětuje. - PCh 6/11 - 12 : 1 - 2.
 A: Lenka Šteinová. - Knihovna Pozdravu ze Chval, svazek č 1, vydal Nakladatel. odbor spolku Evang. jednota, Žižkov, 1922.
 C: Nebeské počty. - PCh 6/9 - 10 : 1 - 2.
 C: Olej pomazání svatého. (Ex 20, 23 - 38). - PCh 6/1 - 2 : 3 - 4.
 C: Samson. - PCh 6/9 - 10 : 2 - 3.
 C: Ty pojď za mnou. (J 21, 22). - PCh 6/5 - 6 : 1 - 2.
 C: Z našich sirotčinců. - PCh 6/1 - 2 : 5 - 7; 6/3 - 4 : 5; 6/5 - 6 : 6 - 7; 6/7 - 8 : 6 - 7; 6/9 - 10 : 7 - 8; 6/11 - 12 : 5 - 6.
 C: Z nedělních hovorů. - PCh 6/3 - 4 : 5; 6/5 - 6 : 5 - 6; 6/7 - 8 : 4 - 6; 6/9 - 10 : 5 - 7; 6/11 - 12 : 4 - 5.
 C: Zavřené dvěře. - PCh 6/7 - 8 : 1 - 2.
 B: Zdaliž to jedno toliko. - M 23 : 22 (nepag.).

1922

- B: Honba na lišky. - M 24: 46 - 53.
 C: Chléb mocných. (Ž 78, 25; Ex 16, 31). - PCh 7/ 11 - 12 : 1 - 2.
 B: Jako zrno hořčičné. - M 24 : 54 - 57.
 C: Otec věčnosti a Lev z Judy. - PCh 7/3 - 4 : 1 - 3.
 C: Píseň o milosrdenství. (Ž 107). - PCh 7/9 - 10 : 7 - 8.
 C: Pravda nebo báseň? PCh 7/5 - 6 : 1 - 3.
 A: Šla světem láska. - Knihovna Pozdravu ze Chval, svazek. č. 2, vyd. Nakl. odbor spolku Evang. jednota, Žižkov, 1922.
 C: Vstaň, projdi tu zemi. . . - PCh 7/1 - 2 : 1 - 2.
 C: Zavěšení na ničemž. (Jb 26, 7).[Bilance uplynulého roku, příklady a zkušenosti]. - PCh

7/1 - 2 : 3 - 4.

C: Touha Boží. (Mk 2, 11 - 12). - PCh 7/7 - 8 : 1.

C: Z našich sirotčinců. - PCh 7/1 - 2 : 6 - 7; 7/3 - 4 : 5; 7/5 - 6 : 6 - 7; 7/7 - 8 : 6 - 7;
7/9 - 10 : 6 - 7; 7/11 - 12 : 7 - 8.

C: Zlatá berla. (Est 5, 1 - 3). - PCh 7/9 - 10 : 1 - 2.

C: Zpráva spolku Evang. jednota za rok 1921. Příloha k časopisu PCh 7/3 - 4 : 1 - 4 nep
1923

B: K cíli. - M 25 : 22.

A: Kytice z kvítků víry. - Knihovna Pozdravu ze Chval, sv. č. 3. Vydal Nakl. odbor spolku
Evang. jednota, Praha - Žižkov, 1923. [6 povídek].

C: Neplač. (Zj 5/5). - PCh 8/1 - 2 : 1 - 3.

B: Nezatvrzujte srdcí svých. - M 25 : 25.

C: Odvažte je a přiveďte ke mně. (Lk 19, 30). - PCh 8/5 - 6 : 1 - 3.

C: Přestěhovala se sláva... - PCh 8/9 - 12 : 6 - 7.

A: Z dopisů matky. - M 25 : 90.

C: Z našeho sirotčince. - PCh 8/1 - 2 : 6 - 8; 8/3 - 4 : 6 - 7; 8/7 - 8 : 6; 8/9 - 12 : 13 - 14.

C: Z našich sirotčinců. "Nemohu zklamat děti sirotky". [O návštěvě paní Ch. G. Masarykové
ve Chvalech]. - PCh 8/5 - 6 : 5 - 6.

1924

C: Aj, přikázal jsem. (1 Kr 17, 9). - PCh 9/1 : 1 - 3.

1925

C: Engadi. - Vč 1/1 : 2 - 4.

C: Evangelium a bolest. - Vč 1/1 : 12 - 13.

C: Milé děti. - Vč 1/2 : 25 - 27.

C: Milujmež jedni druhé. - Vč 1/ : 76 - 77.

C: Misie: Vč 1/2 : 20 - 21; 1/4 : 52 - 54; 1/6 : 85 - 88; 1/8 : 116 - 119; 1/10 : 148 - 151.

C: Nutnost velké porážky. - Vč 1/7 : 98 - 100.

B: O vzácné moudrosti. - Vč 1/3 : 35 - 37.

C: Ovce pastvy jeho. - Vč 1/11 : 163 - 165.

C: Pán Bůh umřel? - Vč 1/10 : 154 - 156.

C: Pan Devadesátdevět. - Vč 1/8 : 122 - 125.

C: Pán Ježíš u kolébky. - Vč 1/6 : 91 - 93.

C: Pan president a děti. - Vč 1/4 : 1/4 : 57 - 59.

A: Pošta: Vč 1/1 : 7 - 9; 1/3 : 40 - 42; 1/5 : 69 - 74; 1/7 : 101 - 104; 1/9 : 136 - 139;
1/11 : 167 - 171.

C: Plnost života. - Vč 1/9 : 130.

C: Pramen síly. - Vč 1/12 : 178 - 179.

A: [Prohlášení o letničním hnutí]. - ČR 1/1 : 14.

C: Silná ramena. - Vč 1/8 : 113 - 114.

1926

C: I učinil Bůh, začož žádal. (1 Pa 4,10). - Vč 2/8 : 113 - 115.

C: Já vím o vodě. - Vč 2/2 : 25 - 27.

C: Jediné místo k složení naděje. - Vč 2/4 : 52 - 54.

C: Lež bez slova. - Vč 2/10 : 156 - 157.

C: Medvěd. - Vč 2/1 : 9 - 11.

C: Misie: Vč 2/6 : 86 - 88; 2/8 : 118 - 120; 2/10 : 151 - 153; 2/12 : 183 - 185.

B: Neuděláme toho [O svých synovcích]. - Vč 2/11 : 173 - 175.

B: Anděl Gabriel. - Vč 2/3 : 41 - 44; 2/4 : 57 - 60; 2/5 : 75 - 77; 2/6 : 91 - 93.
B: Pokojní lidé. (Mt 5,9). - Vč 2/10 : 149 - 151.
A: Pošta: Vč 2/1 : 7 - 9; 2/3 : 40 - 41; 2/5 : 73 - 75; 2/7 : 104 - 105; 2/9 : 138 - 140;
2/11 : 170 - 173.
B: Šťastní lidé (Volně z něm.). - Vč 2/9 : 140 - 141.
C: V stínu Všemohoucího. - Vč 2/1 : 2.
C: Ve krvi své živ buď! (Ez 16, 6). - Vč 2/6 : 84 - 86.
C: Vítr. (J 3, 8). - Vč 2/7 : 98 - 100.
C: Ztracený nožík. - Vč 2/8 : 124 - 125.
B: Žalost přetěžká. (Iz 17,11 ; Jb 28, 26). - Vč 2/9 : 130 - 131.

1927

B: Buď dobrý. - Vč 3/3 : 33 - 35.
B: Dítě moudré a král bláznů. - (Kaz 4, 13). - Vč 3/4 : 51 - 54.
B: Dopis do nebe. - Vč 3/12 : 188 - 189.
C: Evangelium v krčmě. - Vč 3/7 - 8 : 113.
B: Holubice. (Ž 68, 14). - Vč 3/12 : 179 - 181.
B: Hřích služebníkem. (Sd 1, 28). - Vč 3/11 : 162 - 164.
C: Jen o deset minut. - Vč 3/6 : 91 - 93.
B: K dobrému jest mi to, že jsem pobyl v trápení. (Ž 119, 71). - Vč 3/7 - 8 : 105 - 107.
A: Misie: Vč 3/2 : 24 - 27; 3/4 : 54 - 56; 3/6 : 85 - 87; 3/10 : 148 - 150; 3/12 : 182 - 184.
B: Nebeský princ. - Vč 3/10 : 153 - 156.
B: Okno svaté N. N. - Vč 3/6 : 83 - 85.
B: Olej v nádobách. - Vč 3/5 : 50 - 52.
B: Opuchlé duše. (Mt 5, 38 - 42). - Vč 3/7 - 8 : 99 - 101.
B: Pomoc v pravý čas. - Vč 3/2 : 27 - 29.
A: Pošta: Vč 3/1 : 5 - 6; 3/3 : 40 - 42; 3/5 : 55 - 57; 3/7 - 8 : 116 - 118; 3/9 : 136 - 138;
3/11 : 167 - 169.
B: Suché dřevo. (J 17, 2). - Vč 3/9 : 130 - 132.
B: Zlatá nitka. - Vč 3/2 : 21 - 22.

1928

B: Bděme nad svými hovory v přítomnosti dětí. - ČR 4/4 : 56.
B: Maria. (L 2, 35). - Vč 4/7 - 8 : 97 - 99.
A: Misie: Vč 4/11 : 166 - 168.
B: O boji levou rukou. (1 Pa 12, 2). - Vč 4/10 : 146 - 148.
B: O stěnách ve stánku úmluvy. (Ex 26, 15). - Vč 4/2 : 20 - 22.
A: Pošta: Vč 4/1 : 15 - 16; 4/3 : 47 - 48; 4/5 : 78 - 80; 4/7 - 8 : 125 - 127; 4/9 : 144;
4/11 : 175 - 176.
C: Rebeka. - Vč 4/9 : 132 - 134.
B: Splněné přání. - Vč 4/4 : 56 - 58; 4/5 : 73 - 76; 4/6 : 87 - 89; 4/7 - 8 : 106 - 111;
Vč 4/9 : 137 - 139; 4/10 : 152 - 154; 4/11 : 169 - 172; 4/12 : 182 - 184.
B: Stavba života. (2 Pt 1, 7). - Vč 4/1 : 1 - 4.
B: Šimonova svekruše. (Mk 1, 30). - Vč 4/11 : 164 - 166.
B: Střecha stánku úmluvy. (Ex 26, 1 - 14). - Vč 4/3 : 33 - 36.

1929

B: Cesta k nebi. - Vč 5/3 : 42 - 44.
B: Dávejte a bude vám dáno. - Vč 5/1 : 7 - 10.
B: Jeho zima. (Ž 147, 17). - Vč 5/2 : 17 - 19.

- A: Misie: Vč 5/6 : 88 - 90; 5/12 : 184 - 186.
 C: O tříbení pšenice. (2 Kr 4, 41). - [Událost ve Chvalech]. - Vč 5/6 : 81 - 83.
 B: Poslušné hvězdy. - Vč 5/8 : 123 - 125.
 A: Pošta: Vč 5/1 : 11 - 12; 5/3 : 44 - 46; 5/5 : 79 - 80; 5/8 : 127 - 128; 5/9 : 141 - 142;
 5/11 : 175 - 176.
 B: Viš - li? (Př 30,4). - Vč 5/4 : 49 - 51.

1930

- C: Ani krok bez světla. - Vč 6/10 : 149 - 151.
 C: Misie: Vč 6/4 : 57 - 59; 6/6 : 92 - 94.
 B: Obětovaná zrcadla. (Ex 38, 8). - Vč 6/7 - 8 : 100 - 102.
 B: Pan Růžička - Pavouk. - Vč 6/3 : 44 - 45; 6/4 : 60 - 61; 6/5 : 74 - 75.
 B: Posed' medle tuto. (2 Kr 2 : 6). - Vč 6/2 : 17 - 19.
 A: Pošta: Vč 6/1 : 14 - 16; 6/3 : 47 - 48; 6/5 : 77 - 80 [Z historie Chval a dalších sirotčinců];
 6/7 - 8 : 125 - 128; 6/9 : 139 - 142 [Z historie vztahů Chvaly - Stará Turá];
 6/11 : 175 - 176.
 B: Přijď království Tvé. (Mt 21, 7). - Vč 6/5 : 68 - 70.
 B: Rufova matka. - 6/12 : 179 - 181. [mj. i o otázce duchovní, kazatelské služby žen v církvi]
 B: Vzpomínka na dobrého hochu. - 6/9 : 137 - 139.
 B: Zavři dveře! [Promluveno roku 1912 při zakládání slovenské Diakonie na Staré Turé]. -
 Vč 6/9 : 131 - 132.

1931

- B: Abyste ve mně pokoj měli. (J 16, 33). - Vč 7/10 : 145 - 148.
 C: Avšak Bůh živí je. (L 12, 24). - PCh 1/1 : 13 - 14.
 A: Bloudící oslové. - Str. 254. Vydal nakladatelský odbor spolku Křesťanská služba v Praze-
 Žižkově, 1931.
 A: Dům u lesa.- Str. 58. Naklad. odbor Evang. jednoty, Praha - Žižkov, 1931.
 B: Falešná pětikoruna. - PCh 1/2 : 18 - 20.
 B: Maria a Marta. (L 10, 41 - 42). - PCh 1/2 : 5 - 9.
 C: Misie: Vč 7/2 : 25 : 27.
 B: Mouchy mrtvé. (Kaz 10, 1). - Vč 7/7 - 8 : 99 - 102.
 B: Neboj se! - PCh 1/4 : 2 - 3.
 B: Ořechový strom. - PCh 1/4 : 19 - 21.
 B: Poslední halěř. (Mt 5, 26). - Vč 7/2 : 19 - 22.
 A: Pošta: Vč 7/1 : 14 - 16; 7/3 : 47 - 48; 7/5 : 78 - 80; 7/7 - 8 : 126 - 128;
 7/9 : 142 - 144; 7/11 : 174 - 176.
 B: Proč se jinou činiš? (1 Kr 14, 1 - 7). - Vč 7/5 : 66 - 68.
 B: Pštroší výchova. (Jb 39, 13 - 17). - ČR 7/7 - 8 : 115 - 117.
 A: [Bez názvu. Slovo býv. ředitelky sirotčince]. - Pch 1/1 : 9 - 11.
 B: Slovo k matkám. - PCh 1/3 : 13 - 19. [volný překlad]
 B: Svědectví měl, že se líbil Bohu. (Žd 11, 5). - Vč 7/12: 179 - 181.
 B: Štědrý večer v lese. - Vč 7/2 : 27 - 29; 7/3 : 45 - 46; 7/4 : 59 - 62.
 B: Věrně v mále. - Vč 7/10 : 156 - 158.

1932

- B: A kteréž byly hotovy... (Mt 25, 10). - Vč 8/12 : 185 - 187.
 B: A nebraňte jim... (Mk 10, 14). - PCh 2/3 : 8 - 14.
 A: Čtyřlístek. - Str. 104. Vydal Nakladatel. odbor spolku Křesťanská služba, Praha -
 Žižkov, 1932. [4 povídky: Čtyřlístek, Anjel Gabriel, Pan Růžička - Pavouk,

Štědrý večer v lese].

- B: Drobeček chleba. - Vč 8/1 : 10 - 11.
B: Kde koupíme chlebu. (J 6, 5). PCh 2/2 : 4 - 7.
B: Matka. - Vč 8/4 : 49 - 52.
B: Měděný oltář. - Vč 8/6 : 81 - 83.
B: Misie: Vč 8/2 : 25 - 27; 8/4 : 54 - 56; 8/9 : 133 - 135; 8/12 : 187 - 189.
B: O záplatách. - Vč 8/10 : 155 - 156.
B: Otoniel a Axa. - Vč 8/9 : 129 - 132.
A: Pošta: Vč 8/1 : 13 - 16; 8/3 : 47 - 48; 8/5 : 78 - 80; 8/7 - 8 : 126 - 128;
8/10 : 157 - 160; 8/12 : 190 - 192.
A: Slovo sestry Jehličkové. - PCh 2/1 : 15 - 16.
B: Svátek "dušiček". - Vč 8/11 : 161 - 164.
B: Tak jest, Pane! (Mt 15, 27) - Vč 8/2 : 17 - 19.
C: Temné dny života. - Vč 8/3 : 41 - 43.
B: Vánoční úvaha. - PCh 2/4 : 3 - 8.
B: Vzpomínáme. - PCh 2/4 : 10 - 15.

1933

- A: Abigail a Betsabé. - ČR 9/9 : 89 - 91.
B: Bohu pak chvála. - PCh 3/2 : 2 - 3.
B: Cedr na Libánu. - Vč 9/5 - 6 : 79 - 81.
B: Čtyři druhy korun. - Vč 9/12 : 182 - 183.
A: Dvojí manželství. - ČR 9/2 : 17 - 18.
B: Hůl nebo chléb? - Vč 9/2 : 25 - 27.
B: I nasázel stromoví v Bersabé. (Gn 21, 35). - PCh 3/3 : 2 - 3.
B: Jak to děláme? - PCh 3/4 : 8 - 12. [Promluva při večeru ve prospěch sirotků na Žižkově].
B: Kapitoly o věcech, které se samy sebou rozumí. - ČR 9/10 v příl. Mladý křesťan, str.
30 - 31; v ČR 9/11, v příl MK, str. 34 - 36.
B: Kdy knížetsky přemáháme Boha. - PCh 3/2 : 3 - 6.
A: Maria - prorokyně. (Mi 6, 4). - ČR 9/4 : 37 - 39.
B: Mateřská péče Ducha svatého. - Vč 9/12 : 180 - 182.
B: Misie: Vč 9/2 : 29 - 32; 9/4 : 59 - 62; 9/8 : 124 - 128; 9/10 - 11 : 164 - 168.
A: Mojžíšova manželka. (Nu 12, 1). - ČR 9/5 : 51 - 53.
C: Moře sklené. (Zj 15, 2 - 3). - Vč 9/7 : 97 - 101.
B: Nezkynuté těsto. (Ex 12, 34). - Vč 9/12 : 178 - 180.
B: Několik myšlenek o výchově dětí. - PCh 3/4 : 15 - 16.
C: Odplata za věrnost. - Vč 9/8 : 128.
B: Poskvrněná sukně. (Ju 23). - Vč 9/8 : 121 - 123.
A: Pošta: Vč 9/1 : 5 - 8; 9/3 : 38 - 40; 9/7 : 103 - 104; 9/9 : 133 - 136; 9/10 - 11 : 174 - 176.
A: Proslov B. J. při slavnosti otevření "Domova bílých hlav" na Staré Turé. -
Vč 9/5 - 6 : 66 - 70.
B: Přítomnost Boží. - Vč 9/4 : 57 - 59.
B: Půlnoční modlitba. (L 11, 5 - 6). - PCh 3/3 : 7 - 9.
B: Sečti všechny dary, které Pán ti dal... - Vč 9/1 1 - 3.
B: Skvost v pouzdru. - Vč 9/10 - 11 : 170 - 173.
A: Slovo sestry Jedličkové. - PCh 3/1 : 20 - 21.
B: Vítězný život. (Ř 8, 32; 2 Pt 1, 3-4; Ž 118, 13 - 16). - Vč 9/10 - 11 : 161 - 164.

1934

B: Den mládeže na Valašsku. Dva proslovy: I. Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? (Mt 27, 46). II. Žizním. (J 19, 28 - 29). - Vč 10/ 11 - 12 : 163 - 167.

B: Hladoví v Rusku. - Vč 10/ 1 - 2, 2.str. obálky.

B: K poslednímu večeru v roce. Úvaha. - Vč 10/11 - 12 : 161 - 163.

B: Matka. - Vč 10/5 - 6 : 81 - 82.

B: Misie: Zprávy z Ruska a Palestiny. Dopisy z Ruska. - Vč 10/3 - 4 : 37 - 41; 10/5 - 6 : 90 - 91.

B: Mladý jelen. - PCh 4/2 : 2 - 4.

B: Neblahé následky z nedostatku rozumu. - Vč 10/9 - 10 : 149 - 153.

B: Oklikou k cíli. - Vč 10/10 - 12 : 168 - 170.

B: "Pane Ježíši, se mnou můžeš také počítati". (Promluveno při misijní slavnosti 10. 5. na Staré Turé). - Vč 10/7 - 8 : 97 - 100.

C: Pasáčkova flétna. - Vč 10/11 - 12 : 170 - 174.

A: Pošta : Vč 10/1 - 2 : 30 - 32; 10/3 - 4 : 47 - 48; 10/5 - 6 : 95 - 96; 10/7 - 8 : 110 - 112; 10/9 - 10 : 156 - 160; 10/11 - 12 : 174 - 176.

B: Potřebí jest nám trpělivosti. (Žd 10, 36). - Vč 10/7 - 8 : 101 - 105.

A: Pravdy nabuď a neprodávej. (Př 23,23). - ČR 10/10 v příl. MK, str. 37 - 39.

A: Protestuji. - ČR 10:9 v příl. MK, str. 35.

B: Slovo k dětem. - Vč 10/3 - 4: 46.

A: Slovo sestry Jehličkové. - PCh 4/1 : 13 - 16.

B: Svatost Hospodinu. (Za 14, 20). - Vč 10/ - 6 : 84 - 87.

B: Světlo v Božích oknech. - Pch 4/4 : 2 - 3.

B: Vítězný život. (2 K 5, 14 - 15). - Vč 10/3 - 4 : 36 - 37.

B: Vítězný život. - Vč 10/5 - 6 : 82 - 83.

B: Vlci večerní. (Sf 3,3). - Vč 10/3 - 4 : 33 - 35.

A: Vně staneš. (Dt 24 : 11). ČR 10/5 : 49 - 51.

B: Vysokost Božích myšlenek. - Vč 10/1 - 2 : 17 - 19.

B: Vždycky vítězství. - Vč 10/9 - 10 : 145 - 147.

B: Za sestrou Kristinou Polívkovou. - Vč 10/1 - 2 : 23 - 24.

1935

B: Ani jedna mezi tisíci. (Kaz 7, 28). - ČR 11/5 : 66 - 69.

B: Boží „ale“. - PCh 5/2 : 3 - 7.

B: Boží něžnost. - ČR 11/10 : 133 - 135.

B: Dle zákonů nebeské říše. - PCh 5/4 : 7 - 9.

B: Jest víra v Ježíše Krista v Rusku přemožena? [Z misijní hodiny v Horních Počernicích]. - Vč 11/1 - 2 : 21 - 25.

B: Jobova žena. - ČR 11/2 : 17 - 20.

B: Královna ze Sáby. - Vč 11/5 - 6 : 91 - 92.

B: List a květ. - Vč 11/3 - 4 : 45 - 46.

B: Noe a jeho žena. - Vč 11/3 - 4 : 36 - 41.

B: O činnosti misijní společnosti na hoře Karmel. - Vč 11/5 - 6 : 80 - 83.

B: Okno s vyhlídkou k nebi. - PCh 5/3 : 2 - 3.

B: Pošta. - PCh 5/1 : 25.

A: Pošta: Vč 11/1 - 2 : 28 - 30; 11/3 - 4; 11/5 - 6 : 94 - 95; 11/7 - 8 : 112; 11/9 - 10 : 156 - 158; 11/11 - 12 : 173 - 174.

A: Slovo sestry Jehličkové. - PCh 5/1 : 12 - 16.

- B: Smělá víra. - Vč 11/7 - 8 : 97 - 100.
 B: Vedle potřeby mé. (Př 30, 7 - 9). - Vč 11/9 - 10 : 144 - 147.
 B: Vedle štědré ruky Boha mého... (Neh 2, 1 - 8). - Vč 11/5 - 6 : 83 - 87.
 B: Vytrvalá prosba vdovy. - Vč 11/11 - 12 : 164 - 166.
 B: Ztracený groš. (Mt 17, 27). - PCh 5/4 : 1 - 3.
 B: Zvláštní žeň. - Vč 11/9 - 10 : 154 - 155.
 B: Zlé, zlé, říká ten, kdož kupuje, a odejda, tedy se chlubí. (Př 20, 14). - Vč 11/7 - 8 : 105.
 B: Žena statečná a její děti. (Př 31, 28). - PCh 5/3 : 9 - 14.
 B: Ženy břemena hlídající. - Vč 11/1 - 2 : 15 - 19.

1936

- B: Bazar. - PCh 6/4 : 15.
 B: Bez otazníků. - PCh 6/2 : 2 - 3.
 B: Boží péče. (Pl 4, 17). - Vč 12/7 - 8 : 98 - 99.
 B: Dokonalé odpočinutí. (Iz 28, 20). - PCh 6/4 : 2 - 3.
 B: Dva páni. - Vč 12/11 - 12 : 164 - 165.
 B: Chvála Bohu. - PCh 6/3 : 23 - 24. [Z proslovu při oslavě 70. narozenin br. kazatele Fr. Urbánka].
 B: Nebeský sport. (Fp 4, 6 - 7). - Vč 12/1 - 2 : 19 - 22.
 B: Neplaťte nade mnou. (Velkopáteční úvaha). - Vč 12/3 - 4 : 34 - 35.
 B: Nezahrnuj mne s bezbožníky. (Ž 28, 3). - Vč 12/7 - 8 : 101 - 103.
 B: O létu milostivém. - Vč 12/7 - 8 : 148 - 151.
 B: Panenka pro štěstí. - Vč 12/11 - 12 : 172 - 174.
 B: Pošta: Vč 12/1 - 2 : 30 - 32; 12/3 - 4 : 47 - 48; 12/7 - 8 : 113; 12/9 - 10 : 156 - 158; 12/11 - 12 : 177.
 B: Rozumná víra. - Vč 12/5 - 6 : 80 - 82.
 A: Růže sáronská. - Knižnice Světélka č. 14. Nakl. V. Horák a spol., Praha, 1936
 A: Slovo sestry Jehličkové. - PCh 6/1 : 16 - 19.
 B: Veliká kniha evangelia. - Vč 12/11 - 12 : 169 - 170.
 B: Volej. I řekl : Co mám volati? (Iz 40, 6 - 8). - PCh 6/2 : 3 - 6.
 B: Za sestrou Emilií Vrbovou. - Vč 12/1 - 2 : 22 - 24.
 B: Zdalíž pro tebe? (Jb 18, 4). - PCh 6/3 : 2 - 3.
 B: Zvučně prokřikujte hory. (Iz 49, 13). - PCh 6/1 : 2 - 4.

1937

- B: Aki- mekura. - PCh 7/2 : 5 - 9. [přeloženo z něm....].
 B: Co je člověk. (Jb 7, 17). - PCh 7/1 : 2 - 4.
 B: Horní Počernice, květen. - PCh 7/2 : 15.
 B: Jak se má Pán Ježíš u nás? - Vč 13/7 - 8 : 127 - 129.
 B: Misie: Vč 13/3 - 4 : 59 - 61; 13/5 - 6 : 103 - 105; 13/7 - 8 : 123 - 127; 13/9 - 10 : 169 - 172.
 A: My jsme dva. - Str. 8, povídka z knížky "Šla světem láska", Praha 1936.
 B: Nebud'te posměvači. (2 Pt 3, 3). - Vč 13/7 - 8 : 118 - 121.
 B: Nic zvláštního. - PCh 7/3 : 3 - 5. [z němčiny].
 B: Ó, svobodo, jak drahás nám. - Vč 13/11 - 12 : 184 - 187.
 B: Oslepené srdce. (Mk 8, 17). - Vč 13/9 - 10 : 164 - 166.
 B: Pan prezident a naše děti. (vzpomínka). - PCh 7/4 : 4 - 8.
 A: Pošta: Vč 13/1 - 2 : 43 - 46 [k úmrtí K. Royové. Poznámka k duchovní službě žen]. - 13/3 - 4 : 65 - 68; 13/5 - 6 : 112 - 114; 13/7 - 8 : 131 - 132; 13/9 - 10 : 177 - 178;

13/11 - 12 : 194 - 196.

- B: Sedmiletý volek. – PCh 7/3 : 2 – 3.
- A: Slovo sestry B. Jehličkové. – PCh 7/2 : 20 – 23.
- B: Střízliví buďte - bděte! (Tt 2: 11 - 14). - ČR 13/5 : 65 - 66
- B: Tři hejtmané. (Ex 15, 4 - 5). - Vč 13/5 - 6 : 101 - 103.
- B: Velkopáteční rozmluva Pána Ježíše s jeho církví. - Vč 13/3 - 4 : 54 - 56.
- B: Vytrhl, vytrhuje i ještě vytrhne. (2 K 1, 10; Ž 72, 12). - Vč 13/11 - 12 : 181 - 183.
- B: Zkouška hluchoněmého dítěte. – PCh 7/2 : 2- 3.

1938

- B: Cesta královská. – PCh 8/1 : 2 – 4.
- B: Čtyři rohové – čtyři kováři. (Za 1, 18 – 20). – PCh 8/3 : 2 – 4.
- B: Dokonalá skrýše. - Vč 14/11 - 12 : 171 - 173.
- B: Dokonalé odpočínutí. (Pís 2, 6 - 7; Lk 10, 41 - 42; Fp 4, 5 - 7. - Vč 14/9 - 10 : 129 - 130.
- B: Jdi i ty, učíš též. – PCh 8/4 : 2 – 4.
- B: Jsi připraven? - 14/5 - 6 : 65 - 68.
- B: Lituji. – PCh 8/3 : 20.
- B: Misie: Vč 14/5 - 6 : 73 - 75; 14/9 - 10 : 134 - 137.
- B: Nepříjemné bydlení. (1 Pa 4, 23). - Vč 14/7 - 8 : 113 - 115.
- B: O zvláštním psu. - Vč 14/7 - 8 : 119 - 120.
- B: Opustil ho Bůh. (Iz 39 – 2 Kr 18, 5 – 7). – PCh 8/2 : 4 – 6.
- B: Otec věčnosti. (Iz 9, 6). - Vč 14/1 - 2 : 2 - 3.
- B: Palivo, svítivo a boty. – PCh 8/4 : 17 – 18.
- B: Pošta: Vč 14/1 - 2 : 13 - 14; 14/3 - 4 : 60 - 62; 14/5 - 6 : 78 - 80; 14/7 - 8 : 124 - 126;
Vč 14/9 - 10 : 141 -143; 14/11 - 12 : 179 - 181.
- B: Slovo ke dni matek - Vč 14/5 - 6 : 68 - 69.
- B: Vánoční příhoda v lese. - Vč 14/11 - 12 : 177 - 178.
- B: Ve škole přírody. – PCh 8/2 : 2 – 3.
- B: Ze života Henrietty ze Seckendorfu.- Vč 14/ 1 - 2 : 5 - 9; 14/3 - 4 : 56 - 60.
- B: Život místo kořisti. – PCh 8/4 : 4 – 7.

1939

- B: Cesta k dokonalosti. (Gn 17, 1). - Vč 15/9 - 10 : 127 - 129.
- B: Černá, ale milostná. (Pís 1, 5). – PCh 9/2 : 3 – 7.
- B: Drž se toho, co máš, aby žádný nevzal koruny tvé. (Zj 3, 11). – PCh 9/2 : 2 – 3.
- B: Hospodin zastínění tvé. (Ž 121, 5). – PCh 9/1 : 2.
- B: Ještěrka. (Sk 28, 1 – 6). – PCh 9/3 : 3 – 6.
- B: Jist v loktech Ježíšových. - Vč 15/11 - 12 : 159 - 160.
- B: Jízdenka . - Vč 15/11 - 12 : 155 - 157.
- B: Misie: Vč 15/3 - 4 : 48 - 50; 15/5 - 6 : 79 - 81.
- B: Nech mne. (Nu 14, 11 – 20). – PCh 9/3 : 1 – 3.
- B: O duchu truchlivosti. (Př 18, 14; Ž 77, 3). - Vč 15/7 - 8 : 97 - 101.
- B: Opatřte se. - Vč 15/3 - 4 : 44 - 47.
- A: Petříček Petr a jiné povídky. Křesťanské sbory, Ostrava 1993.
- A: Pošta: Vč 15/1 -2 : 24 - 26; 15/3 - 4 : 53 - 55 ; 15/5 - 6 : 81 - 83; 15/7- 8 : 110;
15/9 - 10 : 137 - 139; 15/11 - 12 : 165 - 166.
- B: Práce Ducha svatého. - Vč 15/5 - 6 : 72 - 75.
- B: V čem je každý člověk milionářem? - Vč 15/1 - 2 : 17 - 22.

- B: Víš– li? (Př 30, 4). – PCh 9/4 : 4 – 8.
 A: Vzpomínky na začátky sirotčince ve Chvalech. Křesťanská služba, Žižkov: 1939. 310 s.
 B: Z skálí vyvodí potůčky. (Jb 28, 10). – PCh 9/4 : 2 – 3.
- 1940**
- B: Bez otazníků. – PCh 10/3 : 2 – 3.
 B: Boží cíl – záchrana duší. – Vč 16/9 – 10 : 130 – 131.
 C: Co vykonalo slovo lásky. - Vč 16/1-2 : 18.
 B: Děkuji Ti. [překlad]. – Vč 16/9 – 10 : 132.
 A: I šel nevěda kam přijde. (Žd 11, 8). - Vč 16/1-2 : 15 – 18.
 A: Jedinou hodinu s Pánem Ježíšem. - Vč 16/7 – 8 : 108 – 109.
 B: Josefovy kosti. (Ex 13, 19). – PCh 10/2 : 2 – 3.
 B: Kdo věří, nebude kvapiti. (Iz 28, 16). - PCh 10/3 : 12 - 14.
 B: Když se připozdívá, pozor na zloděje. – Vč 16/3- 4 : 48 – 49.
 B: Ke dni matek. (Iz 66, 13). – Vč 16/3 – 4 : 50 – 51.
 B: Královský loket. – PCh 10/2 : 3 – 6.
 C: Láska dobrotivá jest. – Vč 16/3 – 4 : 47.
 B: Mamona přítelem. - PCh 10/4 : 8 - 10.
 C: Misijní obrázek. – Vč 16/3 – 4 : 47- 48.
 C: Moc evangelia. (Ř 1, 16). - Vč 16/ 9 – 10 : 132 – 136.
 B: Moudrá odpověď. – Vč 16/3 – 4 : 47.
 B: Nepravosti posvěcených věcí. (Ex 28, 36 – 38). – Vč 16/5- 6 : 73 – 74.
 B: Oheň proti ohni. - ČR 16/11 : 115 - 116.
 C: Ostříhej nohy své. – Vč 16/7 – 8 : 105- 106.
 C: Podobenství o durianu. – Vč 16/7- 8 : 107 – 108.
 B: Položte prst na ústa. (Jb 42, 1 – 3). – Vč 16/3 – 4 : 43 – 45.
 A: Pošta: Vč 16/1-2 : 25 – 27; 16/3-4 : 54 – 55; 16/5 – 6 : 81 – 83; 16/7 – 8 : 110 – 112;
 16/9 – 10 : 137 – 139.
 C: Prostředek proti rouhavým myšlenkám. – Vč 16/ 7 – 8 : 106.
 B: Předivné působení předivného Boha. (překlad). – Vč 16/7 – 8 : 106- 107.
 C: Rada a příklad. – Vč 16/7 – 8 : 107.
 B: Ruku v ruce. - PCh 10/4 : 19 - 20. [16 roků nesly pochodeň v časopise Večernica KR a BJ.
 Když KR odvolal Pán do vlasti světla, činily to BJ a M. Rafajová. Ve stávajících poměrech není společná služba možná].
 C: Řeč Boží. – Vč 16/9 – 10 : 130.
 A: Strašnice, květen. – PCh 10/2 : 21 – 23.
 B: Strašnice, listopad. - PCh 10/4 : 16 - 19.
 A: Strašnice, srpen. - Pch 10/3 : 22 - 23
 C: Ten jeden jistý zvuk. – Vč 16/9 – 10 : 130.
 B: Vděčná vzpomínka. - PCh 10/4 : 4 - 7.
 C: Věčný Kristus. – Vč 16/3 – 4 : 46.
 B: Všechny věci vaše čisté budou. (Lk 11, 41). - PCh 10/4 : 2 - 4.
 C: Vyzkoušená víra. – Vč 16/3 – 4 : 46.
 B: Zadní díl. (Nu 23, 21). – Vč 16/7 – 8 : 99 – 101.
 B: Zděděné dluhy. - PCh 10/3 : 8 - 10.
 C: Zlí sousedé. – Vč 16/1-2 : 18.
 B: Žena statečná. (Př 31, 13 – 14). - Vč 16/9 – 10 : 127- 129.

1941

- B: Duše člověka jest svíce. (Př 20, 27). - PCh 11/2 : 5 - 7.
B: Ježíš žije. - PCh 11/2 : 20 - 22.
B: Kbelec. - PCh 11/4 : 28 - 29.
B: List a květ. - PCh 11/ 1 : 3 - 6.
A: O dvoch myšlienkach, ktoré by sme mali zaháňat. - Vč 17/1 - 2 : 6 - 7.
B: On sa nepohne. (Iz 54, 10). - Vč 17/11 - 12 : 82 - 83.
B: Pamětní kniha. - ČR 17/12 : 136 - 137.
A: Pošta: Vč 17/1 - 2 : 30 - 31; Vč 17/7 - 8 : 62 - 64.
B: Prosiš-li, také beř! (Mt 7, 8). - PCh 11/2 : 10 - 11.
B: Radost v bolesti. - Vč 17/11 - 12 : 86 - 87.
A: Strašnice, květen. - PCh 11/2 : 17 - 19.
B: Strašnice, listopad. - PCh 11/4 : 17 - 19.
B: Strašnice, srpen. - PCh 11/3 : 16 - 18.
B: Strašnice, únor. - PCh 11/1 : 21 - 22.
B: Třenovní zuby. - PCh 11/3 : 2 - 3.
B: Zvědavost. - PCh 11/3 : 29.
B: Zvěstuji vám radost velikou... (L 2, 10). - PCh 11/4 : 2 - 5.

1942

- B: Mární tešitelia. - Vč 18/7 - 8 : 51 - 52.
B: On je našou pomocou. (Ž 33). - Vč 18/8 - 9 : 61 - 62.
B: Trnie, tma a láska. - Vč 18/3 - 4 : 24.
B: Strašnice, květen. - PCh 12/2 : 20 - 22.
B: Tak svet' svetlo vaše... - PCh 12/2 : 8 - 11.
B: Touha Boží. (Mk 2, 11 - 12). - PCh 12/1 : 2 - 3.
B: Tvoj kříž. - Vč 18/11 - 12 : 88.
B: Urobte myšlienky modlitbami. (Ž 140, 8). - Vč 18/ 5 - 6 : 34 - 35.
B: Vzpomínka. - PCh 12/1 : 18 - 19.
B: Zbud' se! - ČR 18/11 : 111 - 112.

1943

- B: Bůh byl v Kristu. (2 K 5, 19). - [Volně z něm.] - ČR 19/4 : 25.

1944

- B: Nepravosti posvěcených věcí. (Ex 28, 36 - 38) - ČR 20/12 : 92 - 93.
B: Nezdvihne druhé rány. (Neh 1, 9). - ČR 20/3 : 17 - 18.
B: Otázka. - ČR 20/3 : 19.
B: Poklady v mysli. - [Z něm.] - ČR 20/3 : 19.
B: Upřímné slovo ke členům církve. - ČR 20/2 : 11.
B: Vítězný život. - ČR 20/8 : 59.

1945

- B: Chraň poklad svůj. - [Celý článek propadl letos nacistické cenzuře] - ČR 21/5 - 9 : 36 - 37.
A: O pravé sdílnosti. - Vč 21/1 - 2 : 14 - 17.
A: Pošta: Vč 21/3 - 4 : 59 - 61.
A: Pro mamon - život. (1 Kr 2, 36). - Vč 21/3- 4 : 38 - 39.
B: Zlatý klíč. - Vč 21/1 - 2 : 20.

1946

B: Hory loupeže. (Ž 76, 5). - Vč 22/3 – 4 : 21.

A: Jako orlice. (Ž 103, 5; Iz 40, 31). - ČR 22/5 : 52.

A: Kapitola o věcech, které se samy sebou rozumí.- Str. 8. Nákl. Křesť. služby, Praha Žižkov, 1946.

B: Nadšení Všemohoucího. (Jb 32, 8). – Vč 22/5 – 6 : 47 – 48.

B: Na skálu nade mne vyšší. (Ž 61, 3). – Vč 22/5 – 6 : 45 – 46.

B: Pokoj lidem dobré vůle. (L 2, 14). – Vč 22/11 – 12 : 97 – 98.

A: Pošta: Vč 22/1 – 2 : 14 – 15; 22/11 – 12 : 109 – 110.

A: Služba v řetězu I. (Sk 28, 7 – 15). – Vč 22/7 – 8 : 49 – 51.

A: Služba v řetězu II. (Sk 28, 16). – Vč 22/9- 10 : 90 – 93.

B: Služba v řetězu III. – Vč 22/11 – 12 : 103 – 105.

A: Vně staneš. (2 Tm 1, 7). – Vč 22/1 – 2 : 9 – 12.

A: Vzpomínka k 80. narozeninám br. kaz. F. Urbánka. - ČR 22/7 : 78 - 79.

1947

B: A na trůně jeden seděl. (Zj 4, 2). Vč 23/9 : 96 – 97, [řečeno na jedné svatbě].

B: Co je to marnost? (Přeložila B. J.). – Vč 23/3 : 158. nepag.

A: Drahé střevíce. (Ez 16, 10; Pís 7, 1). – Vč 23/1 : 2 – 3.

B: Dostatečný k vysvobození. (Ř. 5, 20). – Vč 23/7 – 8 : 89 – 90.

C: Dva dopisy. (Zj 3, 7 – 22). – Vč 23/6 : 60 – 62.

B: Dva dopisy- pokračování. Vč 23/7 – 8 : 81 – 83.

A: Lenka Šteinová. - Str. 94. Vydalo Křesťan. nakladatelství a knihkupectví, Praha 2, 1947, 2. vydání.

B: Milosrdný Samaritán. (L 10, 30 – 35). – Vč 23/2 : 20 – 21.

A: Několik pokynů učitelům nedělních besídek. - ČR 23/12 : 131 - 132.

A: Obětovaná zrcadla. (Ex 38, 8). - [Ukázky z knihy přednášek pro ženy, připravené k tisku]. - ČR 23/2 : 13 - 14.

A: Pošta. – Vč 23/3 : 34 – 35.

A: Prima poduška. - Str. 8, knihnice Snahy, Pardubice 1947.

B: Sejdi dolů. (Jr 18, 2). – Vč 23/12 : 138 – 139.

B: Štědrovečerní svíčka. (1 J 4, 19). – Vč 23/12 : 133- 134.

B: Touha Božího srdce. – Vč 23/3 : 25 – 26.

B: Učte se ode mne. (J 13, 4). – Vč 23/19 – 11 : 117, [volně z kázání].

B: Víra a poslušnost. – Vč 23/4 : 43 – 44.

1948

A: Přítel mládeže. - Výzva. Měsíčník mládeže J. Č. - Hlídka dorostu Jitřenka - 9/9 - 10 : 156.

A: Za br. kaz. F. Urbánkem. - Vč 24/10 - 12.

1949

B: Bůh stavitel chrámu. (2 Pa 4, 17). - ČR 25/4 : 55 - 56.

A: Davidovo sečtení lidu.(2 S 24). - ČR 25/ 7 - 8 : 106 - 108.

B: Jak roste víra? - ČR 25/ 4 : 56 - 57.

A: Šlápěje Boží. (Ž 77, 20). - ČR 25/12 : 175 - 176.

1950

A: Dopis těm, kteří ho potřebují. - ČR 26/2 : 21 - 22.

A: Písmo v zemi. (J 8,1 - 11.). - ČR 26/3 : 35 - 36.

A: Poslední haléř. (Mt 5, 26). - ČR 26/7 - 8 : 101 - 102.

B: Znamky růstu . - ČR 26/6 : 87 - 88.

A: Znamost Boha. - ČR 26/10 : 136 - 138.

1951

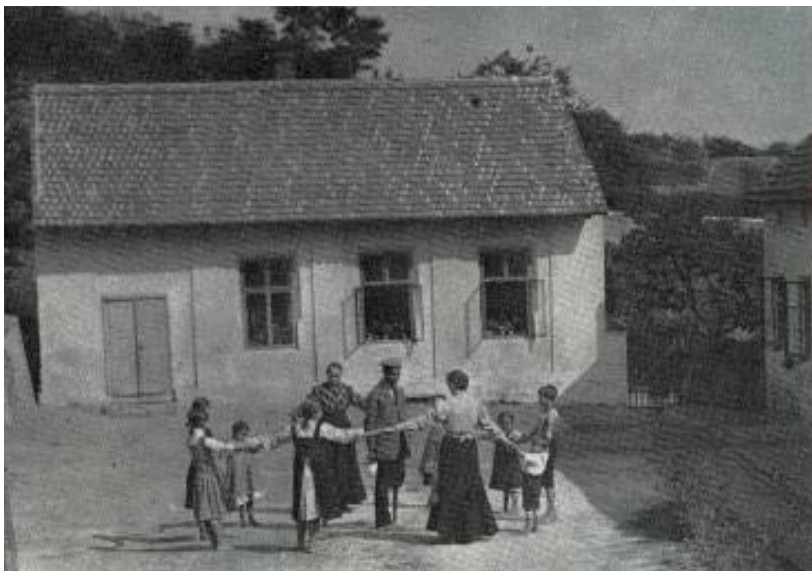
B: K umění života. - ČR 27/5 : 70.

12 SEZNAM PŘÍLOH

- Obr. 1: Sirotčinec ve Chvalech, 1911.
- Obr. 2: Dětský domov ve Chvalech se sestrou B. Jehličkovou, 1919.
- Obr. 3: Sirotčinec v Černošicích, 1919.
- Obr. 4: Zakoupili jsme pro sirotčinec starý mlýn ve Chvalech, 1908.
- Obr. 5: Opatrovna a příbytek upravený ze stodoly.
- Obr. 6: Kterak rosteme do číslic.
- Obr. 7: Společnost hostů u hrobu Pohřbených starostí.
- Obr. 8: Sirotčinec ve Chvalech 1939. (Pohled ze dvora).
- Obr. 9: Rodina sirotků v Bolevci u Plzně.
- Obr. 10: Kurs pracovníků, 1911. V 1. řadě úplně vpravo sedící B. Jehličková. [uprostřed sedící kaz. Urbánek, kaz. Adlof a pokladník A. I. Škarda].
- Obr. 11: Portrétní foto Boženy Jehličkové. (40. léta 20. stol.).
- Obr. 12: Rukopis B. Jehličkové 1.
- Obr. 13: Rukopis Boženy Jehličkové 2.
- Obr. 14: Hornopočerničtí, 1940. V Praze 8. listopadu. [uprostřed sedící B. Jehličková].
- Obr. 15: Rodina kazatele Fr. Urbánka s B. Jehličkovou.
- Obr. 16: Kazatel Fr. Urbánek, zakladatel a první správce sboru.
- Obr. 17: Sirotčinec ve Svaljavě, nová budova.
- Obr. 18: Pokoj ve svaljavském sirotčinci.
- Obr. 19: Rodina sirotků na Podkarpatské Rusi, 1928.
- Obr. 20: Jídelna v sirotčinci ve Svaljavě. Fotila Rut Bernatziková, 1927.
- Obr. 21: Mapa Podkarpatské Rusi s vyznačeným sirotčincem ve Svaljavě, s prvním sborem Jednoty českobratrské ve Velkém Bočkově a s Náboženskými obcemi Církve Československé v Užhorodu, v Mukačevě, v Chustu a v Slatinných Dolech.
- Obr. 22: Sirotčinec spolku křesťanská služba ve Chvalech, 1937.
- Obr. 23: Čechy – Slovensko – Morava
- Obr. 24: Časopis Pozdrav ze Chval – titulní strana, 1934.
- Obr. 25: Děti sirotčince ve Svaljavě s kaz. Fr. Urbánkem, 1929.
- Obr. 26: Fr. Urbánek s T. G. Masarykem a jeho rodinou v Lánech, počátkem 30. let.
- Obr. 27: Léčebné a rehabilitační středisko Chvaly, 1998.
- Obr. 28: Budova ETS ve Chvalech, 1999.
- Obr. 29: LRS Chvaly, květen 1998.

13 PŘÍLOHY

Obr. 1: Sirotčinec ve Chvalech, 1911.

ANONYMUS. Sto let ve službě evangelia. 1980, obrazová příloha, str. 14.

Obr. 2: Dětský domov ve Chvalech se sestrou B. Jehličkovou, 1919.

ANONYMUS. Sto let ve službě evangelia. 1980, obr. příloha, str. 16.

Obr. 3: Sirotčinec v Černošicích, 1919.

ANONYMUS. Sto let ve službě evangelia. 1980, obr. příloha, str. 16.

Obr. 4: Zakoupili jsme pro sirotčinec starý mlýn ve Chvalech, 1908.

JEHLIČKOVÁ B. Vzpomínky. 1939, s. 16.

Obr. 5: Opatrovna a příbytek upravený ze stodoly.

JEHLIČKOVÁ B. Vzpomínky. 1939, s. 48.

Obr. 6: Kterak rosteme co do číslíc. 1913.

Kterak rosteme co do číslíc:

Rok	Děti stříkové na z.avení	Děti vesnické	Děti vesnické	Hosté	Zodgov. děpisy
1909	4	3	6	201	270
1910	10	4	15	253	331
1911	10	7	11	316	316
1912	17	11	3	342	533
1913	23	11	65	677	564

Bůh pak můj naplní všelikou potřebu vaši podle bohatství svého slavně v Kristu Ježíši.
Ep. k Filip. 4, 18.

JEHLIČKOVÁ B. Vzpomínky. 1939, s. 105.

Obr. 7: Společnost hostů u hrobu Pohřbených starostí.

JEHLIČKOVÁ B. Vzpomínky. 1939, s. 160.

Obr. 8: Sirotčinec ve Chvalech 1939. (Pohled ze dvora)

JEHLIČKOVÁ B. Vzpomínky. 1939, s. 304.

Obr. 9: Rodina sirotků v Bolevci u Plzně .

ANONYMUS. Sto let Sboru CB na Žižkově 1902 – 2002. Praha: Sola Gratia, 2002, s. 40. (nepag.).

Obr. 10: Rodina kazatele Fr. Urbánka s B. Jehličkovou.

JEHLIČKOVÁ B. Vzpomínky. 1939, s.224.

Obr. 11: Kurs pracovníků, 1911.

ANONYMUS. Sto let ve službě evangelia. 1980, obr. příloha, str. 15. [uprostřed sedící kaz. Urbánek, kaz. Adlof a pokladník A. T. Škarda a úplně vpravo B. Jehličková].

Obr. 12: Portrétní foto Boženy Jehličkové.

Obr. 13: Rukopis B. Jehličkové 1.

milý zemičku!
 Snad již víš, že jsem požádala o ztracenou
 dovolu kterou jsem v minulosti velmi bla-
 škou, totiž r. naší Diakonii ve Strašvicích ne-
 boť potřebuji takové důkladné ošetření. A
 snad Ti již br. Hruboš řekl, že se dohodli
 s tím, abys Ty převzal naše stovkové účty
 a ty příspěvky pro Ustřední pokladnu. Tak
 já bych Ti to ráda předala. - Udelej si pro
 to čas a přijď, když Ti to hodí za mnou.
 Velmi ráda to budu předávat do Tvých
 rukou, neboť vím, že to vše dobře opáčíš.
 Buď rána za všechno dík a čest a sláva!
 Se srdečným pozdravem
 B. Jehličková.

Obr. 14: Rukopis Boženy Jehličkové 2.

milý příteli!
 Snad již jsi, že jsem požádala o ztracenou poklad-
 nicovskou dovolu kterou jsem v minulosti velmi bla-
 škou, totiž r. naší Diakonii ve Strašvicích ne-
 boť potřebuji takové důkladné ošetření. A
 snad Ti již br. Hruboš řekl, že se dohodli
 s tím, abys Ty převzal naše stovkové účty
 a ty příspěvky pro Ustřední pokladnu. Tak
 já bych Ti to ráda předala. - Udelej si pro
 to čas a přijď, když Ti to hodí za mnou.
 Velmi ráda to budu předávat do Tvých
 rukou, neboť vím, že to vše dobře opáčíš.
 Buď rána za všechno dík a čest a sláva!
 Se srdečným pozdravem
 B. Jehličková.

Slavnostní
 20. 12. 1935

Jan
 Jan B. Klečka obchodník
 Horní Počernice u Prahy
 Masarykova tř. proti vinnému sklepům
 Čechy

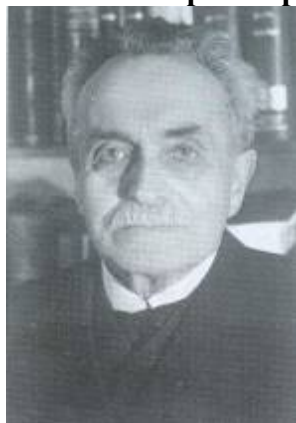
ČESKOSLOVENSKO
 50b
 LUC
 21 VII 1935
 b

Obr. 15: Hornopočerničtí, 1940. V Praze 8. listopadu.

[uprostřed sedící. B. Jehličková]

**Obr. 16: Kazatel Fr. Urbánek,
zakladatel a první správce sboru.**

*ANONYMUS. Sto let Sboru CB na Žižkově.
Praha: SG, 2002, s. 42.*

Obr. 17: Sirotčinec ve Svaljavě, nová budova.

*ANONYMUS. Sto let Sboru CB na Žižkově. Praha: Sola Gratia, 2002, s. 86.
[Podkarpatská Rus, 30. léta]*

Obr. 18: Pokoj ve svaljavském sirotčinci.

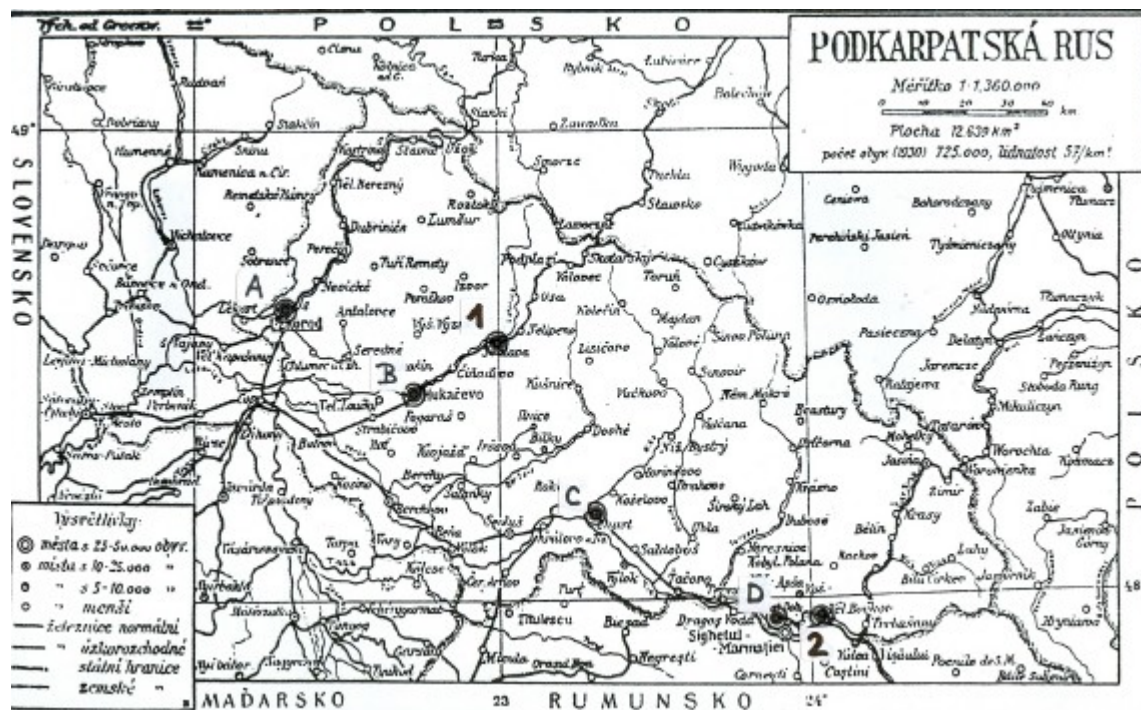
*ANONYMUS. Sto let Sboru CB na Žižkově.
Praha: SG, 2002, s. 86.*

Obr. 19: Rodina sirotků na Podkarpatské Rusi, 1928.

ANONYMUS. Sto let Sboru CB na Žižkově. Praha: Sola Gratia, 2002, s. 87.

Obr. 20: Mapa Podkarpatské Rusi s vyznačeným sirotčincem ve Svaljavě, s prvním sborem Jednoty českobratrské ve Velkém Bočkově a s Náboženskými obcemi Církve Československé v Užhorodu, v Mukačevě, v Chustu a v Slatinných Dolech.

A: Náb. obec Církve Československé v Užhorodě	1: Sirotčinec ve Svaljavě
B: No CCŠ v Mukačevě	2: První sbor Jednoty českobratrské ve Velkém Bočkově
C: No CCŠ v Chustu	
D: No CCŠ ve Slatinných Dolech	

Obr. 21: Děti sirotčince ve Svaljavě s kaz. Fr. Urbánkem, 1929.

ANONYMUS. Sto let ve službě evangelia. obr. příloha, str. 24.

Obr. 22: Jídelna v sirotčinci ve Svaljavě.

Foto Rut Bernatziková, 1927.

Obr. 23: Sirotčinec spolku Křesťanská služba ve Chvalech, 1937.

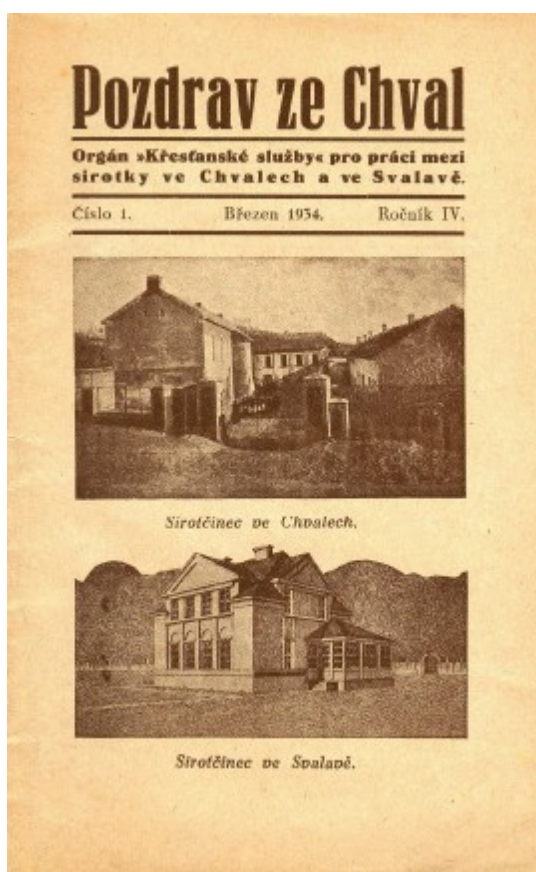
ANONYMUS. Sto let Sboru CB na Žižkově. Praha: Sola Gratia, 2002, s. 190.

Obr. 24: Čechy – Slovensko – Morava.

(zleva: Božena Jehličková, Kristina Royová, Marie Rafajová). Vč. č. 10, 1934, s. 113.

Obr. 25: Časopis Pozdrav ze Chval – titulní strana, 1934.

Obr. 26: Fr. Urbánek s T. G. Masarykem a jeho rodinou v Lánech, počátkem 30. let.

ŠTĚPÁN J. [red.] Kazatel F. U. K 50. výročí úmrtí. Praha: Oliva, 1999, obr. příloha s. 5.

Obr. 27: Léčebné a rehabilitační středisko Chvaly, 1998.

ANONYMUS. Sto let Sboru CB na Žižkově. Praha: Sola Gratia, 2002, s. 191.

Obr. 28: Budova ETS ve Chvalech, 1999.

ANONYMUS. 120 Let v Božích službách. Nové M. n. Met.: Print, 2000. 76 s.

Obr. 29: LRS Chvaly, květen 1998.

ANONYMUS. 120 Let v Božích službách. Nové M. n. Met.: Print, 2000. 76 s.